

Upravništvo: Ljubljana, Knaflejeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Računi pri pošti ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga čisto 78.180. Viena št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25 — za inozemstvo Din 40 —.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflejeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
 Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

JUTRO

Nevarnost državljanske vojne v Nemčiji

Protest socialnih demokratov pri Hindenburgu — Berlinski policijski predsednik o nevarnosti državljanske vojne

Berlin, 27. junija d. Vodstvo socialno-demokratske stranke je poslalo državnemu predsedniku Hindenburgu zaradi napada Hitlerjevcev na poslance »Vorwärts« pismo, v katerem opozarja na njegovo nedavno izjavo, da hoče v vseh okoliščinah ohraniti red in mir, kakor tudi na zadnje izreke uniformiranih Hitlerjevskih napadalnih oddelkov. V drugem pismu prošjo državnega notranjega ministra, naj določi, kdaj mu morejo ustno sporočiti razne pritožbe.

Kasor poroča »Vorwärts«, je bil sobotni napad na njegovo poslance izvršen po organiziranem načrtu narodnih socialistov, ki so ob tej priliki nastopili z izredno surovostjo. Prvi strel je oddal neki član Hitlerjevega napadalnega oddelka proti pristahu »Reichsbannerja« Rausserju, ki se je zrušil hudo ranjen. Nekega drugega pristaha »Reichsbannerja« so Hitlerjevci potepali z nogami. Cele tolpe so napadale posameznike in nekoga, ki je že ležal nezavesten na tleh je eden izmed narodnih socialistov sunil s škornjem tako močno v obraz, da mu je zdrobil čeljust.

V soboto ponoči je prišlo ne samo v Berlinu, ampak tudi v drugih nemških mestih do pravih pouličnih bitk. V severnem delu Berlina so Hitlerjevci naskočili prostore »Reichsbannerja«, pri čemer sta bila hudo ranjena dva delavca, eden pa laže. Posebno veliki izredni so bili v Bochumu. V Wattenscheidu je bil v sponadu s komunisti eden izmed narodnih socialistov od strela do smrti ranjen. Od krogle je bila zadeta tudi neka posevna neprizadeta ženska in še neka druga oseba. V Landsburgu so neznani ustreli voditelja protifašistične bojne zveze, ko je zapušal komunistični društveni lokal. V Leipzigu je bilo pri sponadu ranjenih 5 oseb.

Tudi včeraj je prišlo v vsej državi na mnogih krajih do krvavih sponadov. V Berlinu je policija aretirala več sto ljudi.

Berlinski policijski predsednik Grzesynski je imel včeraj v stacionu »Reichsbannerja« v Magdeburgu senzacionalen govor, v katerem je med drugim dejal:

Na dan, ko si napadalni oddelki po zakonu in pravu prisvoje pravico do ulice, dobe tudi vsi drugi državljani, tudi železna fronta, pravico do obrambe v sili. Na dan, ko bo železna fronta dobila pravico do obrambe v sili proti napadalnim oddelkom, ne bo nobenih napadalnih oddelkov več. Še nikdar, odkar obstoja nemška država, ni bilo toliko napetosti in tako groznih nevarnosti kakor sedaj. Posledice uklenjenosti prepovedi napadalnih oddelkov presegajo najslabša pričakovanja in so sprevle Nemčijo v grozen položaj. Mi imamo danes dejansko že latentno državljansko vojno. Odredbe Papenove vlade so dovele

do tega, da je izpostavljena nevarnosti državna enotnost, o čemer že desetletja ni bilo govora. Obstoja nevarnost »separatizma«. Narodni socialisti zahtevajo obsejno stanje, s katerim hočejo doseči, da bi bila poslovna vlada Brauna in Severnjana v Prusiji zamenjana z državnim komisarjem. Govornik je sveril končno oblasti, deželne lade in državnega predsednika pred nadaljnjimi posledicami, če da smatra to za svojo dolžnost kot državni uradnik.

Monakovo, 27. junija d. Kljub bojani je včerajšnja nedelja v Monakovem potekla popolnoma mirno. Po narodnih socialistih napovedani pohod so izostali. Policija je bila ves dan v strogi pripravljenosti, vendar pa ni prišlo do nobenih nemirov. V mestu se se razširile vesti o monarhističnem prevratu in proglasitvi bivšega prestolonaslednika Ruprehta za bavarskega kralja, vendar pa so se izkazale kot neutemeljene.

Nova zasila uredba

Berlin, 27. junija. g. Državni predsednik je danes odgovoril bavarskemu ministrskemu predsedniku Heldu na njegovo pismo, ki se bavi z vprašanjem prepovedi narodno-socialističnih napadalnih organizacij. Kakor se doznava iz političnih krogov, besedilo tega odgovora ne bo objavljeno, zahtujejo pa, da opozarja državni predsednik bavarsko vlado na novo zasilo naredbo, ki se pripravlja, ter izraža svoje zadovoljstvo, ker je bavarski ministrski predsednik že v naprej izjavil, da bo vodil svojo politiko v okviru državne ustave in državne prava ne glede na to, kakšna bo odločitev državne vlade.

Medtem je bavarski notranji minister Stützel prispel v Berlin, da stopi v zvezo s prusko vlado in z notranjimi ministri nekaterih nemških držav, ki se bodo sestali v Berlinu. Notranji ministri se hočejo razgovoriti o tem, kako stališče bodo zavzeli k ukrepom države, ki se pričakujejo. Bavarska vlada dela za ustvaritev enotne fronte nemških držav, ki bi skupno ščitile pravice posameznih držav napram državi in vladi. Kakor poročajo iz Monakovega, je bavarska vlada slej ko prej odločena nadaljevati pot, ki so jo označili ministrski predsednik in drugi bavarski zastopniki v svojih zadnjih govorih glede vprašanja pravice dežel. Napovedana zasila naredba državne predsednika o vprašanju nošenja uniforme in svobode demonstracij bo najbrže izšla jutri.

KAJ SE PRIPRAVLJA V ITALIJI?

Fronderski blok nacijonalistov, monarhistov in katolikov — Prvi znaki snujoče se ultrafašistične opozicije — Možnost kraljeve abdikacije na korist prestolonaslednika Umberta

Pariz, 27. junija M. V antifašističnih krogih se širijo zadnje dni zelo zanimive verzije o razmerah, ki vladajo v Italiji. Tako se zatrjuje, da je postal Mussolini v zadnjem času zelo nezadovoljen s predsednikom senata Federzonijem, znanim voditeljem nacionalistične krila fašistične stranke. Mussolini mu zamerja, da ni znal pretvoriti senata v pravo fašistično korporacijo in da se celo sedaj dogaja, da posamezni senatorji zelo ostro kritizirajo fašistični režim, kar izziva v fašističnih krogih vse večje ogorčenje. Posebno veliko nezadovoljstvo je izzval nedavni nastop senatorja Chicottija, ki je nastopil proti odobritvi kreditov za zgradbo spomenika kvadrumviru, pohoda na Rim, Dianhiju. Ko so predstavniki fašizma zahtevali od Federzonija, naj v bodoče prepreči v senatu take dogodke, je Federzonio to odklonil ter odgovoril, da bo vedno čul pravice in dostojanstvo doma senatorjev.

Poleg tega je znano, da vzdržuje Federzonio tesne stike z gotovimi politiki, zlasti z mnogimi bivšimi ministri in senatorji, ki jih vodstvo fašizma gleda zelo postrani. Iz krogov, ki spadajo k najbližji okolici Mussolinija, se izve, da je Mussolini zelo nezadovoljen s stališčem predsednika senata, čigar akcija ima že značaj fronderskega bloka nacionalistov, monarhistov in katolčanov. Znano je namreč, da velja Federzonio za predstavnika teh struj v sedanjem režimu. Zaradi tega namerava Mussolini ob priliki 10-letnice prevzema vlade izvršiti temeljito izpremembo tako v predsedstvu senata kakor na raznih drugih vodilnih mestih. Mussolini že išče primernih ljudi, ki bi zadovoljili krono in vlado. Govori se, da bo imenovan za predsednika senata najbrže bivši ministrski predsednik Orlando, če se bo Mussoliniju posrečilo pregovoriti ga, da se zopet vrne v aktivno politično življenje. Ni pa izključeno, da bo zasedel to mesto dosedanjí italijanski poslanik pri Vatikanu, De Vecchi, bivši kvadrumvir, ki uživa tako zaupanje krone kakor tudi zaupanje Mussolinija.

Balbo Mussolinijev tekmeč

Kažejo pa se tudi prvi znaki snujoče se ultrafašistične opozicije, ki ji načeluje minister za letalstvo Balbo, ki je zelo popularen v krogih fašistične omladine. On je menda edini minister sedanje vlade, ki popolnoma samostojno vodi svoj resor in ne čaka na navodila Mussolinija kakor večina ostalih članov kabineta. Mussolini je zelo nezadovoljen z njim in je že večkrat poskušal, da bi se ga iznebil. To je tudi eden izmed glavnih vzrokov, zaradi katerih je hotel Mussolini združiti vsa ministrstva v enotno ministrstvo narodne obrambe, ki bi ga prevzel sedanji vojni minister. Balbo dobro ve za to Mussolinijev nameri in je zaradi tega storil vse, da bi okreplil svoj položaj in se napravil še bolj popularnega. To je tudi v veliki meri dosegel z organizacijo prekooceanskega poleta ter z organizacijo raznih mednarodnih letalskih kongresov, ki so se vršili v zadnjem času v Rimu. Znana pa je tudi Balbova ambicija, da bi postal naslednik Mussolinija. To potrjuje tudi njegovo zapirano napram kroni. Pred vstopom v fašistično stranko je bil Balbo navdušen republikanec in eden najodločnejših nasprotnikov monarhizma. Sedaj pa ni na vse načine prizadeva, da bi zabilisal spomine na svojo politično preteklost ter na najvišjem mestu usposobil in si pridobil legitimacijo za naslednika sedanjega fašističnega diktatorja. Veliko pozornost vzbujajo njegovi česti sestanki s prestolonaslednikom, pri katerem je bil tudi že večkrat na kosilu. Ponovno je bil tudi sprejet na dvoru, kjer so mu sedaj odprta vrata na stežaj.

Grandi sit odvisnosti od Mussolinija

V Rimu se tudi mnogo komentirajo govornice o raznih kombinacijah v zvezi z izpremembami v vladi. Dosedaj od teh izprememb še ni prišlo, marveč so bile, kakor se zatrjuje v poučenih krogih, odgodene do jeseni. Med drugimi se zatrjuje, da je tudi zunanji minister Grandi izrazil željo, da bi vsaj začasno zapustil svoje mesto in šel za po-

slanika v London. To njegovo željo razlagajo tako, da je Grandi na eni strani že zelo utrujen, ker je že nekaj let preobložen z delom, na drugi strani si pa želi Grandi malo več svobode, kar bi lahko dosegel, če bi postal poslanik, ker si je medtem že priboril primerno mesto v krogu mednarodnih državnikov in se je že naveličal biti samo izvršilni organ Mussolinija. Mussolini pa se temu odločno protivi, ker bi zelo težko našel primerne naslednika. Edini, ki bi prišel za to mesto resno v poštev, je sedanji delegat Italije pri Društvu narodov, Scialoja, ki pa je že zelo star, vrhu tega pa ni baš simpatičen vodstvu fašizma. Prav tako računajo z odstranitvijo ministra za korporacije Bottaija, katerega bi zamenjal Rosoni, bivši tajnik fašističnih sindikatov, ki že dolgo časa čaka, da bi splezal malo višje na lestvici fašistične hierarhije. Bottai bi rad postal poslanik v Parizu, kjer ima precej dobre zveze. Popolnoma pa izključujejo možnost, da bi postal bivši tajnik fašistične stranke Turatti notranji minister kakor si želi. Podtajnik notranjega ministrstva Arpinati bi imel postati minister javnih del ter si že dolgo prizadeva, da bi prišel v ta resor.

Kralj namerava odstopiti na korist prestolonaslednika

Mnogo se komentira tudi zadržanje krone in ni izključeno, da bo prišlo v doglednem času do senzacionalnih dogodkov. V prvi vrsti se razpravlja o načinu prehoda kraljevske oblasti na prestolonaslednika v primeru smrti. Kro-na vedno bolj čuti, da so fašisti dokaj nerazpoloženi do prestolonaslednika in da zaradi tega ni izključeno, da bo kralj odstopil, tako da bi še za časa njegovega življenja prevzel kraljestvo v oblast prestolonaslednik. To namerno je hotel vladar že ponovno izvršiti, vendar se je Mussoliniju dosedaj še vselej posrečilo, da ga je od tega odvrmil. Fašiste najbolj skrbi, kaj bi nastalo, če bi Mussolini nenadoma umrl, če bi bil takrat na krmilu že sedanji prestolonaslednik.

Nadaljevanje reparacijskih pogajanj

Ponoven sestanek Herriota in Papena — Izjava nemškega finančnega ministra

Lausanne, 27. junija. d. Delo diplomatov in politikov v Lausanni je ponovno oživelo, ker so se vrnili vodje glavnih delegacij v Lausanni. Herriot je prispel davi, nemški državni kancelar Papen pa ob 11. Lausanski politični krogi se silno zanimajo za odgovor Francije na zahtevo po radikalnem črtanju reparacij. Pred odhodom iz Pariza je bil Herriot v avdienci pri predsedniku republike ter je kasneje izjavil novinarjem, da obsega francoski program obnovo vse Evrope. Herriot se je že danes sestal z nemškim kancelarjem Papenom.

Opaža se, da se polagoma pričena formirati upniška fronta, ki se v podrobnih vprašanih sicer ne strinja v celoti, ki pa zavzema v glavnem enotno stališče napram Nemčiji. Angleški krogi so pričeli izražati mnenje, da je treba računati z morebitno poznejšo ureditvijo vojnih dolgov. Računati je treba predvsem z možnostjo, da bo Amerika še nadalje zahtevala od svojih evropskih dolžnikov plačila na račun vojnih dolgov. V tem primeru bi bili oškodovani evropski dolžniki, ki so obnem upniki Nemčije, če bi se ertale reparacije.

Lausanne, 27. junija. s. Pri nemško-francoskih razgovorih je nemški finančni minister Schwering-Krosigk obrazložil nemško stališče. Nastopil je proti francoskemu mnenju, ki hoče preprečiti črtanje reparacij, ter je poudarjal, da ni samo v nemškem, temveč v interesu sveta potrebno,

da se odstrani ta povod motnje. Glede drugega francoskega ugovora proti zahtevi o črtanju, ki se nanaša na potencialni nemške industrije, podpirajo francosko stališče v gotovi meri tudi Anglija in druge države. Protifragmenti so znani že iz prejšnjih govorov državnega kancelarja Papena. Finančni minister je opozoril zlasti na to, da potrebuje obnovitveno delo po splošnem mnenju v prvi vrsti zaupanja, ki se more ustvariti le z odstranitvijo takih plačil, ki so brez protivrednosti, ter je poudarjal pripravljenost Nemčije, da praktično sodeluje pri obnovi, za katero se je na primer v vprašanih podunavskih držav, posojila za Avstrijo in tako zveznega Fonda comune že izvršilo zelo dragoceno delo. Nadalje izjavila nemška delegacija, da je pripravljena v praktičnem sodelovanju s Francijo delati za rešitev svetovnih gospodarskih in denarnih načrtov.

Pariz, 27. junija. s. Na francoski strani dobiva vedno več pristašev misel odgoditve lausanske konference. Zunanje-politični poročevalec »Journala« pravi, da se pred nemškimi vlitvami v državni zbor in pred državno konferenco v Ottavi po francoskem mnenju ne morejo pričakovati pozitivni rezultati.

omejitve pomorskega oboroževanja bi bilo Nemčiji prav lahko obdržati to ladjo, ki bi jo morali priznati kot križarko, čeprav bi v resnici nadkriževala križarke, kakor jih imajo Anglija, Francija in Italija.

London, 27. junija. s. V spodnji zbornici je zunanji minister Simon ponovno izjavil na vprašanje, da smatra angleška vlada Hooverove predloge za zelo važne. Sedaj jih se proučuje ter bo stopila v zvezo z dominijoni.

Katastrofalen požar v Carigradu
 Carigrad, 27. junija. s. Velik požar je popolnoma uničil 149 hiš kraja Kadikoi. Več oseb je bilo ranjenih. — Ciklon, ki ga je spremljalo veliko neurje, je opustošil ozemlje ob palestinski obali pri Cezareji.

Nov Nurmijev rekord
 Pariz, 27. junija. AA. Iz Helsingforsa poročajo, da je znani finski atlet Nurmijev postavil včeraj nov rekord pri maratonskem teku na 40.200 m. Fretekel jih je v 2.22.3 urah in 8 desetinkah sekunde.

Italijanski reparacijski memorandum

Protijugoslovenski manevri rimskega fašističnega režima — Italijanski načrt o restabilizaciji finančnih razmer v srednji Evropi

Rim, 27. junija. z. Italijanski finančni minister Mosconi je izročil v soboto zvečer predsedniku lausanske konference Macdonaldu italijanski memorandum o vprašanih glede vojnih dolgov in reparacij. Memorandum je bil nato izročil tudi ostalim delegacijam veselih, ki sodelujejo na lausanski konferenci. V lausanskih krogih je memorandum zbudil precej zanimanja, čeprav še ni bil objavljen. Politični in finančni krogi menijo, da je Mussolini navedel v tej spomenici konkretne predloge o rešitvi lausanskih problemov na osnovi znane fraze o »udarcu z gobo«, kar pomeni toliko kakor radikalno črtanje vseh finančnih obveznosti, ki so nastale zaradi svetovne vojne.

Zares se italijanski memorandum nanaša v glavnem na tako znano vprašanje o saldih, ki bi preostali nekaterim državam, ako se črtajo vojni dolgi in reparacije. Zanimivo je, kakšno stališče navaja italijanska vlada glede jugoslovenskih terjatev na račun reparacij. Kakor znano, je francoski ministrski predsednik na eni izmed prvih plenarnih sej lausanske konference pojasnil, da bi bila z radikalnim črtanjem reparacij Jugoslavija oškodovana za 68 milijonov mark na leto. Italijanska spomenica pa pravi, da je ta številka izmišljena. Jugoslavija ima v resnici pravico do 5 ali 6 milijonov zlatih mark, ker so se zanjo računale zavarovane in nezavarovane anuitete. Dočim so prišle za druge države v poštev le zavarovane anuitete, kakor jih določa Youngov načrt. Poleg tega, pravi memorandum, Jugoslavija ni imela tako silnih vojnih izdatkov kakor na primer Italija ali druge države, in zaradi tega tudi nima sorazmerno toliko dolgov v inozemstvu. Vsota 5 ali 6 milijonov zlatih mark je potemtakem povsem zadostna za kritje jugoslovanskega salda.

Italijanski memorandum se nanaša tudi na finančno podporo za države v srednji in vzhodni Evropi. V tem pogledu je zasnovan na načelu, da je potrebna restabilizacija finančnega položaja v teh državah. Med drugim pravi: Če so te države najele toliko posojil, kolikor jih pozneje zaradi poslabšanja svojih gospodarskih razmer niso bile sposobne odplačevati, je potrebno, da se znižajo njihovi dolgi. Terjatve napram tem državam pa morajo znižati Združene države, ki so srednje-evropskim državam dale največ posojil, zlasti zaradi tega, ker so bila ta posojila vezana z določenimi političnimi pogoji. Ko se znižajo

dolgi v srednje-evropskih držav, se tem državam nudi nova finančna pomoč po banki za mednarodna plačila v Baslu, ki ima dovolj jamstev, da nova posojila ne bodo političnega značaja.

Lausanne, 27. junija. s. O italijanski spomenici Macdonaldu kot predsedniku konference se doznava, da je mnenje o spomenici v krogih nemške delegacije izredno ugodno. Iskreno se pozdravlja, da italijanska oborožitev popolnoma soglašja z idejami, ki jih je doslej zastopala Nemčija, da ni nobenih pridržkov in da se črtanje reparacij označuje kot pogoj za gospodarsko obnovo. Tudi posamezne točke in italijanski spomenici docela odgovarjajo točkam, ki jih je poudarjala Nemčija. Naravno je, da opozarja Italija tudi na svoje žrtve, ki jih je doslej doprinesla v korist južno-vzhodnih držav in pri tem na neto prebitok, ki ga je teoretično doslej imela in se je v njenem proračunu na drug način izenačil. Nadalje se opozarja na to, da zahteva Italija popoln sporazum glede odpovedi vseh upnikov reparacijam.

Finančna stiska Rumunije

Bukarešta, 27. junija. g. Finančni svetovalec rumunske Narodne banke Auboin je v spremstvu finančnih strokovnjakov Bolgea in Guitarda prispel v Bukarešto. Izjavil je novinarjem, da njegov sedanji poset v Bukarešti ni uradnega značaja. Prišel je v Bukarešto, da izdelata četrtletno poročilo o finančnem položaju.

Narodna banka bo 7. julija dala finančnemu ministru na razpolago nadaljnjo milijardo lejev, da se bodo mogle brez prekinitve izplačati plače državnim uradnikom in upokojencem.

Komunistični napadi v ČSR

Praga, 27. junija. AA. Komunisti so v soboto zvečer in včeraj napadli telovadce nemške narodnosti, ki so se zbrali v okrožju Duhcov, v premogovem basenu na severozapadnem Češkem. Pri pretepu, ki se je razvil, je bilo 24 oseb ranjenih, med njimi dve zelo nevarno. Moralo je posredovati orožništvo, da zaščiti nemške telovadce.

Premestitve v carinski službi

Beograd, 27. junija. p. Z odlokom finančnega ministra so premeščeni v glavno carinarnico v Beogradu Dragoljub Stepić iz Ljubljane, h glavni carinski blaginji v Ljubljani Miloje Azrić, dosedaj carnik v Ljubljani, in k glavni carinarnici v Mariboru višji carinski kontrolor Marko Mičić iz Osijeka.

Kongres profesorjev

Beograd, 27. junija. p. Dne 6. in 7. julija bo zasedal v Beogradu kongres jugoslovenskega proforskega združenja. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve. Kongres bo razpravjal med drugim o zgradbi društvenega doma. Društveni fond v to svrhu znaša poldrugi milijon. Ena najvažnejših zadev, o kateri bo razpravljala, je vprašanje izenačenja šolske terminologije in nomenklature. Končno bo kongres razpravljali tudi o vprašanju redukcije srednjih šol, ker so s tem prizadeti tudi člani združenja.

Pariz, 27. junija. AA. »Republique« razpravlja o sedanjem mednarodnem položaju in prvi med drugim:

Iz sedanjega položaja sta dva izhoda: Ali podvzamemo pobudo za politično obnovo Evrope, ki sta jo v ostalem že podvzela Herriot in pokojni Briand, ali pa se vrnemo k stari politiki zvez, ki se je v zadnjem času po vsej Evropi silno razvila. Kljub vsemu kakor vedno tudi danes še upamo, da se da ohraniti mednarodni mir in doseči zblizanje med Nemčijo in Francijo v okviru določil Društva narodov.

Napredovanja sodnikov

Beograd, 27. junija p. S kraljevim ukazom so napredovali v višjo skupino: Peter Keršič, predsednik deželnega sodišča v Ljubljani; dr. Franc Vidovič, predsednik okrožnega sodišča v Celju; apelacijski sodniki dr. Erih Eberl, dr. Josip Fišinger, Josip Janis, Anton Lajovic, dr. Rudolf Lajovic in Ljubljani; Fran Kovač, namestnik državnega tožila v Novem mestu; Ferdo Nečmar, sodnik sreskega sodišča v Kranju; Fran Ustar, sreski sodnik v Rogatici; dr. Boris Mihelič, sreski sodnik v Mariboru; dr. Josip Šenk, sreski sodnik v Ljubljani; Karel Turk, sreski sodnik v Kostanjevici; Ivan Mikluš, sreski sodnik v Mariboru; dr. Josip Šfiligoj, sreski sodnik v Litiji; Fran Čoš, sreski sodnik v Mokronogu; dr. Albin Juhart, namestnik državnega tožila v Celju; Siliverij Pakiz, starešina sreskega sodišča v Kozjem; Karol Cinkel, sreski sodnik v Ribnici; Adolf Cepuder, sreski sodnik v Dol. Lendavi; dr. Rudolf Adamič, sreski sodnik v Mariboru; Nikola Antipil, sreski sodnik v Laškem; Fran Juhart, sreski sodnik v Mariboru; Valentin Bidovec, sreski sodnik v Radovljici; dr. Vladimir Liha, sreski sodnik v Ptuj; Fran Gorenc, sreski sodnik v Ljutomeru; dr. Marko Čipičič, tajnik Stola sedmorice oddelka B v Zagrebu; dr. Julij Fellacher, namestnik državnega tožila v Ljubljani; Fran Sever, namestnik državnega tožila v Mariboru, in Zvonko Dokler, sreski sodnik v Brežicah. (Za točnost imen zaradi telefonske transmisije ne jamčimo. Op. ur.)

Napredovanje v finančni službi

Beograd, 27. junija. p. V višjo skupino sta napredovala pri državnem pravonarilstvu v Ljubljani svetnik dr. Jože Vidmar in tajnik dr. Anton Orlič.

Želje in potrebe mest

Predlogi Zveze jugoslovenskih mest za izdelavo zakona o mestnih občinskih samoupravah

Kakor smo poročali že v ponedeljski izdaji "Jutra", se je preteklo soboto vršila v Zagrebu seja upravnega odbora Zveze jugoslovenskih mest. Ob tej priliki so zastopniki naših mest opravljali pred vsem o spomenici, ki jo bodo izročili notranjemu ministru o svojih željah glede sestave novega zakona o mestih. Kakor znan, določa urava od 3. septembra 1931 v čl. 84, da se imajo občinske uprave organizirati s posebnim zakonom po načelu samouprave. Občine so bile doslej organizirane po raznih zakonih, ki so nastali še pred zedinjenjem, ki pa večini ne odgovarjajo več današnjim razmeram. Zato je uveljavljanje enotnih in sodobnih zakonskih določb o organizaciji in poslovanju naših občin brez dvoma nepoželjno in nujno potrebno. Jasno je, da se ne more uveljaviti en sam skupen zakon za vse podeželske in mestne občine in da se morajo mestne občine urediti s posebnim zakonom na drugi podlagi, ker so razmere v mestih v mnogih ozirih povsem drugačne, kakor na deželi.

Banovinske samouprave in Zveza mest

Ker se ima v doglednem času urediti z zakonom tudi organizacija banovinskih samouprav in se to vprašanje tiče v veliki meri interesov mest in njihovih financ, smatra Zveza mest za potrebno, da obeleži tudi v tem pogledu svoje stališče. Banovinske samouprave imajo pred vsem namen, da opreže državno upravo mnogih poslov lokalnega značaja, ki nimajo neposredne važnosti za državo celoto, in da izvršujejo kot samoupravne enote važnejše naloge lokalnega značaja, za katere posamezne občine same nimajo zadosti gospodarske in finančne moči, ki pa so skupne za vse občine v banovini. Ako morejo torej večja mesta, med katerih spadajo zlasti sedeži banovinskih uprav, vršiti vse naloge lokalne samouprave na področju socialne politike, higijene, tehnike, prosvete, podpiranje poljedelstva, industrije itd. ter s svojimi sredstvi kriti izdatke za izvrševanje teh nalog, po mnenju Zveze jugoslovenskih mest ni samo potrebno, da ne pridejo mesta pod teritorialno pristojnost banovinskih samouprav, temveč je tudi neupravičeno, da pripinjajo svoje finančne prispevke za iste namene banovinskih samouprav, ki na področju mest ne razvijajo nobene ali pa zelo majhne delavnosti. Mestne občine grade na primer iz svojih sredstev ubožnice, ki jih podeželske občine kot gospodarsko slabotne same ne morejo graditi in vzdrževati. Za podeželske občine bi se torej moglo vprašanje vzdrževanja onemoglih rešiti samo na ta način, da se v vsaki banovinski zgradbi ena ali več ubožnic za pripadnike podeželskih občin, zaradi česar bi bilo neupravičeno, a to bi se doprinosi in za namen zahtevali tudi od mest, ki so to vprašanje za svoje področje že v polni meri rešila. V takih primerih morajo mestne občine trošiti za ustanove, od katerih nimajo neposrednih koristi in s katerimi nimajo nobene zveze. Mestne občine imajo v tem pogledu neprijetne izkušnje že v bivših oblastinskih samoupravah, za katere so morale izdati velike vsote, imele pa so samo majhne koristi.

Vprašanje finansiranja banovinskih samouprav

Sploh bi bilo v finansiranju banovinskih samouprav najbolje, če bi bil glavni dohodek dotacija občin, ki bi dajale v ta namen gotov odstotek svojih proračunskih dohodkov. Na ta način bi se preprečilo, da ne bi posamezne banovine uvajale raznih taks in doklad, kar povzroča neenako obremenjenost po raznih banovinah in je v škodo gospodarstvu, na drugi strani pa bi se doseglja večja ekonomičnost, ker bi se vsaka banovina gibal zares v mejah gospodarske moči svojega prebivalstva ter bi ekspanzivnost njene delavnosti ne prehajala mej finančnih možnosti. Razen z občinskimi dotacijami naj bi se stroški banovin kriti z banovinsko trošarino, vskami na vstopnice in sličnimi dajatvami, ki se plačujejo skupno z državnimi in so zato samo procentuarna partitucija na davčnih taksah. S tem bi se izognili posebnim težim, posebnemu osebju za izvrševanje teh banovinskih dohodkov, večkratni kontroli ter nadzoru davkoplačevalcev z obveznostmi na več strani. Dohodki, ki služijo za določene namene, kakor cestne doklade, zdravstvene doklade itd. naj bi se popolnoma prenestli mestnim občinam, na katerih področjih se plačujejo ker same popolnoma izvršujejo vse naloge, za katere so namenjeni ti dohodki. Prav tako bi se morale nakazovati v mestne blaginje vse globe po zakonu o nedržavnih restah po zdravstvenih zakonih itd. Za graditev raznih ustanov zlasti gospodarskega značaja, naj bi dobile banovine zakonsko pooblastilo, da jih morejo izvrševati samo po sporazumu z zainteresiranimi občinami in na podlagi razprave o razdelitvi bremen v sorazmerju koristi, ki bi jih uživale posamezne občine in drugi interesi. Samo tako bi se moglo doseči zdravo razmerje med banovinami, mestnimi in podeželskimi občinami ter preprečiti konkurenca v izvrševanju nalog, še slabša konkurenca pa v odvezanju dohodkov, ter preprečiti, da bi banovine vzpostavljale zdrav antagonizem med mesti in podeželskimi občinami, namesto, da bi jih vezale s solidarnostjo intereso.

Zastopstvo mest v banovinskem svetu

Število mandatov v banovinskem svetu, naj bi bilo enako kakor število poslancev po čl. 4. zakona o volitvah narodnih poslancev. Potrebno bi bilo samo v primeru, ako bi mesta ne bila izvrsta iz teritorialne pristojnosti banovinskih samouprav, ugotoviti, da poleg tega števila volijo banovinske svetnike ne samo banovinski sedeži, temveč vsako mesto v banovini, in sicer mesta do 20.000 prebivalcev po 1, nad 20.000 do 50.000 po 2 in za vsaki 50.000 se po 1 (čim prekoraj število 1000, nad 50.000 odnosno 100.000, 150.000 itd.) Tako bi bila mesta, če bi se morala snadati v teritorialno pristojnost banovinskih samouprav, vsaj v zadostni meri zastopana v banovinskem svetu, ne da bi bila zlasti izjema zastopana kakor srezi, ki imajo povprečno okoli 50.000 prebivalcev.

Država, banovine in občine

S svojo zahtevo po izločitvi večjih mest, pred vsem banovinskih sedežev, iz teritorialne pristojnosti banovinskih uprav, ne mislijo mesta zahtevati omejitve pristojnosti banovinskih uprav kot upravnih enot in nadzorstvenih oblasti nad mestnimi samoupravami, temveč so samo mnenja, da bi se stroški za posle banskih uprav kot upravnih oblasti morali brezpogojno in v celoti kriti iz državnega proračuna. Splošni državni dohodki so namenjeni za kritje potreb državne uprave in bi se za to morale iz državnih dohodkov kriti tudi potrebe banskih uprav kot splošnih upravnih oblasti, ne da bi se prevalele na breme posebnih dohodkov banovin in občin, ker se tako preprečuje prava razdelitev izdatkov, ekonomičnost ter štedljivo gospodarstvo. Prenos stroškov za državne potrebe na banovine in občine povzroča nesorazmerno obremenjenost, ker morajo posamezne banovine in občine še enkrat posebej obremenjevati prebivalstvo, da dobe sredstva za potrebe državne uprave. Sistem, po katerem morajo občine graditi in vzdrževati poslojca za državne urade, dajati osemro, kurivo in razsvetljavo, pa še posebne prispevke, je nepravilno, pa tudi neekonomično, ker se od občin mnogo več zahteva in iztisne, nego bi se dobilo iz državne blaginje.

Arondacija občin

Kar se tiče spajanja in razdvajanja občin ter združevanja podeželskih občin in njihovih delov z mesti, poudarja Zveza jugoslovenskih mest, da je treba kljub upoštevanju potrebe arondacije občin in preprečevanja pretiranega cepjenja na administrativno, kulturno in finančno preslabo enote, stremeti po stabilnosti, tako da bi se ne menjal vsak čas teritorij občin in da bi se ne razbijale dobro urejene ter za samostojno življenje popolnoma sposobne enote na ljubo administrativnih ali pa celo strankarsko političnih časovnih zahtev. To velja tudi za združevanje mest in drugih občin pri raznih skupnih interesih.

Poseben volilni sistem za občine

Nadalje je zveza mest mnenja, naj se mestnim občinam dopusti, da se poslužujejo svojih, bodisi starih ali novih grobov, kakor je običaj drugod v kulturnem svetu, brez kakšne škode za avtoritet državnih oblasti. Grbi sicer danes nimajo onega pomena, kakor nekaj v fevdalnih časih, ko so bili obeležje posebnih mestnih jurisdikcij, neodvisnih od jurisdikcije fevdalne gospode, vendar na uživajo mesta kot solone upravne oblasti prve stopnje še danes poseben položaj, zaradi česar imajo taki emblemi tudi ne glede na tradicijo svojo upravičenost. V mestih, kjer vodijo državne lokalne policijske oblasti registre vsega mestnega prebivalstva, naj se ta dolžnost prepusti njim. Odvod bi bilo, ako bi mestne občine morale še snoredno voditi take registre. Potrebno bi bilo, čeprav se v praksi to že vrši, da se še s posebnim zakonom določijo, da so državne krajevne policijske oblasti dolžne dati mestnim načelstvom na razpolago dodatke iz svojih registrov prebivalstva. Zveza mest predlaga v svoji spomenici tudi reformo predpisov o domovinstvu, nadalje, da bi se občine ločile od volilnega sistema za Narodno predstavništvo, ker bi bilo potrebno, da bi bila volilna pravica za mestne in občinske svete vezana na daljše in stalnejše bivanje v občini, kakor je volilna pravica za Narodno skupščino tako, da se zanjami mnogo večji vpliv dejanskim pripadnikom občinske skupnosti, kakor pa ostalim osebom, ki niso vezane na občino s trajnim in stalnim bivanjem ter poklicem. Spomenica govori tudi o uvedbi ženske volilne pravice za občinske svete pod gotovimi pogoji.

V mestih solone upravne oblasti prve stopnje, bi bilo treba uzakoniti, da pripadajo na področju mest vsa pristojnost, v kolikor ni z zakonom pridržana višjim ali policijskim oblastem, edino mestnemu načelniku. V zvezi s tem bi se moralo končati nepravilno tolmačenje čl. 50. zakona o notranji upravi, po katerem je mestom s splošno upravno oblastjo prve stopnje neupravičeno izsiljeno breme preskrbovanja prostorov za načelstva sosednjih srezov. V zakonu o mestnih občinah bi se moralo določiti, da se mestom ne more v nobenem primeru vsiliti dolžnost plačevanja stroškov, stvarnih ali osebnih, za vzdrževanje državnih uradov, ki na področju mest ne vrše upravne oblasti, temveč imajo v mestu samo sedež.

Ker vrše državne krajevne policijske oblasti v mnogih mestih del splošne upravne oblasti, bi bilo potrebno, da se z zakonom točno določi delo na področju mestnih načelstev in krajevnih policijskih oblasti. Pri tem naj se posli policije omeje samo na to, kar je zares njena prava naloga, to je na javno varnost, na poslovanje po zakonskih predpisih o nošenju orožja, o družini, zborovanjih, o tisku, javnih produkcijah, prijavljanju nebevalstva in javnem prometu, dočim naj ostanejo ostali

posli splošne uprave pridržani mestnim načelstvom

zlasti gradbene zadeve požarna, zdravstvena in veterinarska policija, trgovske, obiteljne in industrijske zadeve, nadzorstvo nad železnimi itd. Poleg tega naj se zagotovi čim skladnejše sodelovanje in medobčinsko pripadnje policijskih oblasti in mestnih načelstev, tudi v sporazumevanju u ukrepih, ki se naj izvrše v važnih zadevah, v katerih sta obe oblasti zainteresirani.

Ker vrše mesta nobile splošne upravne oblasti in nosijo velika bremena osebnih in stvarnih izdatkov zanje, bi bilo pravično, da jim država vsaj deloma na razne načine povrne stroške. Pravično bi bilo, ako bi se tudi vse globe v poslih splošne uprave, ki jih izreka mestno načelstvo, odkazovale mestni blaginji ali posameznim mestnim fondom za določene svrhe. Prav tako bi bilo upravičeno, da bi se vse globe, ki jih izreka državne krajevne policijske oblasti, za katere morajo mesta plačevati velike donrinose, odkazovale mestnim blagajnam oziroma mestnim fondom.

Depolitizacija nameščenecv

Spomenica govori tudi o službenih odnosih mestnih uslužbenecv, kar je bolj interesna značaja, poudarja pa potrebo, da se z zakonom zagotovi njihova popolna depoliti-

Tretja obletnica smrti dr. Gregorja Žerjave

Ljubljana, 27. junija.

Na današnji dan pred tremi leti je v lepih gorenskih Poljčah za vedno zatnil svoje oči naš veliki Gregor Žerjav. Vse prerano ga je ugrabila smrt v dobi, ko bi narod in domovina najbolj potrebovala njegovega pozitivnega idealizma, njegove neomajne volje, njegovega bistrrega pogleda in ne najmanj njegove neumorne delavnosti. Mnoge pokojnikove ideje, mnogi njegovi lepi načrti, ki jih je smoval še na svoji smrtni postelji, prehajajo v življenje, postajajo meso in kri. S kakšnim, tudi vse druge bodročim in krepečim veseljem bi delal na njih dr. Žerjav in kako koristno in plodonosno bi bilo njegovo sotrudištvo!

Dr. Žerjav je bil voditelj od mladih nog, vse življenje pa borec, delavec in trpin. Kakor spomenik, ki so mu ga lansko jesen prijatelji in spoštovalci postavili na njegovem grobu pri ljubljanskem Sv. Križu, so se tudi volja in misli Gregorja Žerjave dvignile nad dnevno obzorje, vedno stremelje naprej in kvšku, nad malenkosti in vsakdanjosti k velikemu in splošnemu.

Tri leta že Gregorja Žerjave ni več med nami. Njegov spomin pa je ostal svež in živ v dušah vseh, ki so ga poznali, žnjim delali in se borili. In dokler bodo še med nami ljudje, ki se bore in delajo za ideje in ideale, bo ostal dr. Gregor Žerjav svetel zgled, kako se je treba z vsem bitjem posvetiti slizbi za ideje in ideale naroda in človečanstva.

Danes odhod sokolskih tekmovalcev v Prago

Danes ob pol 13. odpotujejo z glavne postaje v Ljubljani na praški vsesokolski zlet naši sokolski tekmovalci in tekmovalke, ki se udeležijo tekem za prvenstvo Slovanskega sokolskega saveza. Brata Pristov in Bolžar bosta tekmovala za prvenstvo posameznikov, bratje Grilec, Zupančič, Kavčič, Perdan, Ivančević, Sket, Borko in Flego po sestavljajo našo vrsto, ki se udeležijo tekme za prvenstvo vrst. Od Sokolic se bodo borile za prvenstvo posameznice sestre Podpacova, Kovčeva, Lužnikova in Krizmaničeva, v naši vrsti za prvenstveno tekmo vrst pa so sestre Sketova, Blaškovičeva, Ročnikova, Atanaskovičeva, Vrtičnikova, Engelmanova, Philippsova in Nikoličeva. S tekmovalci bodo potovali vodniki vrst in sodniki in sodnice. Nastanjenji bodo v srednješkolskem dekliškem internatu, Praha II, Dietrichova 17.

Naši sokolski tekmovalci in tekmovalke so se vestno in požrtvovano pripravili za tekme, ki bodo zelo ostre. Želimo jim v zlati Pragi čim več in čim častnejših uspehov!

Iz prometne službe

Beograd, 27. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je premeščen k direkciji državnih železnic v Ljubljani za svetnika v 5. skupini prometno-komercialnega oddelka Rudolf Fister, dosedaj svetnik pri splošnem oddelku direkcije državnih železnic v Subotici; kot kontrolor v 7. skupini k zastopništvu jugoslovenskih državnih železnic na Reki pri direkciji državnih železnic v Zagrebu Rudolf Vidic, dosedaj kontrolor na postaji Varaždin.

Odlikovanje

Beograd, 27. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je odlikovan z redom jugoslovenske krone 5. stopnje Toma Manić, glavni carinski skladiščnik v pokoj.

zacija, kar bi bilo močno jamstvo za pravo samoupravo ter uspešno in zakonito delo samoupravnih teles.

Finančno gospodarstvo mest

Vprašanje finančnega gospodarstva mest bi se moralo posebno urediti s posebnim zakonom o samoupravnih financah, vendar pa bi se v samem zakonu o mestih morala priti do izraza osnovna načela, v okviru katerih naj bi se gibale določbe zakona o samoupravnih financah. Ker more samouprava uspevati le tedaj, če je resnična in svobodna zlasti v finančnem gospodarstvu, ne more biti napredka in uspeha v korist meščanov in tudi državne celote, če ni svobode pri otvarjanju novih virov občinskih dohodkov in razpolaganju z nimi. Vsako večje omejevanje v mestnih financah pomeni veliko oviro v normalnem razvoju komunalnega življenja in pogosto hud zastoj in stagnacija. Ojačanje finančne moči mest pomeni tudi ojačanje materialne moči države same ter njenih financ, kakor je sploh vsa materialna kultura države odvisna od napredka mest. Zato bi morala država dati mesto ne samo organizacijo, temveč tudi taka finančna sredstva, da bi mogla vršiti svojo veliko mislijo zase in za državo ter se mogla svobodno razvijati in napredovati. Z novim zakonom bi se morala zanjami pravna stabilnost, ki je potrebna za kontinuiteto ekonomskega, kulturnega in socialnega komunalnega dela, prav tako pa tudi finančna stabilnost, ki je realna podlaga takemu kontinuiranemu komunalnemu delu. S tem v zvezi je tudi vraščanje stabilnosti občinskih proračunov. Dogajalo se je namreč zelo pogosto, da so posamezni zakoni v teku proračunskega leta nalagali občinam nova breme-

Ukinitev komisarijata pri OUZD in Trgovsko-bolniškem društvu

Ivan Tavčar in dr. Ivan Pless razrešena dolžnosti komisarjev Imenovanje novega ravateljstva pri obeh institucijah

Beograd 27. junija p. Minister socialne politike je razrešil dolžnosti dosedanjsega komisarija Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani Ivana Tavčarja, uradnika Delavske zbornice v Ljubljani in imenoval novo ravateljstvo.

Iz skupine delojemalcev so imenovani za člane ravateljstva: Cobal Melhior, ravatelj Konzumne zadruge v Zagorju, Kavčič Tomaž, zimoprejec, Stražišče pri Kranju Kravos Vladimir, strokovni tajnik v Ljubljani, Ošlak Josip, ravatelj Ljudske tiskarne v Mariboru, Saje Ladislav, knjigovoz v Mariboru, Tavčar Ivan, referent Delavske zbornice v Ljubljani. Za namestnike: Vidic Karel, tehniški delavec v Celju, Blažek Anton, uradnik v Ptujju, Klansek Maks, ključavničar v Rožni dolini pri Ljubljani, Škofic Ivan, pekovski pomočnik v Ljubljani, Bregar Rudolf, zidar v Ljubljani, Blazjak Luka, skladiščnik v Ljuti. V nadzorni odbor: Kosem Drago, črkostavec v Ljubljani, Jakomin Lovro, strokovni tajnik v Ljubljani, Terkun Edvard, sprevednik v Zg. Šiški; za namestnike Zulovec Jaka, strojnik v Vevčah, Brezeli Anton, krojaški pomočnik v Ljubljani in Juh Fran, dimnikarski pomočnik v Ljubljani.

Iz skupine delodajalcev: za člane ravateljstva: Rebek Josip, ključavničarski mojster v Ljubljani, Albin Prepeluh, tiskar in Ljubljani, Ribnikar Adolf, načelnik v Ljubljani, Krapež Milko, urar v Ljubljani, Oset Andrej, gostilničar v Mariboru, inž. Jelenc Jože, stavnik v Mariboru. Za namestnike: Kernič Ivan, krojač v Ljubljani, Verbič Anton, trgovec v Ljubljani, dr. Šašovic Stanko, odvetnik v Kranju, Galer Rudolf, ključavničarski mojster v Ljubljani, Pogačnik Hinko, industrijec v Rušah Dolčar Jernej, sodar v Celju. V nadzorni odbor: Bureš Franjo, urar v Mariboru, Bonča Fran, industrijec v Ljubljani, Nagias Viktor, industrijec v Ljubljani; namestniki: Dožan Fran, klepar v Celju, inž. Kobi Joško, industrijec v Ljubljani in inž. Toman Anton, industrijec v Ljubljani.

Do konstituiranja novega ravateljstva bo vodil posle dosedanj komisar g. Ivan Tavčar. Seja novoimenovane ravateljstva bo sklicana v najkrajšem času.

Beograd, 27. junija M. Minister socialne politike je razrešil dolžnosti komisarija Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani dr. Ivana Plessa, tajnika Zbornice za TOI, ki je bil imenovan dne 23. februarja 1931. ter imenoval novo ravateljstvo.

Za člane ravateljstva so imenovani: Berdajs Vilko, trgovec v Mariboru, Fazarine Anton, trgovec v Celju, Kilnar Peter, ravatelj podružnice Hipotekarne banke v Ljubljani, Sirc Franjo, industrijec v Kranju, Smerkolj Albin, trgovec v Ljubljani, Weigl Vilko, trgovec v Mariboru, Glušič Edo, uradnik v Ljubljani, Golmajer Ciril, Ciril, uradnik v Ljubljani, Lavretič Valter, prokurist v Ljubljani, dr. Pless Ivan, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani, Zemljak Joško, uradnik v Ljubljani in Raška Anton, trgovski pomočnik v Ljubljani. Za namestnike pa: Majer Franjo, trgovec v Mariboru, Ravnikar Ivan, trgovec v Celju, Breznik Vencelas, trgovec v Ljubljani, dr. Fr. Pavlin, direktor Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Verovšek Jurij, trgovec v Ljubljani, dr. Božič Mirko, ravatelj banovinske hranilnice v Ljubljani, Vrančič Vladimir, uradnik v Ljubljani, Pienčič Boggo, uradnik v Ljubljani, Doležal Lojze, uradnik v Mariboru, Kunstek Stefan, uradnik v St. Vidu pri Ljubljani, Ure Ivan, uradnik v Vevčah in Patik Anton, uradnik v Ljubljani.

V nadzorstvo so imenovani za člane: Bahovec Ivan, trgovec v Ljubljani, dr. Pestotnik Pavel, profesor v Ljubljani, Trček Fran, ravatelj Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, Franke Leo, pooblaščenec Jadransko-podunavske banke v Ljubljani, Likar Ciril, uradnik v Ljubljani, Miklavc Iv., prokurist v Ljubljani. Za namestnike pa: Verbič Anton, trgovec v Ljubljani, Sušnik Alojzij, trgovec v Ljubljani, Jurjevčev Avguštin, trgovec v Ljubljani, Lesjak Fran, uradnik v Ljubljani, Sket Janko, tajnik Zveze privatnih nameščenecv v Ljubljani in Piber Josip, uradnik v Ljubljani.

Do konstituiranja novega ravateljstva bo vodil posle dosedanj komisar dr. Ivan Pless. Seja novoimenovane uprave se bo vršila v najkrajšem času.

Beograd, 27. junija. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je na predlog zainteresiranih delodajalških in delavskih organizacij razrešil postavljeno komisarije tudi ostalih okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. Na njih mesta je imenoval časne redne člane in njihove namestnike. Razrešeni so dosedanj komisarij v Banjaluki, Somboru, Dubrovniku, Osijeku, Splitu, Tuzli in Sarajevu.

Šahovski turnir v Sliachu

Sliach, 27. junija. s. Na mednarodnem šahovskem turnirju so se odigrale danes samo nedokončane partije. Spielmann je porazil Walterja, Flohr Opočenskega, dr. Vidmar Engla in dr. Treybal Maya. Stanje po predzadnjem kolu je:

Dr. Vidmar, Flohr in Spielmann 8 in pol, Pirc, Maroczy 8, Canal 7, Bogoljubov 6 in pol, Treybal 6, Pokorny 5 in pol, Walter 5, Opočensky 4 in pol, Rohacek 3 in pol May 3, Engel 2 in pol.

Jutri se bo najbrže odigralo zadnje kolo in sicer naslednje partije: Vidmar-Bogoljubov, Pirc-Rohacek, Flohr-Walter, Engel-Opočensky, Spielmann-May, dr. Treybal-Maroczy in Pokorny-Canal.

Smrt dobrega vzgojitelja

Slovenjgradec, 27. junija.

Po dolgi bolezni je preminil v Slovenjgradu šolski nadzornik v pokoju g. Alojzij Scheibel. Pokojnik je bil dolga leta učitelj, nadučitelj in nato šolski nadzornik. Kot dober šolski si ni priporil simpatij samo med svojimi stanovskimi tovarši, ampak za je iskreno vzljubila tudi šolska deca, kateri je bil najblagohotnejši vzgojitelj. Vzgojil je več generacij, ki se vse hvaležno spominjajo svojega dobrega učitelja.

V društvenem življenju se je posebno udeleževal kot dolgoletni tajnik tukajšnje podružnice Slovenskega planinskega društva in kot tajnik Tujskoprometnega in opeševalnega društva. Za obe društvi si je pridobil neverjetne zasluge. Uprazlega nadzornika bodo v torek 28. t. m. popolnoma položili v preran; grob. Hudo prizadeti rodbini naše najiskrenejše sožalje!

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: Večinoma še jasno, topleje.

na, za katera v občinskih proračunih niso mogli biti določeni potrebni krediti. Prav tako se je dogajalo, da so bili v teku proračunskega leta uknjeni ali zmanjšani posamezni občinski dohodki. V vseh primerih so imele občine velike težkoče zaradi tega v svojem finančnem gospodarstvu. Zato bi bilo potrebno, da zakon o mestih ali zakon o samoupravnih financah določijo načela, da morejo nova bremena v občinskih izdatkih in omejitve v dohodkih pravilno priti v veljavno šele v početku prihodnjega proračunskega leta, da se potrebni krediti oziroma dohodki zagotovijo s proračunom

Državno nadzorstvo

Končno govori spomenica Zveze jugoslovenskih mest, ki bo predložena vladi, o izvrševanju državnega nadzorstva nad delom samoupravnih oblasti. Načelo resnične samouprave zahteva, da bi državne nadzorstvene oblasti skrbel samo za to, da bi samoupravne oblasti izvrševale vse dolžnosti, ki jih določajo državni zakoni ter ne prekršale svojega z zakonom določenega delokroga v škodo države in drugih samoupravnih oblasti. Državne oblasti naj bi imele samo pravico razveljavljati sklepe mestnih samoupravnih oblasti, ki so v nasprotju z zakonom, ali prehajajo meje njihovega področja. Če pa bi se hotele vsiliti samoupravo kot nekakšni mentorji in skrbniki, zlasti, ako bi hotele v podrobnosti določati metode dela v posameznih panogah samouprave in način razpolaganja z mestnimi dohodki v najmanjši podrobnosti, bi se tako stanje nikakor ne moglo strinjati z načelom prave samouprave. Organi državnih nadzorstvenih oblasti so samo uradniki, ki običajno niso neposredno praktično delali v komu-

nalni upravi, zaradi česar kljub najboljši volji ne morejo poznati vseh njenih, pogosto zelo zapletenih fines, najmanj pa zelo različnih krajevnih razmer, ki so vzrok, da se komunalna politika v raznih mestih ne more voditi na enak način in po isti sabloni. Mesta imajo svoje izkušnje izvrševano in s krajevnimi razmerami dobro seznanjeno uradništvo. Člani mestnih predstavništev se izbirajo iz vseh slojev mestnega prebivalstva, zaradi česar ne more nihče bolje poznati razmer v mestu ter prosoditi, kaj je mestni občini potrebno in kako daleč more iti mestna uprava v obremujevanju svojih občanov.

Načelo koncentracije in enotnosti državnega nadzorstva zahteva, da naj bo to nadzorstvo osredotočeno na enem kraju v samoupravnem oddelku notranjega ministristva in da ostala ministristva, zlasti finančno, ne vrše svojega nadzorstva nad samoupravnimi povsem samostojno, ker mora biti tako nadzorstvo enostransko in škodljivo za samoupravo. To nadzorstvo naj bo v sporazumu z notranjim ministristvom, ki ima v vidu ne samo celotno komunalno politiko ter upošteva vse momente, ki pripadajo pri reševanju posameznih vprašanj v posebej temveč skrbi tudi za enotnost upravnih sploh. To se tiče zlasti občinskih proračunov in vključnih računov, ki se ne morejo odvajati od splošnega državnega nadzorstva ker prihaja prav pri proračunih in pri njihovem realiziranju v zaključnih računih v potnem obsevu v posebej vsa uprava in samoupravna delavnost občin.

Končno poudarja Zveza jugoslovenskih mest željo, naj bi se določbe zakona o mestih menjale edinele z neposredno izpremembo tega zakona, ne pa z drugim zakoni.

Naši kraji in ljudje

Letni zaključek o vzgoji naše mladine

Kaj pravi letošnji vidovdanski pregled o uspehih, neuspehih in napredku na naših zavodih

Ljubljana, 27. junija. Zanimive so ob koncu vsakega šolskega leta zaključne bilance o gibanju našega inteligentnega naraščaja, o kvantitativno njegove produkcije in o kvalitativni njegovih uspehov. Mladina in nje priprave so bo pač zmerom predmet živahnega zanimanja vse javnosti, saj je mladina nosilec — in skoraj bi se lahko to reklo — tudi smisel vsega razvoja. O naši šolski mladini se zadnji čas v javnosti skoraj neprestano razpravlja. Od nekaj je takšna navada na svetu, da stari ljudje radi z glavami zmajujejo nad generacijami, ki prihajajo za njimi in ropotajo s svojimi novotarijami, v tem našem času pa, ki se še celo poludru desetletje po koncu svetovne vojne ni mogel oprostiti težkega, menda za zmerom neizogibnega pečata, ki so ga človeku in družbi vrgla tista blažna štiri leta in pretrsti, ki so jim sledili, v tem času mora biti nerazumevanje med mladino, ki prihaja, in generacijami, ki vladajo na svetu, še toliko večje. Študentje, ki danes zajemajo učnost na srednjih šolah, so ponajveč letniki tako nekako od 1912 do 1920. Na zibelke jim ni sijalo zdravo sonce. Življenje, skozi katero so šli, ni teklo po mirnih kolebnicah. Nič čudnega ni torej, če si družba in javnost in mladina sama neprestano zastavljajo problem, kako je s tem rodom, kaj je v njem in kaj naj bi bil na svetu njegov smisel in namen.

Ni manj pereče kakor vprašanje kvalitete naše mladine pa ni v teh časih gospodarskih stisk in zagat to večno vprašanje o hiperprodukciji inteligentnega naraščaja. Resnica je, da te ogromne množice izobraženih in napol izobraženih mladih ljudi, ki jih šole leto za leto mehanično bruhajo iz sebe, čedalje težje in čedalje bolj brez upa trkajo na vrata življenja in iščejo dela, ki bi bilo primerno njihovi izobrazbi. Toda podobna preobličnost kakor v izobraženih vlada danes tudi v manualnih poklicnih strokah in o hiperprodukciji šolanega naraščaja v tem smislu, kakor da naj bi se na šolah začeli uvajati numerični clausi ali kakor da naj bi se šole začele zapirati, bi smeli govoriti samo tedaj, če bi javnost mogla mladini po drugih potih odpirati vrata v življenje; takšnih veselih, optimističnih, odrešenih izhodov pa dandanes na nobenem polju nimamo na razpolago.

Brez dvoma je silni naval na naše šole samo znamenje krize, v kateri smo. Toda to šolanje v množicah je prav za prav samo razumno, smotno nalaganje kapitala, ki v bodočnosti brez dvoma dala lepe, bogate obresti. Splošni kulturni nivo našega naroda se v teh razmerah izredno naglo dviga, in kakor danes v posameznikih in po stanovih vzdržena rase stopnja izobrazbe, tako se bo moral brez dvoma prav zaradi tega dvigniti tudi splošni življenjski standard našega človeka, kakor hitro bodo gospodarske razmere stekle na normalni tir. O kakšni akutni krizi izobraženega naraščaja pri nas doslej niti kakor se nismo upravičeno govorili. Tisto, česar nam ni bilo nujno treba, pa je in vsak način ustvarite in izvede, ki bi organizirano in smotno skrbelo za uspešnost, strateško razporejanje in usmerjanje naraščaja v izobrazbo in v poklice, treba bi nam bilo zavoda, na katerega vrata bi lahko potrkali očetje in matere, preden peljejo svoje otroke vpisovat v prvi razred gimnazije ali katerokoli šole in preden se potem abiturientje odločajo za akademijske poklice. Takšne institucije, ki pri drugih, večjih kulturnih narodih že zdavnaj s pridom vršijo svoje važne naloge, bi tudi v našem tesešnjem in skromnejšem miljeju lahko dobršno mero zalegle tako gospodarsko kakor kulturno-vzgojno.

Do zanimivih ugotovitev pride človek, če se malo razgleda po gradivu o številu učencev in o njihovih uspehih, ki ga objavljajo naše srednje šole v svojih letnih poročilih. Naj mi bo dovoljeno, da vzamem za nazoren primer državno klasično gimnazijo v Ljubljani. V I. razredu tega zavoda (4 paralelke) je bilo letos 168 učencev; v II. razredu (3 paralelke) pade ta številka na 158; v III. razredu (2 paralelke) jih je nemadoma že samo 86 in v IV. razredu (2 paralelke) se ta številka poopravi na 90; in osmošolec je bilo na klasični gimnaziji 62. Iz tega pregleda bi se dalo sklepati, da samo dobra tretjina študentov, ki pridejo v prvo šolo, ostane pri gimnazijem študiju do mature in si tako pripravi pot na univerzo. Značilna je ogromna razlika med številom drugo in številom tretješolcev. Dandanes si že v nobeni, kolikor toliko finišni obrtni stroki ni mogoče misliti vajenca, ki ne bi imel vsaj dveh razredov srednje (ali meščanske) šole; v vseh boljših strokah se od vajenca zahteva že celotna nižja srednja (ali meščanska) šola. Razvoju našega materialnega in kulturnega življenja so te periodične navade pač samo v korist. Celotna slika o gibanju učencev od prve do osme šole na štirih državnih gimnazijah v Ljubljani (klasična in tri realne gimnazije) — s teh zavodov se nam je posrežilo dobiti celotne podrobne statistične preglednice, ki so ob zaključku šolskega leta take: v I. razredu je bilo na vseh štirih gimnazijah 759 učencev; v IV. 392; v VIII. 238. Torej: pri 759 učencih v prvi šoli jih je

k maturitetnemu izpitu prišlo komaj dobra tretjina te številke. Če bi bil doslej še kdo v skrbeh, da se na gimnazijah vrši predmalo selekcije med talenti, bo posej menda lahko potolažen.

Statistični pregled uspehov na srednjih šolah v državni banovini je naslednji: (Številke pomenijo: I. odličnih, II. prav dobrih, III. dobrih uspehov, IV. učencev s popravilnimi izpiti, V. izdelalo v %, VI. skupno število učencev na šoli.)

Ljubljana (klasična) 77, 244, 207, 174, 68%, vseh 776:
I. r. g. 34, 152, 346, 222, 55,94%, 951;
II. r. g. 41, 218, 311, 184, 65%, 877;
III. r. g. 55, 172, 232, 138, 65%, 706.
Maribor (kl.) 99, 201, 180, 109, 63,57%, 700;
r. g. 102, 293, 339, 234, 64,61%, 1144.
Celje r. g. 64, 197, 206, 148, 66,99%, 699.
Kranj r. g. 45, 122, 100, 58, 45%, 491.
Novo mesto r. g. 19, 73, 146, 81, 58, 48%, 407.
Ptuj r. g. 13, 87, 136, 79, 63,44%, 372.
Kočevje 12, 51, 151, 44, 80,5 %, 267.
M. Sobota 14, 40, 69, 41, 58%, 212.

Številke o uspehih na naših učiteljskih in zasebnih zavodih smo nedavno objavili v dnevnih noticah.

Na meščanskih šolah

Poleg srednjih šol so za vzgojo in prosveto naše mladine najvažnejše meščanske šole. Dočim imajo gimnazije nalogo, da pripravljajo mladino predvsem za akademijski študij in za izredne izobraževalne poklice, je namen meščanskih šol, vzgajati in izobraževati državljana sploh (»Bürgerschule« — šola za vzgojo državljanov); in kakor je tista naša visoka, najvišja kultura, na katero smo Slovenci tako zelo ponosni in ki jo označujejo imena kakor Prešeren in Cankar pa univerza pa vsa znanost in umetnost, zrasla ponajveč iz gimnazij in srednjih šol, tako gre za sluzga za relativno dovolj visoki kulturni nivo našega občana, našega človeka sploh in nemali meri ravno tistemu tipu prosvetnega zavoda, ki ga predstavljajo meščanske šole. Organizacija šolstva je v naši banovini na toliki stopnji, da je pač lahko vzor šolstvu v vsej državi. V srbskih pokrajinah je meščanska šola neznan pojav; naloga, ki jo ta šola vrši pri nas, opravljajo tam doli številne nižje gimnazije po manjših mestih. Toda nobenega dvoma ne more biti, da je za vzgojo in praktično življenje namenjenega naraščaja brez primere bolj pripraven učni načrt meščanske šole, ki si je doslej izmed vseh šol še najbolj osvojila načela moderne delovne vzgoje, kakor pa tista napol znanstvena izobrazba, ki jo lahko da nižja gimnazija. In nobenega dvoma ni, da gre prav zaradi širšljenosti meščanske šole pri nas precej sluzga za visoki nivo našega srednjega šolstva: z ogromnimi množicami prosvete željnega naraščaja, ki jih prevzemajo te šole iz osnovnih razredov, velikopotezno razbremenjujejo gimnazije in tako posredno omogočajo ves njihov samozavestni razvoj. Razvoj meščanskih šol zasluži vso pozornost in vso skrb naše javnosti.

Da pa je vzgojno delo teh šol tudi v resnici kvalitetno, o tem je lahko prepričan vsakdo, ki ima kolikčak vpogleda v naše življenje. Nadvse poučna je v tem oziru statistika uspehov na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani: na zavodu je bilo letos 193 študentov, med njimi 10 odličnjakov; med temi 10 odličnjaki jih je 9, ki so bili absolvirali meščanske šole, 1 sam je prišel z gimnazije. Učiteljske je praktična šola in absolutne meščanske šole imajo za praktičen študij in za praktično delo najboljše podlago. Velika škoda je v resnici, da je dijaku z maturo meščanske šole vstop na učiteljske po najnovejšem odloku zaprt.

Vsega skupaj je v naši banovini 40 meščanskih šol (državnih in zasebnih, samostanskih) in na njih se šola 6535 učencev. Ker se na meščanskih šolah vrši pouk skoraj prav do Vidovega dne, nismo mogli dobiti celotnega pregleda o uspehih in zato naj za ilustracijo podamo samo rezultate na štirih državnih šolah v Ljubljani: na I. državni deški meščanski šoli (Prule) je bilo letos 277 dijakov; izdelalo jih je 171 (61,73 odst.), o odliko 7; na I. drž. dekliški m. šoli (St. Jakob) je bilo 217 učencev; izdelalo 118 (55 odst.), o odliko 4; na II. drž. deški m. šoli (Siška) 189 učencev, izdelalo 141 (74,6 odst.), o odliko 1; na II. drž. dekliški m. šoli (Siška) 158 učencev, izdelalo 119 (75,32 odst.), o odliko 8 učencev.

Ti podatki kažejo, da meščanske šole s prav takšno vneto in resnostjo vršijo svoje delo kakor srednje šole in da jim gre vsa pravica do obstanka in prospeha.

V Ljubljani bo letos 845 prvošolcev

Te dni so se na vseh ljubljanskih srednjih šolah vršila vpisovanja v prve razrede in številke, ki jih dosejajo seznaniti teh malih kandidatov učnosti zgornjo pričajo o tem, da naši ljudje še zmerom verujejo v možnost kariere v izobraženih poklicih in da v teh časih gospodarske krize stariš svojim otrokom ne morejo svetovati nobene boljše poti v življenje, kakor jo ta žalostna pot skozi šolske klopi. Da število otrok, ki bi radi v srednje šole, v zadnjem času tako rase od leta do leta, bo deloma krivo pač tudi dejstvo, da prihajajo zdaj na šole ravno generacije iz prvih povojnih let (1919, 1920, 1921), ko se je število rojstev v primeru z leti vojne nenkrat silovito dvignilo in so te generacije nasproti prejšnjim zelo močnejše.

Za prve razrede ljubljanskih srednjih šol se letos prijavilo v celoti okrog 968 otrok. Najmočnejši zavod je I. državna realna gimnazija, na kateri bi bilo rado začelo študirati 273 otrok. Za njo peide klasična

gimnazija, v kateri se je prijavilo 220 naraščaja, potem II. drž. realna gimnazija z okrog 185, III. drž. realna gimnazija s 150 in mestna ženska realna gimnazija s 140 prijavljenih prvošolk.

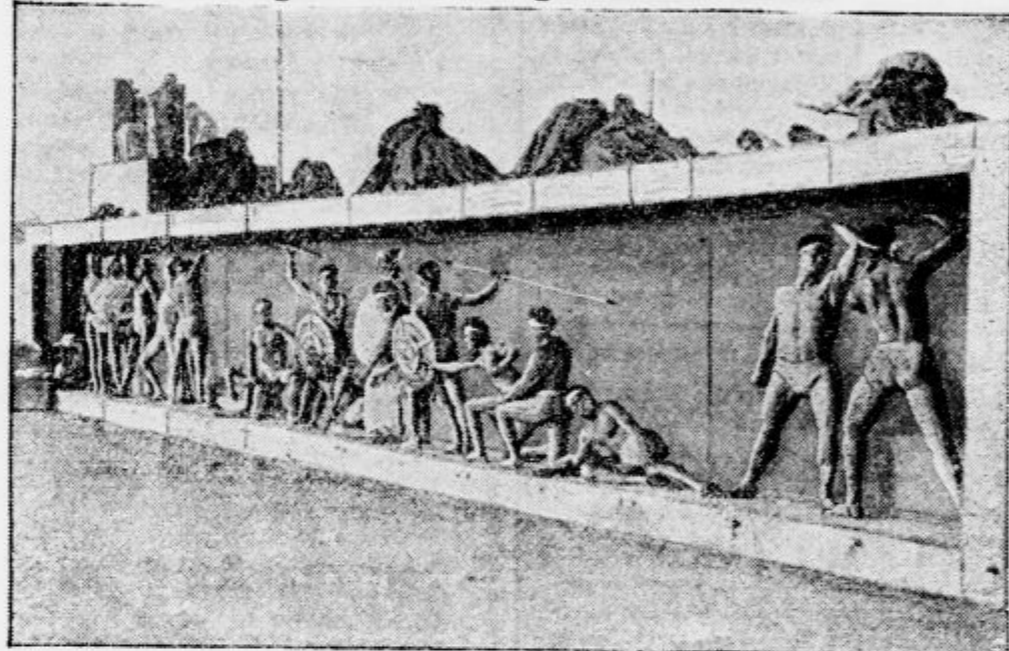
Sprejemni izpiti so se vršili v petek in soboto in sprejetih je bilo na klasični 214, na I. drž. realni 202, na II. državni 151, na III. državni 150, na liceju 128.

Skupaj bo torej prihodnje leto v prvih razredih ljubljanskih gimnazij 845 učencev. Vse kaže, da bodo razredi natrpano polni in da se bodo vrste inteligentnega proletarijata v bodočnosti še kar množile.

Pol stoletja mokronoškega gasilskega društva

Mokronog, 27. junija. Pred 50 leti na dan 3. julija so ustanovili ugledni mokronoški posestniki Franc Pencca starejši, Anton Kržišnik, Janez Povše, grajščak baron Ludovik Berg in še nekateri drugi gasilsko društvo ter izvolili za prvega

Živa plastika na praškem zletu

V ogromnem sporedu praškega vsesokolskega zleta je tudi pričujoča krasna skupina, v kateri predstavljajo Sokoli v opravi atenskih vojakov živo plastiko

Ljubljana išče svoj obraz

Mestna občina ureja varstvo starih spomenikov in zgradb

Ljubljana, 27. junija.

V četrtek se bo na seji občinskega sveta razpravljalo in odločalo o vprašanju, ki je spričo živahnega, naglega razvoja Ljubljane in spričo vedno večjih, vedno širokosežnejših zidov v zadnjih letih postalo je v narstvu aktualno: o vprašanju ohranitve in varstva vseh starih umetniških dragocenosti, ki jih naše mesto premore v svojih starih stavbah, spomenikih in izkopinih. Mestno županstvo je v tej zadevi zaprosilo ravnateljstvo Narodnega muzeja ter spomeniškega konservatorija za konkretne predloge in po premissijah načrtih, ki sta jih predložili ti dve inštanči, bo Ljubljana posej duvala in urejala podobo mesta, kakršno je v stoletjih, v tisoletjih izoblikoval nujni zgodovinski razvoj. Posej bo v vseh novih gradbenih akcijah skrbelo za skladnost podedovanega z novim.

Izred stariških najdb, ki so se izvršile na mestnem ozemlju, je po obsegu in po dokumentarnosti najdragocenejša odkritje stare Emone na sektorju današnje Gradšča s njenimi pokopališči na Dumajski, Tržaški in Karlovski cesti. To ozemlje, tako predlega ravnatelj muzeja dr. Mal, naj bi se predvsem zavarovalo, in sicer najprej Mirje in Gradšče z mejami: Bleiweisova cesta—Rimski zid—Emonska cesta—Vegova ulica severni rok Kongresnega trga in vrtov Nunskega samostana. Izven teh meja se nahajajo to-membna emonska gradšča še v okolici Tombočnega tovarne in v okolici Sv. Krištofa. Na tem ozemlju kakor tudi na drugih stariških zanimivih delih mesta, naj bi v bodoče pred vsako izdajo stavbnega dovoljenja muzej strokovnjakom preizkusil teren. S posebnim načrtom naj se zaščiti rimski zid na Mirju. Mestna občina naj poskrbi, da bo vsak graditelj vsako najdbo prijavil muzeju, da se ne bodo razne dragocenosti (novci, posode itd.) izgubljale kakor doslej. Dokler nimamo zakonodavnega državnega zakona, naj mestna občina z vso strogoostjo vrši nadzorstvo nad spomenikom in naj omenjeni vse primere lahkomiselnega nerazumevanja in osebnega egoizma, ki sta našo javnost in našo znanost oškodovani za mnoge dragocene objekte.

Na predlog banovinskega spomeniškega referenta, konservatorja dr. Steleta naj se proglasi zaščita nad vsem delom stare Ljubljane, kolikor je bilo do konca 18. stoletja v mestnem ozidju, to je vse ozemlje Gradu, starega mesta na desnem bregu Ljubljanice od Karlovske ceste do Krekovskega trga in od bregov Ljubljanice do grajskega hriba; poleg tega pa še ozemlje med Ljubljanico, Cojzovo cesto, Emonska cesta, Vegova ulica in Kongresnim trgom. Ves ta del Ljubljane naj bi se vzdrževal in dopolnjeval kot staro mesto. Skrbeti bi bilo treba tudi za enotno višinsko črto stavb, dosedanj nečin kritja streh, za skladnost fasad ter izločb, za ohranitev dvoranskega značaja trgov itd. Ljubljana naj bi se v tem pogledu vzgledovala po lepih, njenemu značaju sorodnih mestih, kakor so Salzburg, Innsbruck itd. Po zgledu Veršave naj bi Ljubljana poskrbela za enotno barvo fasad. Občini bi bil potreben poseben arhitekt, ki naj bi se posvetil samo vprašanju ohranitve in estetske izpopolnitve starega mesta. Gradbeno dovoljenja naj bi se na tem ozemlju izdajala samo po sporazumu s spomeniško upravo. Posej naj se zaščiti v celoti in v posameznosti sedanja stavbna črta od Krekovskega trga do začetka Karlovske ceste (s stolnico, mestnim magistratom, s kompleksom ob Trnčih, z levo stranjo Florjanske ulice, z vhodom na Stari trg izpred cerkve

za načelnika grajščaka Berga. Za proslavo 50letnice društva se naši vrli gasilci vneto pripravljajo.

V soboto 2. julija zvečer bo po trgu slovesni spored z bakljado, v nedeljo dopoldne pa bo blagoslovitev novega društvenega prapora, ki je krasno delo Zavoda za pospeševanje ženske ročne obrti po osnutku arhitekta inž. Janka Omahna iz Ljubljane. Popoldne bo veselica na vrtu gosp. Majcena in bo sodelovala godba iz Kostanjevice.

V teku polstoletja se je mnogokrat pri hudih nesrečah izkazala požrtvovalnost mokronoških gasilcev. Ob groznem požaru 19. avgusta 1911, ko je pogorela polovica trga, so bili gasilci ves teden pri nevarnem delu in straži in so pri tem mnogi tvegali svoje zdravje in tudi življenje. V trgu samem in širši okolici pa je bilo seveda še več drugih požarnih nesreč in so povsod gasilci pomagali, kolikor se je le dalo. Veliki dobrotnik društva je bil pokojni grajščak g. Anton Mavsar, ki je na svoje stroške postavil gasilski stolp. S svojim, nad 15letnim nesebičnim delovanjem je društvu mnogo koristil tudi mestni učitelj g. Josip Tratar, ki živi sedaj v Ljubljani. G. Tratar je društvo reorganiziral in ga je društvu poštalo s častno diplomom. Dolga leta je društvu naloževal g. Ivan Den, ki je z gmožno podporo pripomogel, da si je društvo leta 1929, nabavilo motorno brigadno. Za požrtvovalno delo so bili odlikovani s srebrnimi svetinami gg.: Edo Peterlin, France Kajbič, že pokojna Stefan Kumar in Nace Sitar. Sedanja vzorni načelnik g. France Majcen, ki mu vzgledno pomaga tajnik g. Alojzij Mazgon, pa je odlikovan z redom sv. Save V. stopnje.

V nedeljo, upamo, bodo številni gostje poštali s svojim obiskom jubilejno društvo in si ob tej priliki ozeldali lepa kraj Mokronog in njegovo okolico.

ODOLO-zobna pasta
ludi pri največji moči, ki se jo more uporabljati pri čiščenju zob gofovo načne zobne livnine.

Posl. Klinc o trošarini

Na poročilo o prostestnem zborovanju dolenjskih gostilničarjev v Novem mestu, objavljeno dne 21. t. m., nam je poslal nar. posl. g. Anton Klinc pojasnilo, iz katerega posnemamo:

Izjava, da so bili v početku vsi narodni poslanci iz dravsko banovine proti novemu trošarinskemu zakonu, je poslanec na zborovanju ni rabil, kakor je bilo to napazno priobčeno v našem listu. On je na zborovanju v kratkih besedah le pojasnil potek trošarinske razprave v narodni skupščini, tako kakor jo je »Jutro« za časa skupščinskega zasedanja dnevno točno priučeval. Povod je dalje, da je glasoval za trošarinski zakon željo, da bi se kmetu-vinogradniku nudila možnost odprodati vsaj del pridelanega vina, ako vsega naenkrat prodati ne more; na ta način naj bi dobil vsaj kak dinar za vsakdanje najnujnejše potrebe. Izjavil je tudi, da na vseh svojih shodih opozarja navzoče vinogradnike, da je prodaja vina po 5 litrov dovolj nizka in da prodaja izpod 5 litrov ni samo kazniva po zakonu, ampak tudi uničuje gostilničarja, ki plačuje trošarino, takse in drugo davčino.

Gradecnik Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Slavje dolenjskih strelcev

Novo mesto, 27. junija. V Kostanjevici ob Krki je bila v nedeljo dopoldne lepa svečanost, ki je privabila v novo mesto mnogo gostov. Meščanska garda je razvila društveni prapor in so se slavnosti udeležili številni zastopniki sorodnih društev »Petar Zrinski« in »Ban Jelačič« iz Zagreba. Pokrovitelj slavja starega meščanskega društva je bil predsednik uprave ljubljanske strelske družine brigadni general g. Popović, sodelovali pa so tudi polkovnik g. Ljuba Novakovič, tajnik g. Roš in drugi delegatje strelske družine iz Ljubljane. Pokrovitelj in njegov spremljevalec so bili slovesno sprejeti v z zastavami krasnem mestu. Slavnosti so se udeležili tudi Sokoli, gasilci in zastopniki raznih društev, mestni župan g. Gerlovič in je izrekel pokrovitelju in drugim odličnim gostom dobrodoščilo.

Po službi božji je bilo na Glavnem trgu slovesno razvite prapora, ki za je blagoslovil župnik g. Golob. Pri obedu v hotelu g. Lavoslava Bučarja je polkovnik g. Ljuba Novakovič izrekel lep govor o pomenu strelških organizacij. Svečanosti je sledila lepa ljudska veselica, pri kateri je sodelovala domača godba.

Večina gostov so je morala kmalu posloviti od prijazne Kostanjevice in ob 17. se je v hotelu »Metropol« v Novem mestu zbrala strelska družina s tajnikom a. o. s. g. Božidarjem Romihom na čelu. Po njegovem nagovoru je pozdravil novomeške strelce predsednik ljubljanske strelske družine general g. Popović, ki je najboljšim strelcem izročil odlikovanja ter vse bodril k vztrajnemu delu.

Primer usodnih posledic rudarske krize

Tudi peki so hudo prizadeli — Tegobe v Zagorju

Trbovlje, 27. junija.

Večkrat se je že poudarjalo in tudi s primeri dokazalo, kako usodna je kriza našega delavstva za druge stanove, so pa še vedno nekateri, ki pravijo, da je iz kritične dobe popolnoma izvzeta pekova obrt. Dejstva pa govorejo drugače. Vsi pekovski mojstri v rudniških revirjih so morali odpuštit do redkih izjem svoje pomočnike ter znatno skrotiti obrat. Nepoučena javnost si misli, da pekom ne more biti sile, ker se vedno tudi v dobi največjega pomanjkanja peč, če že ne bel, pa vsaj črn in koruzni kruh za veliko število prebivalstva. Začuden je bil nedavno tudi organ inspekcije dela, ko je vprašal nekega tukajšnjega mojstra, kako je mogoče, da tukajšnji peki, ki imajo največ po enega pomočnika, pečejo kruh za veliko število prebivalstva vse doline. Našim pekom nepoučeni se posebno zavajajo in očitajo zaradi tega, ker pečejo kruh v rudniški peči. Mislijo si, da imajo kurivo in peč zastoj in da ogromno zaslužijo, ker je toliko odjemalcev v trboveljski dolini. Pri tem ne pomislijo na to, da peči sploh ni v tolikih in tolikih dneh, ko rudniški obrat počiva, nadalje pa se ne misli nato, da je delavstvo izgubilo že davno kapno moč in da je s tem, kar še zasluži, vezano na razne konzume in trgovine. Znano je, da se proda v Trbovljah na mesec po 10 vagonov moka in da imajo od tega vsi peki samo po en vagon za kruh.

Iz vsega tega se vidi, da je tudi pekova obrt silno prizadeta od velike delavske krize. Ker pa so mnemja o vzrokih in načinih, zakaj in kako vpliva delavska kriza na posamezne obrtne panoge, nerazčiščena, oblegajo na eni strani delavci s prošnja, da pomoč pekarniške lokalne, na drugi strani se pa od strani drugih obrtnikov, mogoče se manj prizadetih od krize, slijiijo očitki proti pekarskim mojstrom. Dolgo je pač trajalo, predno so vsi sloji

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobe, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih poživi naravna »Franz Josefova« grenčica trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za boleznj prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefova« voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrunjenju želodnega črevesnega kanala, obnese kot izborno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Domače vesti

*** Zaradi dvojnega praznika naš listi jutri ne izide. Prihodnja redna številka bo izšla v četrtek jutraj.**

*** Visoko darilo Strelski zvezi kraljevine Jugoslavije.** Največji zaščitnik kralj Aleksander I. je daroval zvezni dragoceno zastavo in krassen pokal, za katerega bodo tekmovalci strelske ekipe ob priliki letošnjega državnega tekmovanja v Ljubljani. Zastava se bo razvila ob isti priliki na največječasti način. Vsi naši strelci bodo to vest gotovo sprejeli z največjim navdušenjem.

*** Izpremembe v državni službi.** Kakor objavljajo »Službene novice«, je dosedanjki višji kontrolor na glavnem kolodvoru v Ljubljani Vladimir Gomisek imenovan za kontrolorja prometno-komercialnega oddelka direktorije državnih železnic v Ljubljani, Rudolf Pister, doslej pri železniški direktoriji v Subotici, pa je imenovan za svetnika prometno-komercialnega oddelka pri železniški direktoriji v Ljubljani. Ravnatelj dvorazredne trgovske šole v Ljubljani Josip Gogala je napredoval v višjo skupino.

*** Predsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani g. dr. Anton Rogina je 23. t. m. nastopil odmor.** Vodstvo višjega deželnega sodišča je prevzel sodnik apelacijskega sodišča g. Ivan Frančič.

*** Izprememba rodbinskega imena.** Kakor se uradno razglasa, je banka uprava dravske banovine dovolila Josipu Smrečniku iz Zgornjega Tuhinja izpremembo rodbinskega imena Smrečnik v Dobnik.

*** Diplomirali so večeraj na Juristični fakulteti ljubljanske univerze g. Kralj Leon in Cvrtin Otmar iz Ljubljane in Miha Budina iz Banjaloke pri Kočevju.**

*** Nov strojni inženjer.** Na tehniški fakulteti univerze v Zagrebu je g. Bojan Kraut iz Kamnika diplomiral za strojnega inženjerja. Cestitamo!

*** Na visoki šoli ljubljanske konservatorija je z odličnim uspehom diplomiral iz solopetja g. Milena Verbičeva.** Cestitamo!

*** Službeni listi uprave dravske banovine prinaša v svoji 51 številki od 23. t. m. uredbno o izpremembah in dopolnitvah uredb o organizaciji posredovanja dela, oddelka o prodaji in nakupu tujih plačilnih sredstev, razglas o zdravstvenih občinah ter objave banske uprave o pobiranju občinskih tlorisov in letošnjem letu.**

Znižali smo cene vsem oblačilom. Oglejte si zalogo!
J. MACEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

*** Navodila za »Putnikovo potovanje v Prago na sokolski zlet.** Udeležence, ki so se prijavili pri »Putniku« za ekskurzijo v Prago, opozarjamo na naslednje: Posebni vlak v Prago »Sok 8« se bo odpravil v četrtek 30. t. m. ob 12.30. Vozovi, ki so določeni za posebni vlak, bodo priključeni v Ljubljani na redni praški opoldanski brz vlak 605, in sicer trije vozovi; št. 11. za II. razred, št. 12. za III. razred, št. 13. za rezervirane za Mariborčane. Odhod v Maribor je torej: iz Ljubljane ob 12.38, z Zidanega mostu 13.58, iz Celja 14.23 s Pragerskega 15.24. Odhod iz Maribora s posebnim vlakom »Sok 8« ob 17.15. Vsa potnika prejme navodilalec, s katero mu je dodeljeno mesto v posebnem vozu. Vozovnico od izhodne postaje do št. 11ja (drž. meja) si nabavi vsak udeleženec sam ter ima na podlagi posebne legitimacije 75% popusta. Te naše vozovnice ne sme oddati na postaji v Pragi, ker velja za brezplačen povratek od št. 11ja do vstopne postaje. Avstrijske in češke vozovnice ima vodja transporta. Odhod iz Prage je določen za 7. julija ob 22.50 s posebnim vlakom »Sok 8«.

*** Sokolski lutkarji.** Predsednik Jugoslovenske lutkarske zveze profesor dr. Burian se je dogovoril s predsednikom »Unionec dr. Veselim glede programa predstav v praških gledališčih za časa vesokolskega zleta in je spred naslednji: 1.) Lutkarski odsek Masarykovskega zavoda za ljudsko vzgojo bo igral dnevno ob pol 21. v Mozarteumu Praga II., Jungmannova ulica 34. 2.) 3. julija ob pol 21. predstava v Umeleški vzhvali na Vinohradih. 3.) 4. julija ob pol 21. predstava Sokola Praga-Liben, Prmitarska ulica. 4.) 5. julija ob pol 21. predstava Praškega Sokola, Katerinska ulica. Poleg tega bo igralo pizenjsko gledališče.

Zvočni kino IDEAL
Danes in jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri premiera velikega filmskega umotvora režiserja Jos. v Sternberga:

Ameriška tragedija
po slovitem romanu Theodorja Dreiserja. — Film, ki je zbudil mnogo duhov in o katerem je pisal več mesecev ves svetovni tisk!

Vremensko poročilo
Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo.

27. Junija
Ljubljana 7, 765.4, 13.4, 90, E1, megla, —
Ljubljana 13, 763.3, 24.0, 40, VSW2, 9, —
Maribor, 7, 752.8, 14.0, 70, mirno, 4, —
Zagreb 7, 764.8, 15.0, 80, SW2, 2, —
Beograd 7, 763.5, 15.0, 80, VSW3, jasno, —
—; Sarajevo 7, 765.5, 14.0, 80, mirno, 2, —
—; Skoplje 7, 763.5, 16.0, 60, W4, 9, —
Split 7, 764.6, 20.0, 60, mirno, 2, —
Kumbar 7, 763.3, 18.0, 80, VSW2, jasno, —
—; Rab 7, 765.0, 19.0, 80, mirno, 7, —
—; Temperatura: Ljubljana 22.0, 12.0; Maribor 20.6, 11.0; Zagreb —, 12.0; Beograd 22.0, 13.0; Sarajevo —, 10.0; Skoplje 24.0, 12.0; Split —, 16.0; Kumbar —, 15.0; Rab —, 11.0.

Solnce vzhaja ob 4.14, zahaja ob 19.51. Luna vzhaja ob 0.1, zahaja ob 13.57.

Mišce na Smičevem v Svandovem gledališču. Dalje je z adostnem številu interesentov objavljen obisk največjega lutkovnega gledališča »Kraljevska lutka« Sokolski se zanimajo za to panogo prosvete, naj pazijo na tozadevna poročila, ki bodo izpostavljena na črni deski v Tyrševem domu. Tam naj se ob prihodu v Prago tudi zglase v svrhu potrebnih pojasnil. Celo akcijo pa bo vodil profesor g. dr. Burian, ki se nahaja že v Pragi. Njegov naslov je Praha XI. (Žižkov) Štítného 8.

*** Smrt nadarjenega sina-edince.** Ugladno družino g. sodnega svetnika Božidarja Romiha v Novem mestu je zadel krut udarec neizprosne usode. Večeraj ob 17. je umrl sin edinec Marijan, dijak IV. razreda novomeške realne gimnazije. Še pred tednom je bil navduzen zdrav, tola polagoma se je razviljo navetje slepika in se pretoklo soboto bila potrebna operacija. Oslabelo srce je večeraj povzročilo katastrofo. Žalostna novica smrti mladega Marijana je vzbudila iskreno obžalovanje, saj je bil priklapni, splošno priljubljen in vzorno vzgojen Romihov edinec med najbolj nadarjenimi dijaki novomeške gimnazije, vesokoli odličnik. Krsta bo jutri ob 13.30 prepeljana v rodni kraj Romihove družine v Krško, kjer se bo nato ob 16. izvršil pokop. Brdko užaloščeni družini izrekamo globoko sožalje!

*** Novi grobovi.** V soboto ponoči je v Ljubljani nenadno preminil za kapjo, kakor je ponedeljkovo »Jutro« že poročalo, znani sportnik, bivši dobrovoljec g. Boris Soklič, star šele 35 let. Pogreb priljubljeneza pokojnika bo danes ob pol 15. iz mrtniške veže na Vidovdanski cesti 9. k Sv. Križu. — V visoki starosti 78 let je umrl na Bledu posestnik g. Janez Mežan. Pokopali ga bodo danes ob tridečetni na 14. na domačem pokopališču. — V Mariboru je umrl g. Edmund Pijaninšek, pisarniški razvatalj v pokopju. Pogreb bo v sredo ob 17. na mestno pokopališče na Pobrežju. — Po dolgem trpljenju je preminila na Bregu pri Ptujju ga Hedviga Igljčeva. Pogreb bo v sredo ob 16. na ptujsko pokopališče. — Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Če nimate sami aparatorov
za povečevanje filmov formata Leica, 3x4 in 4x4, Vam mi napravimo

Trikopije (povečave 9x12)
FOTOLABORATORIJ staroznane
drogerije Kanc, židovska 1

*** Ravnateljstva meštanskih, višjih narodnih in strokovnih šol obveščamo,** da je prosvetno min. odobrilo Jederalnično »Tretje srbohrvatsko žitanko« za gori omenjene šole. Knjiga bo izšla za prihodnjo šolsko leto v založbi Učiteljske tiskarne.

*** Bolgarski Junaki v Beogradu.** Telovalno društvo iz Sofije »Junaki« je na svojem potovanju v Prago na vesolovanski sokolski zlet večeraj prispele v Beograd. Z njimi je prišlo tudi bolgarsko persko društvo »Gusle«. Bolgari ostanejo en dan v Beogradu ter bodo danes nadaljevali potovanje in Bratislavo in Prago.

*** Na Kajmakčalan!** Na Petrov dan 12. julija bo veliko potovanje na Kajmakčalan sveto mesto Jugoslovenov. Pododbor Bitolj UROIR vabi rezervne oficirje na področju ljubljanskega pododpora na udeležbo sprejema pododbor Ljubljana; na podlagi izjav izda potem pododbor Bitolj legitimacije za vožnjo. Udeleženci naj se tudi izjavijo, dali želijo brezplačno prenočišče ali v hotelu za 15—32 Din, hrana za 15—20 Din. Za kosilo na Kajmakčalanu je treba poslati s prijavo 20 Din. Prijave z izjavo ter 20 Din sprejema do vstetega 2. julija UROIR, pododbor Ljubljana.

*** Opozarjamo na današnji oglaševalni Commerce d. d., Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadst., pri kateri se prodaja manufakturno blago po zelo nizkih cenah.**

*** Vpisovanje v Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj dnevno v trgovini, Maribor, Slovenska ulica 7. Dijaški internat.**

*** Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.**

*** V vseh drogerijah se dobi priznano desinfekcijsko sredstvo SANOFORM v originalnih steklenkah.**

*** Svojim blagopokojnim boste postavili nagrobni spomenik, oglejte si zato trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik dalje skice in album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši dobaviteljci spomenikov kamnoseško-litarski tiskarji Fran Kunovar, pokopališče Sv. Križ Ljubljana, telefon 27-87.**

*** Kupujte blago na obroke le potom Kreditne zadruge detajlnih trgovcev v Ljubljani, Trgovski dom.**

Iz Ljubljane
— Seja občinske uprave ljubljanske. V četrtek ob petih popoldne bo redna javna seja občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem redu bodo med drugimi poročila o občinski taksi na kinematografe, o preimenovanju ulic, o pravilniku za očuvanje zgodovinskih spomenikov in stavb, o brvi čez Gruberjev prekop in o pritožbah mestnih uslužbencev proti prevedbi po novi službeni pragmatiki.

— Društvo »Treznost« javlja članom in članicam, naj se zaradi skupnega odhoda zberejo v četrtek 30. t. m. ob pol 12. na glavnem kolodvoru. Vodstvo delegacije kraljevskega središča trezne mladine kakor tudi društva »Treznost« je poverjeno hr. Leopodu Puharju, odborniku društva »Treznost«. Opozarjam na točnost! Tajnik!

— Poročilo o nastopu viškega Sokola v ponedeljski številki moramo izpopolniti v toliko, da je vsej prireditvi prisostvoval tudi sreski načelnik g. dr. Znidarčič, kar je v poročilu po pomoti izostalo.

— Vidovdanske akademije prireditvi III. gimnazija danes v Filharmoniji. Spored, ki se bo oddajal tudi po radju je naslednji: govor profesorja Andrejca o šolskem radju govor profesorja Marinka o pomenu Vidovega dne in pevski in instrumentalne točke. Akademijo bo vodil profesor Kramolc. Pričetek ob tridečetni na 9. zjutraj.

— Vidovdanske proslave. UROIR vabi vse tovaršje rezervne oficirje, da se udeležijo današnje vidovdanske proslave v uniformi oz. v civilni obleki z znakom.

— Občni zbor Narodnega doma je bil preložen na torek 23. t. m. ob osmih.

„Revma“ piešćany

kopaljšće sveta“

Kopljc se v samem viru 67° C vroće žveplane blatne kopelji, združene z velehotelom THERMIA za srednji stan CYRILL-HOF. 5000 sob v mestu. Pocieni prehrana sport in zabava vsake vrste. Pojasnila daje: Drogerija Gregorić, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5, 5763

— Preporočaji, opozarjamo vse udeležence naše kolonije, da je danes od 9. dalje zdravniška preiskava na državni šolski polikliniki (Resljeva cesta). Preiskava je za vse obvezna, kdor se je ne udeleži, ne podle na kolonijo. — Odbor.

— Davčna uprava za Ljubljano okolico razglasa, da so seznanili osebe, zavezaniki pridobiniki, ki vsebujejo predloge davčne uprave za odmero pridobinice in davka na poslovni promet za davčno leto 1932 in dneve razprava davčnega odbora, razpisani pristojni županostvoma tega uravnega področja v razmeritve za dobo 8 dni.

— Podmladek Rdečega križa iz Zagreba v Ljubljani. V soboto so vzbujale v Ljubljani pozornost deklice v peštrih hrvatskih narodnih nošah. Prišlo je k nam na zlet 52 podmladkarić iz tretjega razreda kaptolske osnovne šole v Zagrebu, starih 10 do 12 let, v spremstvu dveh učiteljic, gospodićen Geberte Jokejeve in Stefanke Zuhrove in kateheta o. Čiprijana Vupora. Na kolodvoru jih je sprejel tukajšnji občinski odbor podmladka RK. Ljubljana in znamenitosti jim je razkazal mestni učitelj g. Alojzij Potočnik. Deklicam, ki so si lepe narodne noše same napravile, je bila Ljubljana prav všeć.

— Jugoslovensko kemijsko društvo, sekcija ljubljana, vabi člane na izredni mesečni sestanku v četrtek 30. t. m. ob 20. v gostilno Cinkole. Zaradi bližnje glavne skupščine in združitve obeh društev udeležba važna! — Odbor.

— Dijaško letovaljšće v Martinščici. Deska skupina odide iz Ljubljane 1. julija ob 7.13 zjutraj z glavnega kolodvora. Prijave sprejema še do četrta prof. dr. Novak na realki.

— Svećana služba bojša v tukajšnji pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića bo danes na Vidov dan, ob 10. a ob 11. bo parastos za padlimi junaki in mućeniki od Kosovega do danes.

— Revija ženskih roćnih del. V članke o razstavi državnega Osrednjega zavoda za pospeševanje domaće obrti, priblićenem v ponedeljkovem »Jutru«, je bila gospa Anica Justinova, ki poučuje filć, pomotoma navredena z deklisćkim imenom Novakova.

— Dobrovoljci, zlasti oni, ki so bili v Sibiriji, spremiti danes popoldne svojega tovariša, magistratnega uradnika g. Borisa Sokliča na njegovi zadnji poti. Pogreb se bo vršil ob 14.30 iz mrtniške hićralnice sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9.

— Ukinjena avtobusna proga. Splošna maćozelensćka družba sporoća da 1. julija ukine avtobusni promet na progji Ljubljana-Mengeć-Cerklje-Kranj.

— Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev za ljubljansko okolico bo imela svoj letošnji redni občni zbor s občinskim dnevnim redom v četrtek 30. t. m. ob 9. dopoldne v Ljubljani na Privozu v gostilni g. Kavćića.

Pri pokvarjenem ali preobremenjenem zelodcu, zgaši pri pocetnem žuru v zelodcu vam pomore

Dobiva se v vseh lekarnah

Obćena od Mla. soc. politika in obr. zdrav. S. M. 2009 S. B. 1932.

— Kolo je prodal. Na dvorišće Čećnovarjeve gostilne na Dolenski cesti je prišel v nedeljo francoske mlajši moški in je stopil k soferji Francetu Lavriću in mu ponudil v odkup skoro popolnoma novo kolo z zamke »Dürkopp« za 400 Din. Prav tedaj pa je prišel blizu tudi mehanik Ivan Hudećek, ki se mu je kupčija takoj videla sumljiva, kajti kolo je bilo vredno najmanj 1000 Din. Beseda je dala besedo. Neznani prodajalec se je Hudećka, ki je šel pozvati stražnika, prestrašil, se vsedel na kolo in izgini. Na poziv stražnika pa se je Hudećek za neznanec odjedpal s svojim kolešom in ga res dohćtel v bližini Stepanje vasi, kjer ga je podrl na tla. Neznanec je kolo pustil na meštu, sam pa je ubral čez polje in izgini. Kolo je Hudećek zaplenil in ga izročil policiji, kjer ga lahko dobi nepoznani lastnik.

— Drzni vlom v stanovanja. Zadržje ćni so tedajle pogostejši vlom v stanovanja, odkoder odnašajo žićkoveć vse mogoća, predvsem dragocenoćti, a će ne dobe drugega, vsaj obleko. Tako se je nekdo spizljal

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo

Dr. Ivan Pintar

se je preselil in ordinira

Gospovetska cesta 1/II

od 10. — 11. in od 3. — 5., v sredo od 10. — 11. in od 3. — 4.

TELEFON 31—50 7600

NACE NAROBCE, tapetnik, Ljubljana
Gospovetska cesta 16 (pri Levu) 225

NE potrebujemo reklame, delo govori.
Pralnica, likalnica in čistilnica oblek, — Mestni trg št. 8 (Haman). 230

ROBERT LOUIS STEVENSON

je eden najvećjih anglećkih romanopiscev, ćigar obsežno delo

Ugrabljen

je pravkar izšlo v založbi TISKOVNE ZADRUGE.

PRIZNANO NAJBOLJŠI GOJZERJI

lovski in športni ćevlji po konkurenćnih cenah edino le pri

BRATA NAGLIĆ, eksport ćevljev,

Žiri nad Škofjo Loko

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

v stanovanje dr. Janžeta Novaka v Linhartovi ulici ter mu ukradel dva plašća in sukniće v vrednosti 1000 Din. V hotelu »Loyde« se je spizljal večeraj ponoći tat v hotelsko sobo Ivana L., kjer je odprl kovćek ter ukradel črne hlaće, nekaj perila in svilen šal v vrednosti okrog 600 Din. Zlasti veliko tatvin obleke pa je bilo izvršeni v zadnjih dnevih v raznih novih stambah, kjer imajo delavci svoja zaslina stanovanja. Kakor domneva policija, je na poslu spet mala družba, ki se v glavnem specializira na vrome v stanovanja. Iz kletne shrambe prokurista Toma Jerala v Židovski stezi se je nekdi sladkosedeć ponorić lotil zaloge konserviranega sadja v kozarćih ter se je posladdal kar na mestu, ostalo zalogo pa je odnesel. Jerala je tako oškodovan za okrog 600 Din, ker si je tat privoćil tudi večjo steklenico Ekerja.

DANES PREMIERA!

Slavni hollywoodski komik

Buster Keaton

je prispev v Ljubljano in zbuja smeha in veselja ter vpitja s svojjo smehapalno burko:

DEVIŠKI CASANOVA

Sodeluje znani berlinski humorist

PAUL MORGAN

in lepa

MARION LESSING

Svetovna kritika je izjavila eno-dušno, da je ta film Busterovo najboljšje delo in da se publika že dolgo ni tako imenitno nasmejela!

Danes in jutri ob 3., 5., 7. in 9.4

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

— Tatiński berać. K ćevljarskemu mojstru Ivanu Pišu v Zgornji Šiški je prišel predvećerajšnjim popoldne okrog 50 let star berać, ki je prosil milošćino, pozneje pa se skušal zapletiti z mojstrom v prijeten pomunek. Mojster je imel baš tedaj zunaj nekaj opravka in se je odstranil, kar je zgovorni berać hitro izrabil, pograbil par novih lakastih ženskih ćevljev in jadrno izgini. Tatvino je opazil Piš šele pozneje oškodovan pa je za 200 Din.

Iz Maribora

— Ućiteljski diplomski izpiti na državnem ženskem ućiteljsku so se vršili pod vodstvom ministrskega odposlanca profesorja višje pedagoške šole v Beogradu dr. Svetomira Ristića. K izpitu je bilo pripušćeni 58 kandidati, od katerih je izpiti uspešno napravilo 45.

— Uspehi srednjih šol. Mariborske srednje šole je obiskovalo lansko leto skupno 3566 dijakov, od katerih je bilo 1567 dijakin. Izdelalo je skupno 2626 ućencev ali 73.63%, padlo je 337 dijakov.

— Analitićno-kemićni institut se je tedni otvoril v Mariboru, Trg svobode 2, pod vodstvom v tukajšnjih krogih znanega z. dr. Cazafura ob sodelovanju praktiće in teoretiće izvežbanih strokovnih moći. Laboratorij bo vršil poleg analiz in strokovnih mnenj tudi izdelavo kemićnih postopkov in produktov. Tesne zveze v zavodu zaposlenih kemikov z industrijskimi krogi kakor tudi z univerzitetnimi je jamstvo za uspešno delo novega podjetja.

— Vpisovanje ućencev in ućenk na vseh osnovnih šolah bo v četrtek 30. t. m. od 8. do 12. in od 15. do 17. v poslopih posaneznih šol. Novinci naj pridejo v spremstvu svojih staršev, ki predložíjo za nje krstne in domovinske listine ter izkaz o cepljenju koz, ostali ućenci pa javijo morebitne izpremembe.

— Vpisovanje v vadnico. Za prvi razred vadnice na državnem moćem ućiteljsku bo vpisovanje v četrtek 30. t. m. od 10. do 12. v ravnateljstvu pisarni.

— Predavanje na Trgovski akademiji. Mariborsko slovensko trgovsko društvo opozarja svoje člane, da bo danes ob 8.30 v prostorih Trgovske akademije na Zrinjskega trgu zaključec enoletnega trgovskega tečaja Slovenskega trgovskega društva. Ob tej priliki bo predavanje o krizi in njenem razvoju. Predavanje bo zelo ponćno in so člani vabljeni, da se ga udeleže v ćim večjem številu.

— Razvitje sokolskega prapora v Konjicah. Obveščamo sokolsko članstvo, ki se namerava udelećati razvitja sokolskega prapora v Konjicah, da vozi jutri ob 20.50 iz Konjice poseben vlak, ki ima v Poljčanah zvezo z vlakom v smeri proti Mariboru. Razvitji prapora bo prisostvoval tudi ban dr. Marušić.

— Izživljana tekma. Jutri na praznik ob pol 18. se po daljšem preslećku sreća mariborska rivala ISSK Maribor in SK Rapid v Ljudskem vrtu.

— Šola v nebesih na šolskem odru v Krćevini: Narodna šola v Krćevini prirediti danes vidovdanske proslave z uprizoritvjo žolnirjeve trojećanke »Šola v nebesih«. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa se sprejemajo za šolsko kuhinjo. K oblni udelećbi so vabljeni starši in prijatelji ljudskosokolske mladine.

— Staršem v vednosti Dekliška kolonija Podmladka Rdećega križa odide na letovanje v Bakarac jutri v sredo s potni-

Pyramidon

TABLETE

(proti glavobolu in migreni)

so svetovno znane, ampak pristne samo v prikazanih ovojih.

šćim vlakom ob 17.30. Vodstvo prosi starše, naj pripeljejo otroke uro pred odhodom vlaka na glavni kolodvor.

— Akcija za znižanje najemnin. Akcijski odbor ima v četrtek ob 18. v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu važen sestanek.

Iz Celja

— Uspehi sprejemnih izpitov na celjski gimnaziji. Letos je delalo na tukajšnji državnji realni gimnaziji sprejemni izpit 173 ućencev. Padlo jih je 19, napravilo pa je izpit 159 ućencev, med njimi 64 dećak. Sprejetih je bilo letos v prvi razred gimnazije 20 dijakov manj kakor lani.

— Današnje cerkvene spominske svećanosti za junake, ki so padli za naše narodno osvobodjenje, se bodo vršile v naslednjem sporedu: ob 9. bo rekvićem v župni cerkvi, ob 10. služba bojša v cerkvi sv. Save in ob 11. istotam svećani parastos. Trgovine morajo biti od 8. do 10. dopoldne zaprte.

OBVESTILO!

Spoštovanemu občinstvu vjudno sporoćam, da igra od 23. t. m. dalje vsak večer (ob torkih, sobotah in nedeljah tudi koncert s plesom) na razširjenem restavracijskem vrtu

hotela UNION

(Celjski dom) poznani prvovrstni kvartet BORISOV, v katerem gostuje priljubljeni diplomirani virtuozi na harmoniki gospod R. Pilih.

Za obilen obisk se najtopleje priporoća

Slavko Furman

7773

— Članstvo celjskega Sokola odpotniće na vesokolski zlet v Prago v petek 1. julija s posebnim vlakom št. 9 ob 15.50. Odpotovalo bo 14 članov in 21 članic, med katerimi pa niso vsištei tekmovalci in tekmovalke, ki odpotujejo iz Celja že danes popoldne. Legitimacije za znižano vožnjo dvignje prijavitelji takoj pri tajniku br. Novaku, ali pa v četrtek ob 18. do 19. v mestni telovadnici. Za prevoz prijabe s postaje v skupno prenoćišće je preskrbljeno. Vsać kos prijabe mora brezopojno imeti pravezno kartonsko in s ćimlno izpolnjeno tablico s krstnim in rodbinskim imenom lastnika in z oznaćbo društvene in župne pripadnosti. Za hitro potrdilo zneskov, ki jih bo vsak već s seboj v dinarjih, tuji valuti, ćekih, akreditivih, naj vsać napravi toćen spisak in ga odda vodji vlaka. Za skupna prenoćišća je vzeti s seboj oedeje in vzglavniki. Skupna prehrana bo v akademski menzi v Pragi III. Jedilnega orodja ni treba nositi s seboj. Danes ob 14.28 bodo odpotovali z brzim vlakom skozi Celje naća sokolska tekmovalna vrsta članov in članic in poćilni tekmovalci in tekmovalke. V Celju se jim bodo pridružil br. Grlic in sestri Roćnikova, Kovaćeva, Krizmanićeva in Luzznikova.

— Tatvine koles na dnevnem redu. V soboto zvećer je bilo iz veće neke gostilne na Kralja Petra cesti ukradeno ćno pleskano moško kolo, znanke »Waffenrade«. Većeraj pa je izginiło izpred Rakuscheve trgovine na isti cesti ćrako kolo iste znanke. Kdor bi kolo izsledil, naj prijavi tatu proti nagradi pri policiji.

— Neznani vlomilec je vlomil v nedeljo zvećer skozi odprto prićiće okno v stanovanje sodnika g. dr. Dolničarja na Ljubljanski cesti in odnesel iz sobe podnajemnika g. Vilharja celo moško obleko in še posebej par hlać. O vlomilcu ni sledu.

— Zvoćni vefilmi »Ben Hur«. Jutri bo pol 21. zvoćni vefilmi »Ben Hur«. Jutri bodo predstave ob pol 17., pol 19. in 21.

— Kopalne obleke in vse druge kopalne potrebšćine zelo poceni, Stermećki, Celja.

Iz Novega mesta

— Kino Dom predvaja danes ob 20.30 ter na praznik sv. Petra in Pavla ob 18.30 in 20.30 nemski zvoćni film »Mesto ćudećev« ter zvoćno predigo.

Iz Trbovelj

— Odgoden sestanek. Za 23. t. m. sklicani sestanek v Sokolskem domu se zaradi nepredvidenih zaprek odloći za nedoloćen čas. Bodoći sestanek bo pravećasno objavljen.

Iz Gornje Radgone

gr— Petrov sejem bo 30. t. m. v Gornji Radgoni.

gr— Godbeno društvo »Mura« prirediti koncert na prostem na Petrov, 23. t. m. od 9. do 10. dopoldne poleg cerkve sv. Petra.

Teden reklame!

Agfa-Perutz filmi, 23° Sch z 8 posnetki samo Din 18.—

pri Foto Tourist, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

Stalna razstava na Karlovski cesti št. 4

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, Ljubljana, Karlovska c. 4. Znižane cene. Največja izbira. Ceniki franko.

Gospodarstvo

Avstrijski moratorij

Ze nekaj tednov se vršijo v Avstriji priprave za proglasitev moratorija, s katerim bi se suspendirala plačila anuitet za zunanje dolgeve v devizah; odgovarjajoči zneski bi se le vplačevali pri novčanih banki v šilingih na poseben račun, ne da bi jih potem novčanih banka prenesla (transferirala) v tujih valutah na inozemstvo. Proglasitev tega moratorija moratorija se je zavlekla, ker Avstrija še upa, da dobi s posredovanjem Društva narodov posojilo od 900 milijonov šilingov, ki ga je že v marcu t. l. priporočil finančni odbor Društva narodov. Vprašanje tega posojila je finančni odbor Društva narodov predložil svetu Društva narodov, ta pa je rešitev prepustil mešanemu odboru, ki ga tvorijo člani finančnega odbora in zastopniki zakladnih uradov evropskih veselij.

Pri razpravi v tem mešanem odboru sta zastopnika Francije in Anglije nabelno pristala udeležiti se pri posojilu za vsoto 200 milijonov šilingov (Francija 100 in Anglija 100), dočim bi ostalih 100 milijonov prevzela Italija (30), Belgija, Nizozemska, Švica, Švedska in Španija, vendar je zastopnik Francije vztrajal na tem, da mora biti to posojilo del akcije za finančno pomoč podunavskim državam in da morajo enaka posojila dobiti tudi Jugoslavija, Poljska in Rumunija.

Odlučitev zaradi posojila Avstriji se je zaradi tega zavlekla. Ker pa so te dni zapadli roki za transferiranje večjih zneskov anuitet finančnim agentom, je avstrijska vlada začasno suspendirala oddajo deviz za plačila anuitet v inozemstvu in je tako de facto že uvedla moratorij. Po dunajskih vesteh naj sedanje stanje traja še tako dolgo, da se razisati vprašanje posojila. Če posojila ne bo, bo Avstrija definitivno prenehala s plačevanjem anuitet in bo proglasila pravi moratorij za plačila anuitet zunanjih posojil. Uredba, s katero se naj proglasi ta moratorij, je že izdelana in je v načrtu odprtje še vprašanje, v koliko bodo lahko inozemski upniki razpolagali z zneski, ki bodo vplačani v šilingih na zaporni konto pri novčanih banki.

Moratorij bo obsegal plačevanje anuitet (obresti in amortizacije), za zunanje dolgeve avstrijske države (te anuitete znašajo letno 100 milijonov šilingov), nadalje anuitete za zunanje dolgeve dežel in občin (letno 40 milijonov) in anuitete za dolgoročne zunanje dolgeve privatnih družb odn. podjetij (letno 50 milijonov). Skupaj gre za 250 milijonov šilingov (2 milijardi dinarjev), ki jih je Avstrija dolžna plačati letno za obrestovanje in amortizacijo zunanjih dolgoročnih posojil. Ta letni znesek, ki znatno presega ves zlati in devizni sklad avstrijske Narodne banke, se po proglasitvi moratorija ne bo transferiral v inozemstvo temveč bo po vplačilu v šilingih naložen pri avstrijski Narodni banki na posebnem vezanem računu.

V gornji vsoti seveda ni vpoštevan znesek, ki ga morajo zlasti avstrijske banke plačati za obrestovanje in odplačilo kratkoročnih inozemskih kreditov, za katere obstoja dogovor z upniki (Stillhalteabkommen). Samo avstrijski Kreditanstalt ima za 450 do 500 milijonov šilingov takih kratkoročnih inozemskih kreditov.

Ves znesek, ki ga mora Avstrija plačati na leto za obrestovanje in amortizacijo dolgoročne in kratkoročne zadolžitve v inozemstvu se ceni na 375 milijonov šilingov. Gornji znesek je leta 1929. predstavljal 17% izkupička od izvoza, lani 28%, letos pa absolutirajo ta plačila v inozemstvo zaradi nadaljnega skrčenja izvoza že 50% deviz, ki pridejo od izvoza.

Proglasitev transfernega moratorija ne bo tangirala našega gospodarstva, ker imamo mi v Avstriji predvsem le terjatve iz blagovnega prometa, ki ne pridejo pod moratorij. Težje bo prizadeta Češkoslovaška, če bo moratorij dalj časa trajal. Pri emisiji avstrijskega posojila Društva narodov v letu 1923. (od katerega je danes še neamortizirano 872 milijonov) je za to posojilo prevzelo garancijo 8 držav, in sicer Anglija, Francija in Češkoslovaška po 24,5%, Italija 20,5%, Belgija in Švedska po 2% ter Danska in Nizozemska po 1%. Ta garancija pa bo prišla praktično v poštev šele za plačilo kuponov, ki zapade junija prihodnjega leta, kajti sredstva za plačila decembrskega kupona so že rezervirana.

Funkcioniranje kliringa s Češkoslovaško

Nedeljske »Novosti« razpravljajo v svojem gospodarskem delu o kliringu med Češkoslovaško in našo državo in pravijo med drugim: »Mi uvažamo iz Češkoslovaške trikrat toliko nego izvažamo. Zato moramo trikrat toliko plačati Češkoslovaški nego plačajo Čehoslovaki nam iz obvez, ki nastajajo iz blagovnega prometa. Že to je težkoča za pravilno funkcioniranje kliringa. Naši izvozniki bodo dobivali protivrednost za izvoženo blago šele tedaj, kadar bodo češkoslovaški uvozniki vplačali v kliring. Ti pa bodo morali plačati samo tretjino onega zneska, ki ga bodo morali plačati naši izvozniki. Potemtakem bodo morali naši izvozniki dolgo čakati, da pridejo do svojega denarja.«

Gornja napoved, da bodo morali naši izvozniki dolgo čakati na svoj denar, je docela neutemeljena. Nasprotno je baš zaradi naše pasivnosti v prometu s Češkoslovaško pričakovati, da bodo naši izvozniki prav hitro prišli do svojega denarja. Vpoštevanje je treba, da bo naša Narodna banka izplačala našim izvoznikom v Češkoslovaško zneske na podlagi vplačila češkega uvoznika pri Zemski banki v Pragi iz sredstev, ki bodo pritekala naši Narodni banki iz vplačil naših uvoznikov češkoslovaškega blaga. Ker pa mi uvažamo iz Češkoslovaške mnogo več, kakor pa izvažamo, je povsem naravno, da bodo vplačila naših uvoznikov (iz katerih se bodo poravnale terjatve naših izvoznikov) vedno večja, kakor pa nasprotno vplačila češkoslovaških uvoznikov. Pri naši Narodni banki bo torej nastal v korist češkoslovaškim izvoznikom gotov saldo, ki bo odgovarjal pasivnosti našega trgovskega prometa s to državo. Ker bo imela torej naša Narodna banka na zbiralnem računu vedno dobroimetje, bo lahko našemu izvozniku takoj izplačala odgovarjajoč znesek, čim bo češkoslovaški uvoznik dotični znesek vplačal pri Zemski banki v Pragi in bo ta o tem vplačilu obvestila našo Narodno banko.

Pogodba namreč določa, da ima upnik pravico zahtevati takoj izplačilo odgovarjajoče vsote le tedaj, kadar zbiralni račun, ki se vodi v njegovi državi, izkazuje dobroimetje, v nasprotnem primeru se izplačilo izvrši šele tedaj, ko pridejo na dotični zbiralni račun nova vplačila. Pri tem se izplačila vršijo po vrstnem redu.

PUCH motorna kolesa

globoko znižane cene

7709

Tipa 250 Touren brez razsvetljenja Din 10.500.— Tipa 250 Sport z razsvetljenjem . . Din 14.700.—
 Tipa 250 Touren z razsvetljenjem . Din 12.700.— Tipa 500 Z in N z razsvetljenjem . . Din 18.400.—
 Tipa 250 Sport brez razsvetljenja . Din 12.500.— Bosch-Horn in Tachometrom . . Din 18.400.—

Zastopstvo: Viktor Bohinec, Dunajska cesta.

Dokler bomo v trgovinskem prometu s Češkoslovaško pasivni, bo zbiralni račun pri naši Narodni banki vedno izkazoval dobroimetje in bodo na izplačilo morda čakali le češkoslovaški izvozniki. Pripomniti pa moramo še, da je že lani pasivnost naše trgovine s Češkoslovaško precej nazadovala. Po naši statistiki smo v Češkoslovaško l. 1931. izvozili za 744 milijonov Din, uvozili pa smo iz Češkoslovaške za 872 milijonov Din. Trditve, da izvažamo v Češkoslovaško trikrat toliko, kakor uvažamo je veljala le za l. 1929, ko je znašal izvoz 426, uvoz pa 1329 milijonov Din in deloma za l. 1930, ko je znašal izvoz 556, uvoz pa 1225 milijonov Din. Tudi v početku kliringškega poslovanja s Češkoslovaško menda ne bo težkoča, kakor je bilo to prve mesece kliringa z Avstrijo, ker se bodo v kliringu vplačevala tudi stare in nove terjatve v mednarodnem prometu.

Gospodarske vesti

Ukinjenje uvozne carine na žveplo. Ministrski svet je na podlagi čl. 15. zakonskega predloga o splošni carinskih tarifih in na predlog finančnega ministra odredil, da se ukine uvozna carina na očiščeno žveplo in žvepleni cvet iz tar. št. 197, točka 2. uvozne carinske tarife. Oprostitev velja eno leto od dneva, ko se odlok razglasi v »Službenih Novinah« in stopi v veljavo.

Povišanje uvoznih carin na les v Nemčiji. Nemška vlada je z odlokom od 14. t. m. povišala uvozne carine na mehki les iz tar. št. 74., točka 2. od 0,12 na 0,40 marke za 100 kg in iz tar. št. 75. (tesani les) od 0,50 na 1 marko za 100 kg. Nadalje je povišana carina na ožlje, sirove furnirje, pohištvo, železniške pragove, uvedena pa je carina na drva.

Borze

Na ljubljanski borzi so danes devize New-York, London, Pariz, Trst, Berlin in Bruselj

popustile. Okrepila se je edino deviza Amsterdam.

Na zagrebškem efektinem tržišču je Vojna škoda po zadnji okrepitvi nekoliko popustila. Trgovala se je za kaso po 182,50 in 184. Promet je bil samo še v 7% investicijskem posojilu. Dolarski papirji notirajo nekoliko nižje in so ostali brez zaključkov.

Devize.
 Ljubljana. Amsterdam 2277,02 — 2288,38.
 Berlin 1332,87—1343,67. Bruselj 783,77 do 787,71. Curih 1097,35—1102,85. London 203,26—204,86. Newyork ček 5611,50 do 5639,76. Pariz 221,52—222,64. Praga 166,78 do 167,64. Trst 286,36—288,76.

Zagreb. Amsterdam 2277,03 do 2288,39. Berlin 1332,87 do 1343,67. London 203,26 do 204,86. Milan 286,36 do 288,76. Newyork kabel 5633,50—5671,70. Newyork ček 5611,50.
 Curih. Pariz 20,19. London 18,55. Newyork 513,50. Bruselj 71,45. Milan 26,16. Madrid 42,35. Amsterdam 207,50. Berlin 121,60. Stokholm 95,2025. Oslo 91,50. Kobenhavn 101. Sofija 3,72. Praga 15,20. Varšava 57,60. Bukarešta 3,05.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 182,50—186, za julij 179—181, za avgust 178 do 182, za december 185 bl. 7% investicijsko 48—49,50, 4% agrarne 22,50—24, 6% begluške 32—33, 8% Blair 40,25—42,50, 7% Blair 36,50—38, 7% Drž. hip banka 38—40; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 204 do 208.

Beograd. Vojna škoda 186, 185 zaklj., 7% investicijsko 50 bl., 4% agrarne 24—25, 6% begluške 33, 32 zaklj., 8% Blair 43—44, 7% Drž. hip. banka 38,50 bl., Narodna banka 3870 zaklj., Priv. agrarna banka 207, 204 zaključek.

Dunaj. Dunav - Sava - Jadran 13,96. Trboveljska 19,75. Alpina - Montan, 8,52. Sečera-na 24.

Blagovna tržišča

ZITO.

Chicago, 27. junija. Začetni tečaj: Pšenica: za julij 48,75, za september 51,375, za december 54,50; koroza: za julij 30, za september 32,375, za december 33; oves: za julij 20,375, za december 22,875.

Ljubljanska borza (27. t. m.). Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): slavonska, 78 kg po 170 — 172,50, okolica Sombor, 79 kg po 172,50 — 175, potiska, 80 kg po 175

do 177,50; moka: baška »0c«, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh, po 305 — 310, banatska po 310 — 315; koroza (slov. postaja, plačlj. v 30 dneh): baška pri mlevski voznini po 145 — 147,50, pri navadni voznini po 150 do 152,50.

+ Novosadska blagovna borza (27. t. m.). Tendenca za pšenico slaba. Promet 39 vagonov. Pšenica: baška, okol. Novi Sad 79 kg, okol. Sombor, 78 kg, srednjebaška in gornjebaška, 79 kg 115—118; baška poljska in ladja Tisa, 79 kg 116—119; baška, ladja Begej, 79 kg 115—118; gornjebanatska, 79 kg 114 do 116. Oves: baški, sremski, slavonski 142,50—147,50. Koroza: baška 100—102; banatska 98—100; okolica Sid 103—105; baška bela 111—113. Moka: baška, banatska »0c« in »0gc« 195—200; »2c« 185—190; »3c« 175 do 180; »6c« 170—175; »7c« 140—145, »8c« 82,50 do 97,50. Otrobi: baški in sremski 87,50—90.

+ Budimpeštanska terminska borza (27. t. m.). Tendenca slaba. Promet miren. Pšenica: za oktober 8,89 do 9,90; rž: za oktober 8,47 do 8,50; koroza: za julij 15,50, za avgust 14,70, za maj 1933 10,50 do 10,52.

Telefon 2059
PREMOG
 suha drva
POGAČNIK
 Bohoričeva ulica št. 5

Fotoamaterska del
 kakor tudi vsa strokovna dela naredi od sedaj najbolje in najceneje fotograf Joško Smuc, Wolfova ul. 12 in specialna fotografirava A. Smuc, Marjin trg št. 8 vogal Wolfove ul. 1. 31

F. N.
 motorna kolesa
 kljub dveletni garanciji v Jugoslaviji najcenejša — 350 ccm s a m o 12.750 Din. — H. KENDA, Ljubljana, Mestni trg 17. 216

Drva
 Trgovina s k r i v o m
Iv. Schumi
 Dolejska c., tel. 2951.
Premog

Adolf Mlinar
 družba z o. z.
 Dunajska cesta 47
 Soboljarska in plesarska dela izvršujem solidno po najmodernejših vzorcih. Cene konkurenčne. — Večletna garancija. 7551.

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo zidarskih, težaških in železobetonskih del za zgradbo stanovanjske in trgovske hiše v Hrvojevi in Novi ulici v Splitu.

Načrti in proračuni se dobe pri centrali v Ljubljani in pri poslovnicah Pokojninskega zavoda v Splitu od 4. julija dalje za 100 Din.

Oferte je vložiti v zapečatenem ovojju do 20. julija pri centrali Pokojninskega zavoda v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Zahtevajte samo

SEMPERIT CORD

AUTO GUME

Zaloga za Maribor in okolico pri t. t.:
 „Velopromet“ Anton Antončič
 MARIBOR, Slovenska ulica 6. 7693

Kisarno

vzamem v najem odnosno kupim. — Ponudbe prevzame oglasni oddelek „Jutra“ pod značko: „Modernizacija II“.

Zahvala

Povodom smrti naše blage, dobre mame, gospe

Marije Golež

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za dokaze sočutja. Zahvaljujemo se zlasti č. duhovščini in prav posebno g. župniku P. Valerijanu, nadalje železničarski godbi, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, ženski zvezi in vsem, ki so v tako lepem številu spremljali predrago pokojnico na njeni zadnji poti. Vsem, vsem iskreni: Bog plati!

7772 Zahujoči ostali.

Potrti neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, dobri oče, tast, stari oče, gospod

JANEZ MEŽAN
 posestnik

v nedeljo, dne 26. t. m. ob ¼ 14. uri popoldne po kratki in mučni bolezni, previden s tolažil sv. vere, v 78. letu starosti, boguvidno zatisnil oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti na farno pokopališče na Bledu v torek, dne 28. t. m. ob ¼ 11. uri dopoldne.

Bled, dne 27. junija 1932. 7774

Družini Mežanovi, Bled — Krivičeva, Ljubljana — Dolnarjeva, Jesenice — Kuharjeva, Beograd — Mežanova, Podnart

Usoda je hotela, da nama je danes ob 17. uri umrl najin edinec

Marijan Romih
 dijak IV. razreda državne gimnazije v Novem mestu, sinček sodnega svetnika

Iz Novega mesta ga odpeljeva v sredo, dne 29. junija ob 13.30 uri v Krško, kjer ga pokopljeva ob 16. uri.

Maša zadušnica se bo darovala v Krškem v petek, dne 30. junija ob 8. uri.

Novo mesto, dne 27. junija 1932.

Tatek in mamica

OTVORITVENO NAZNANILO

ANALITIČNO-KEMIČNI INSTITUT
 MARIBOR, Trg svobode šte. 3

Analize, strokovna mnenja, posvetovanja, izvrševanje postopkov, proizvodjanje kemičnih produktov za industrijo, poljedelstvo in trgovino

Dr. K. Cazafura
 zapriseženi strokovni izvedenec

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes zapustil naš iskreno ljubljani, nepozabni oče, brat in svak, gospod

Edmund Planinšek
 pisarniški ravnatelj v pokoju

Pogreb bo v sredo, dne 29. t. m. ob 17. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana 30. junija ob 8.30 v franciškanški cerkvi.

Maribor, dne 27. junija 1932.

DR. ODON PLANINŠEK, stn — Obitelji EVALD PLANINŠEK in EMILIJAN LILEK.

„Jutrovi“ mali oglasi imajo siguren uspeh!

Kulturni pregled

X. mednarodni glasbeni festival na Dunaju

Organizacija

Za deseto leto prireja mednarodna federacija sodobno usmerjenih glasbenikov festivala, ki vsaj v velikih oblikih kažejo smeri in prizadevanja ljudi, ki z velikimi osebnimi in gromotnimi žrtvami prispevajo k napredku glasbe. Udeleženo ima 25 sekcij, od katerih se jih je letošnjega festivala udeležilo 14. Sekcije imajo svoje komiteje v posameznih državah in niso opredeljene po narodnostih, to pa zaradi finančnih obveznosti sekcij in zaradi preračunavanja valut. To je delitev na gospodarski podlagi, ki je po mnenju predsednika in večine delegatov neupustljiva, v resnici pa kaže lahko napredujočo kulturo silo kakega naroda. Tako je Jugoslovanci dr. Jost Mandić kot češkoslovaški državljani in pripadniki češkoslovaške sekcije bil ocenjevan tako, da ga vsako nehoti in nevede prišteva tudi po narodnosti k Čehom. V umetniškem oziru torej sigurna pomota: vsaka umetnina produktivnega glasbenika (tudi slikarja, literata, znanstvenika) je prav gotovo prej last naroda, iz katerega je rojen, kot pa države, v kateri ta čas živi. V tem pogledu so seveda nastale zlasti pri emigrantih še večje pomote. Edini Rusi (tokrat Nikolaj Lopatnikov) so bili navedeni pod firmo Rusije, čeprav živijo nekateri v drugih državah. Alojz Hába je storil vse korake, da bi bil Mandić na sporednih naveden kot član jugoslovanske sekcije, pa ni šlo. Velika ovira tukaj je bila popolna neinteresanost jugoslovanske sekcije same, ki za leto 1932 niti ni plačala članarine. To je zakrivil dosedanj komitet naše sekcije. Prisiljeni smo bili ustanoviti novi komitet (Slavenski, Otok in jaz) in tudi zadržati članarino smo morali poravnati, ker bi drugače ne imeli pravice glasovanja pri konferenci delegatov. Nekateri recenzenti so v Mandićevem slučaju upoštevali njegovo narodnostno pripadnost, ki je bila razvidna iz sporedov, drugi so šli preko tega in so ga ocenjevali kot Čehoslovaka. Vsekakor fatalna velika potemnost!

Mallipiero, Butting, Sessions in Pipper.

Dunajska lokalna kritika

Dunaj je mesto tradicije, torej konservativen. Zvesti svojim principom so odklonili skoraj vse »Neue freie Presse«, »Neues Wiener Journal« in »Neues Wiener Tagblatt«. V splošnem je hvalil največ dr. Paul Stephan, urednik revije »Universal« in »Anbruch«. Lokalni listi in lističi so pokazali mnogo smisla za lokalni patriotizem. Vprašal sem P. Stephana, zakaj je Dunaj in njegov rok recenzentov tako konservativen. »Ako vam povem, da so skoraj vsi naši kritiki nepriznani in neizjavljani komunisti, vam bo vse jasno,« mi je odgovoril.

Silhuete

Dent. Vitek univerzitetni profesor, na obrazu večen nasme. Vsak spor in nesporazumljenje likvidira s humorjem. Izvoljen je bil za enajsti zaporedoma za predsednika. — Talicha poznate. Principijelno ne čita kritik in se smeje vsakemu, ki jih čita. Jezi se na vsakega, ki se jezi na kritike. Kritiko smatra za socialno potrebo v času brezposelnosti. — Ausmeret je švicarski Francoz in največji propagator Stravinskoga. Kadar slučajno ne dirigira, gladi svojo brado, kakor bi hotel reči: »vse za narod«. — Salverud (šved) pije venomer sirova jajca in se zanima zlasti za vizualce. — Mallipiero (Pijemontez) ga pri vsakem datiranem jajcu vpraša, če se je kockila tudi podpisala. — Sanders (Holandec) ima s seboj lepo ženo in (morda zaradi nje) cel kup prijateljev. — Berg se vedno čudi, ko dobi aplavz. Kar neverjetno se mu zdi. — Mandić je umetnik, odvetnik in diplomat. Torej neprestano zaposlen. Le za najozbilje prijatelje si vzame par ur časa. V njegovem krogu sva s Hábo praznovala »Ljuzeta«. — Hába je fanatik vseh fanatikov. Njegovi učenci so še hujski. Deseže vse, kar hoče — prav vse. In če je treba za kako važno odločitev čakati 5 ur, jih čaka Hába tudi 10. Nikdar ne zastopa le svojih interesov, vedno čuva svojo celo sekto. — Slavenski govori vse jezike, le španskega ne. Vsak jezik, ki ga ne obvlada, mu je španski. Pravilno govori le medžimurščino.

Opera

Slušali smo Wellseve »Bakhtanke« in Bergovega »Vojačka« (po Buchnerjevi dram). Izvedba kolosalna. »Bakhtanke« so zelo zanimive, »Vojačka« pa je vrhunske operne tvorbe v schoenbergovski smeri. Pri nas goji to smer Kogej.

Čehi in mi

Naša in češka sekcija sta delali roko v roki noč in dan. 1933 bo 10letnica prvega izvajanja četrtinskih skladb. S Hábo sva organizirala četrtinski festival, ki bo meseca aprila v Pragi. Poleg šestih umetnikov bo tam sedeloval tudi ljubljanski godalni kvartet in soprostanja Arkova. Če bi bilo dovolj gromotnih sredstev, bi naš kvartet lahko nastopil tudi v Amsterdamu.

Naša delegacija

Iz Beograda dr. Milojević in Slavenski, iz Ljubljane midva s Bravničarjem. Milojević je glasbenik, ki se ne stara, ampak narobe. Vedno bolj vnet je za moderno smer in dokumentira to tudi v svojih najnovejših skladbah, zlasti v prekrasni sonati za gosli in klavir. Prav prisrčno ga pozdravljamo na levem krilu. — Z Bravničarjem sva stanovala pod enim kjučcem — če izdam njegove skrivnosti, bo on moje. Nekaj imava skupnega: da se nama zvečer nikdar ni mudilo domov, zjutraj pa ne od doma. — Slavenski je genialen človek. Če bi ne bil »muzički nastavniki«, bi ga lahko uporabili za detektiva ali pa celo za morivca. Ne pozna Dunaja in govori nemščino pod kritiko. Vsak večer smo šli (brez njega) v kak drug lokal. Če smo bili mi prej tam, nas je gotovo našel. Zgodil se je pa celo slučaj, da nas je enkrat v kavarni že čakal in rekel: »Ej, pa znam sam, da pridete sivo!« Dunajski župan Setz je hotel Slavenskemu pripovedovati malo dogodivščin. Prišel je samo do prve vejice in iz Slovencega se je vsulo kakor dež. Citiram zadnja dva stavka tega pogovora v nemškem jeziku. Setz: »Ich bin abgeschlachtet!« Slavenski: »Was ist so eine politische Redner gegen mir?!«

Slovenski festival

Po končanem dunajskem festivalu mi je rekel Hába: »Zdaj vidiš, da ste se v Ljubljani s festivalom postavili tako, da vzdržite svetovno kritiko!«

Slavko Osterc.

Chopinova razstava v Parizu. Minule dni

so otvorili v Parizu razstavo, posvečeno spominu genialnega skladatelja Friderika Chopina ob stoletnici dná, ko se je mladi Poljak naselil v Parizu in si tu kmalu pridobil svetovno slavo.

Frajgajt

To je bilo tistega leta, ko je vstopod in na vse kriplje poganjala zlata svoboda. Dunajčani so jo navdušeno sprejeli, belgianske so imeli rabuke, »Freiheit!« so kričali — po naše bi rekli »svoboda« — enega ministra so celo obsobili na cestno svetilko — skratka, bilo je dokaj sijajno.

Potem je misel o zlati svobodi prodrla tudi v naše kraje in je z neodoljivo silo izbruhnila na dan — nekod tako, drugod drugače.

Na Gorenjskem — ali je bilo v Kranju ali v Kamniku ali koderkoli — pravijo, da so imeli birača, Keber mu je bilo ime in ga nihče ni hvalil, kdor je imel posla z njim. Seveda, moder človek sploh ne išče posla z biračem. Posebno so ga pa kleti fantje tam okoli. One dni so fantje imeli navado — ne vem, ali jo imajo še — da so radi popivali in se potom stepili. In pa z bujnimi šopi las so se radi ponašali, ki so jim spred štrleli izpod klobukov, — takšna je bila eno dni fantovska noša, ponekod je še.

Pa kadar so se fantje napili in stepili, jih je birač Keber zaprl. Zastran zaprtije niso fantje kaj ugovarjali Ke-

Koncert jugoslovanske zborovske glasbe v Pragi

Znani in renomirani jugoslovanski akademski zbor »Mladost — Balkan«, z zagrebškega vseučilišča bo odpotoval prvi dni julija na turnejo na Češkoslovaško. Dne 6. julija bo priredil koncert v Smetanovi dvorani v Pragi. Pel bo moške zbere sodobnih jugoslovanskih skladateljev: Adamiča, Gotovca, Grgoševića, Lhotke, Manoilovića, Matelića, Milojevića, Mirka, Odaka, Parača in Slavenskoga.

Razen tega slovesnega nastopa v Pragi bo zbor »Mladost — Balkan« priredil dne 1. julija koncert v Zagrebu (to prireditve bo pre-

Rapid v Ljubljani

Prva tekma v soboto ob pol 9. zvečer s Primorjem, druga v nedeljo ob 6. zvečer z Ilirijo.

V soboto in nedeljo bo ljubljansko sportno občinstvo imelo priliko prisotkovati dvema mednarodnima tekmarima, kakršni sta pri nas le redko na dnevem redu.

Zadnje čase je kazalo, kakor da se nekdanja gostovanja vodilnih srednjeevropskih nogometnih moštvev v Ljubljani ne bodo več vrnila. Vsi pa se spominjamo, da so to bili časi, ko je Ilirija baš v takih tekmah pokazala, kaj resnično zna in kakšna je prava vrednost našega nogometa.

Gostovala so pri nas že praška, monakova, dunajska, budimpeštanska moštva in vsa so morala okusiti domačo borbenost, kadar si je postavljala najvišje cilje. Po daljšem presledku dve tekmi, ki bosta morali zadiviti tudi najbolj razvijane sportne ljubitelje. Dunajski Rapid z vsemi svojimi topovi in z vsem svojim prvim moštvom pride v Ljubljano. Igral bo 2 tekmi, eno s Primorjem kot nočno na igrišču Primorja ob razsvetljavi reflektorjev, drugo z Ilirijo kot dnevno na igrišču Ilirije.

Za danes naj zadošča ta kratka napoved. K posameznostim, k nastopajočim moštvom in k vsej organizaciji teh dveh nogometnih praznikov v Ljubljani se povzemo prihodnje dni.

Cestne kolesarske dirke »Save«

Pod vodstvom aglnega predsednika kolesarskega »Save« g. Batjela so se v nedeljo ob 14.30 vršile na prvi Viš-Vrhnika-Logatec-Planina-Rakek in obratno kolesarske dirke v večjem obsegu. Pri glavni skupini na 104 km je startalo sedem dirkačev, pri juniorski na 55 km 16, pri novinceh na 34 km 21, pri seniorjih pa 4 (4 km). Prav zanimivo je bilo videti v raznobarnih dresih na start postavljene mlade kolesarje. Zastopani so bili dirkači kolesarskih klubov Save, Hermes, Primorja, Ilirije, Ljubljance, Kamnika, Diska in drugih. Malo pred začetkom starta je pripeljal za vzdrževanje reda tudi četa bodrih vojakov kolesarskega bataljona, ki se je pod ciljem razpostavila v dve dolgi vrsti. Vreme, ki je dopoldne bilo prav lepo, se je kmalu popoldne skisalo in iz črnih oblakov se je vili močan dež, ki je vse do Vrhnike napravil po cesti precej žal in blata. Tudi ljubiteljev kolesarstva se je na startu zbralo precejšnje število.

Naj domneva nekaj zanimivosti te kolesarske borbe na vsej progi. Kot prvi so startali dirkači glavne skupine. Po lužasti cesti brez blatnikov vozeč so bili fantje do Vrhnike že vsi blatni. Vozili so do tam kompaktno. Na dolgem vrhniskem klancu ostane od skupine, ki je vozila 24 km tempo, Ivanovič, ki ni mogel vzdržati napora. Dva kilometra dalje ostane še Jesenovec. Ostalih pet nadaljuje kompaktno. Ko se Abulnar nekoliko pdkrepi in dogovori s Valantom, napravita v začetku logateškega drevoreda par poskusnih spurtov, ki na nista uspela zaradi hitre pripravjenosti ostalih treh. Zato se od Logatec naprej tempo poleže in se vozi po turistovski. Vsak se boji iti v ospredje. Vodi zato Stražisar. Privozilih tako zlahkne skozi Planino, doleti Kesiča pri Unco prvi defekt, ki ga vrže od skupine za dve minuti. Rozman, Valant, Abulnar in Stražisar porokejo močneje in dosežejo obrat na vrhu rakaškega klanca, kjer obrnejo pod kontrolo g. Jereba R., ki je z motorjem spremljal dirkače. Za dve minuti prideta Kesič in Ivanovič, ki je močno zasledoval. Za minuto prispeta Jesenovec. Od tu dalje se bele vrnemo boj ubega in zasledovanja. Vozalci vozijo proti Planini z nad 40 km brzino, dokler nekaj kilometrov za Planino ne postane Abulnar, ki je bil najboljevitelj, žrtev defekta. Nato prhitmeta Rozman in Valant s tako silo, da se jih že izmučen Stražisar ni mogel držati. Vozila sta z nezmanjšano brzino do Logatec, kjer ju je pričakoval ves vzradosten stari kolesarski sponzor g. podpolkovnik Jaklič. Priključil se jima s svojim motorjem in ju spremlja dalje. Medtem si ostali fantje na-

našel radio Ljubljana ob 20.30), 3. julija koncert v Mariboru, 8. julija v Karlovih Varih in 9. julija zopet v Pragi v »Radio-Journal« ob 19.05. Poleg teh umetniških koncertov bo »Mladost — Balkan« sodeloval pri posvetitvi mavzoleja v Jindřichovicah, kjer bo na grobovih v svetovni vojni umrlih jugoslovanskih vojakov pel Mokranjičev »Opelot JAK« »Mladost — Balkan« je odličen moški zbor, sestavljen iz 50 mladih in svežih glasov. Zbor je doslej širil sloves naše pesmi na svojih številnih turnejah doma in v tujini: na Češkoslovaškem, Poljskem, Grškem in v Nemčiji. Umetniško vodstvo »Mladosti — Balkana« je v rokah skladatelja in dirigenta zagrebške opere gosp. Jakoba Gotovca.

S P O R T

vse kriplje prizadevajo približati se srečnejšima, kar pa nikakor ni šlo. Kmalu za Vrhniko pa tudi Rozmana doleti gumjski defekt, dočim se mu je Abulnar že precej približal. Valant jo maha sama dalje. Rozman ima spet smolo z drugim defektom, katerega urno popravi. Da bi pa ujel srečnega Valanta, je bilo že prepozno, kajti ta je bil že na cilju sprejet od precejšnje množice občinstva, ki je pokazalo, da mu je tudi naše kolesarstvo pri sre. Valant (jeseniška »Zarja«) je prevozil progo 104 km v času 3:20.20. 2. Rozman (kol. bat.) 3:25.17. 3. Abulnar (Ilirija) 3:27.14. 4. Ivanovič (kol. bat.), pol kolesa za njim pa Hernežan Kesič K., 6. Stražisar (Sava), 7. Jesenovec (Kamnik). Ako ne bi bilo defektov, bi se gotovo odigral na cilju zanimiv skupinski boj.

Prav dobro se je izkazala tudi skupina juniorjev, ki se je do pod vrhniskega klanca držala skupno. Kakor pa mora priti, se je skupina v klancu utrgala. V ospredje so se vrgli Kačič, Avbelj in Močnik. Na tem gorskem klancu so fantje prehitevali drug drugega. Nazaj od Logatec vozeč ima Kačič defekt, ki ga vrže iz srednjega boga. Vso progo so ti mladi kolesarji vozili zelo pohvalno. Pa saj ni čuda; saj jim je stal ob strani vso pot do obrata kolesarski oče g. podpolkovnik Jaklič. Prvi je privozil na cilj mladi Močnik V. (Disk), ki je rabil za progo 55 km 1:47.17; drugi Lampič F. (Ilirija) 1:47.17. 3. Avbelj V. (Ilirija) 1:47.18. 4. Gartner F. (Ljubljaničca), 5. Vrhnovnik I. (Disk). Ostali sledijo v malih presledkih.

Skupina novincev na progi 34 km, ki je bila najštevilnejša, je tudi pokazala svoje. Prvi je privozil na cilj Ličen K. (Kamnik) v času 1:5.58. 2. Jerina V. (Hermes) 1:7.40. 3. Boncelj V. (Ilirija) 1:7.45. 4. Medved (Kamnik), 5. Rihter V. (Disk). Tudi tu si ostali sledijo v malih presledkih.

Skupina seniorjev (4 km): 1. Hvala G. (Hermes), 2. Krašovec F. (jeseniška »Zarja«), 3. Lahovič F. (Sava). Vsi trije so vozili nekaj nad sedem minut.

Za prireditve, ki je nad vse pričakovane uspela, gre posebna zahvala g. Batjelu, ki je s svojo požrtvovalnostjo v organizaciji iste kakor tudi s prepustljivostjo spremljajočega avta in kontrolnih motociklov mnogo doprinesel za tako krasen uspeh.

Službeno iz LNP. Danes ob 19. seja poslovalnega odbora LNP v Delavski zbornici.

Korotan (Kranj); KAC (Klagenfurt) 3:3 (1:2). V nedeljo sta se v Kranju srečala renomirani KAC iz Celovca in domači SK Korotan. KAC je postavil skoro povsem kompletno I. moštvo, ki se je jako odlikovalo v tehniki, precizni kombinaciji in zelo dobri medsebojni povezanosti posameznih delov moštva. Gostje so predvsem v prvem polčasu domačine nekoliko nadkričevali, toda ti so se kaj kmalu otreli prve »mednarodne treme« ter posebno v drugem polčasu zaigrali odločneje ter celo dikirali svoj tempo in vedno bolj pritiskali na izenačenje. Igra je postajala napeta in se stopnjevala od minute do minute ter je publika burno aplaudirala, ko so domačini sredi drugega polčasa po bliskovitem naletu desnega krila zabili najlepši gol dneva in tako izenačili. Motivju je dalo to novega poguma in moči ter je po par minutah padel še tretji gol in so domačini že vodili s 3:2, a se je gostom posrečilo v predzadnji minuti izenačiti. Obe moštvi sta bili disciplinirani in sta igrali zelo fair ter je publika dobro razpoložena odhajala z igrišča. Na praznik v sredo gostujejo Kranjčani v Radovljici. Odhod ob 15. z avtobusom izpred Narodnega doma. »Drukarji« naj pravočasno rezervirajo sežede.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes jutri strogo obvezen trening za I. in II. grupo od 9. zjutraj naprej.

SK Kamnik se je pričel z vso vneto pripravljati na plavalne tekme za prvenstvo LPP, ki se bodo letos vršile v kopališču mestne občine v Kamniku. Radi odhoda načelnika plavalne sekcije na orožne vaje je bil izvoljen za njegovega namestnika Dušan Karba, tajniško mesto je prevzel Pavle Kemperle, za gospodarja sekcije pa sta bila

izvoljena Anton Pogačnik in Neko Sadar. Kar. Treninji se vrše vsak dan, kolikor seveda dopušta nestanovitno vreme, po sie-debem redu: od 14. do 15. plavači, od 15. do 16. plavačice, od pol 17. naprej pa watterpolo. Trening v plavanju vodi g. Seve iz Ljubljane, trening v skakanju pa Franci Bervar. Kamniški plavači bodo morali gledati, da se bodo v hudi konkurenci pri prvenstvenih tekmah pred domačo publiko častno odrezali. — SK Kamnik se udeleži v nedeljo 3. t. m. s častno deputacijo svojega članstva otvoritve planinskega doma na Menini planini, velik del članstva nogometne in teniske sekcije pa gostuje isti dan v Domžalah, kjer priredi tamošnji SK Domžale sporni dan z nogometnimi, teniškiimi, in lahkoatletskimi tekmami.

Motokolesarski klub »Ilirija« javlja prijaviteljem gg. dirkačem, da bo telefonska napeljava na Ljubelju gotova že v petek popoldne. Oficijni trening pod nadzorstvom vodje dirke g. Gofka Pipenbacherja bo v soboto od 10. do 12. in od 14. do 17. Dirka bo vsakem vremenu.

TSK Slovan. Drevo ob 20. v lovski sobi pri Sokolu obvezen članski sestanek za prvo moštvo in rezervo.

SK Jadran. Danes ob 18. dalje strogo obvezen trening za vso nogometnaša.

SK Grafika. Obveščajo se igralci, da je tekma na Jesenicah odgodena.

Ljubljanski sportni klub opozarja svoje člane, da se bo vršil klubski izlet v motornem člunu v nedeljo 3. t. m. ob 8. zjutraj na Vrhniko. Prijave in podoba v klubovi čolnarni.

Sokol

Otvoritev Sokolskega doma na Bledu

Delavno Sokolsko društvo na Bledu je l. 1930. pričelo z gradnjo lastnega doma. Lani je bila stavba po osnutku inž. arh. Husa že dovršena, letos pa še popolnoma urejena. Lična stavba sredi Bleda, nasproti ljudske šole, prav dobro ustreza svoji nameni. Poleg lepe prostorne telovadnice so vsi potrebni stranski prostori, garderoba, društvena soba, kuhinja in drugo. Pogrešamo samo kopalnico, ki bi morala biti v vsakem sokolskem domu. Gotovo pa se bo tudi ta nedostatek še popravil. Poleg doma je lepo urejeno letno telovadnica.

V nedeljo popoldne je bila slavnostna otvoritev nove sokolske telovadnice ob udeležbi sosednjih sokolskih društev: Bohinjske Bistrice, Koprivnice, Gorjuš, Bohinjske Bele, Jesenic, Javornika, Gorj, Radovljice in Kranja ter številnega domačega občinstva. Ob 15. se je formalen sprevid ki je z godbo dravske divizije na čelu odkorakal izpred Sokolskega doma, mimo hotela »Bregard«, Parkhotela, Zdraviliškega doma in spet nazaj k Sokolskemu domu, kjer je bil izvršen stik. Sprevid, v katerem so korakali Sokolci, Sokolice in oddelki kraljeve garde, je bil povsod prisotno pozdravljen. Na telovadnici je prisotno pozdravil blejski župan in starosta Sokola dr. De Gleria. Vsi so se radostno odzvali njegovemu pozivu in so navdušeno vzklikali Nj. Vel. kralju Aleksandru in kraljevskemu domu. Za njim je krepko in jedrnatno izpregovoril v imenu župne uprave br. Spicar. Njegov govor je bil sprejet s vihamim odobravanjem.

Nato se je pričela javna telovadba, ki sta jo vodila društveni načelnik br. Staro in načelnica s. Kapusova. 52 moške dece v 2 kolonah v trstipih in 56 ženske dece v 2 kolonah v četverstopih je dobro izvedlo češkoslovaške vaje za Prago. Pod vodstvom br. Marčana je izvedlo 12 naračajnikov jugoslovanske vaje za Prago. Izvedba prav dobra, število nezadostno! Sledil je nastop 52 članic, ki so odlično izvedle jugoslovanske zletne proste vaje. Nato so nastopile 3 vrste članov (drog, bradlja, krogi) in 1 vrsta moškega naračaja (kroza) na orožju. Primerno število gojenc (30) je prav lepo pokazalo naše proste vaje za Prago. Za njimi je nastopilo 54 članov z zletnimi prostimi vajami. Izvedba, skladnost in pokrivanje je bilo izvrstno. Telovadbo je zaključil nastop vrste ljubljanske Sokola pod vodstvom br. Bana. Res prvovrstna, elegantna izvedba težavnih vaj na drogu, na krogih in v prvstih vajah, zlasti pa vratolomni, efektni eskoki so fascilirali občinstvo. Za svoj nastop so želi zasluženo priznanje. Vsa nastope je spremljala vojaška godba.

Po telovadbi se je razvila nepristiljena, domača zabava ob petju, godbi in plesu. Bledskemu Sokolu čestitamo k popolnemu uspehu in želimo mnogo nadaljnjih v propletem novem domu!

Pred slavljem v Konjicah

Za razvite prapora Sokolskega društva Konjice na dan sv. Petra in Pavla je dirkecija drž. železnice v Ljubljani dovolila za povratek udeležencev zvečer z odhodom ob 20.50 posebni vlak iz Konjic do Poljčan s priklučkom na vlaka ob glavni progi proti Mariboru in Celju. Za vožnjo v Konjice na prireditve velja polovična vožnja in naj društva svojemu članstvu izstavijo izkaznice v smislu tozadnega pravilnika, objavljenega v »Organizaciji«, pri čemer naj se cifra odkod dirkecije drž. železnice pod št. 16.021-2-II. 1932. Udeleženci dobijo na telovadišču v Konjicah za povratek potrdilo o udeležbi.

Sprejeto prireditve je naslednje: skušanje na telovadišču ob 7. uri, ob pol 8. sprejem gostov na kolodvoru, ob 10. uri slovesen sprejem g. bana ob slavaloku pred Narodnim domom. Udeleželi se sokolsko članstvo, gasilci, deputacije iz vseh občin sreza in zastopstvo uradov ter oblasti. Ob 11. bo razvite prapora. ki mu kumuje g. ban, na glavnem trgu, nato sprevid skozi trg do Narodnega doma, kjer bo razhod. Ob 15. javna telovadba za Narodnim domom, ob 18. velika narodna veselica istotam. Ob priliki te prireditve bo g. ban sprejemal po razvitu prapora v dvorani Okrajne hranilnice vse župane iz sreza in deputacije. Po sprejemu bo skupno kosilo v dvorani Narodnega doma, katerega se udeležijo g. ban, zastopniki oblasti in uradov iz Konjic, starešine ali njihovi namestniki sokolskih edinic z dravinjskega sokolskega okrožja in župani. Županstvo trga Konjice je pozvalo vse hišne posestnike, da okrase ta dan svoje hiše in razobesijo zastave.

bru; dejali so, da je to po pravici, od nekdanj da je bilo tako in bo tudi še naprej, dokler Bog da in bodo biriči na svetu.

Toda je bil birič Keber drugačen, kakor drugi biriči. Neusmiljen je bil, naravnost krvolocen, ne dosti manj kakor Herodež! — so dejali fantje. Kadar je dobil fanta v zapore, najprej mu je do golega ostrigel lase, tisti bujni šop, — to je bilo fantu v strašansko sramoto. Dokler mu ni zopet zrasel šop, se ni upal z doma, še v cerkev ne ob nedeljah in praznikih, še zvečer ne na vas.

Pa jih je v zaporih trpinčil še drugače. Dejali so fantje, da niti pogani starih kristjanov niso trpinčili huje. Zganecv da jim je dajal jesti, močno zabljenih, da so bili fantje žejni kakor cučki. Toda jim Keber ni privoščil ne kaplje vode, kamali vida. Nego je dejal: »Včasih vam je bilo preveč pijače, zdaj jo bo premalno, na se bo reč izravnala.«

Tako je birič Keber počenjal s fanti in so bili fantje ogorčeni do dna svojih krščanskih duš in so dejali, da to njegovo početje kriči v nebo. Pa čim so jim notekli prisojeni dnevi, so se zakleli, da ne pridejo več v roke biriču Kebru, neusmiljenim njegovim

škarjam in žejnim njegovim žgancem. Kadar jim je nanesla starodavna fantovska navada, da se napijo in potem stepo, so rajši stopili pod drugega glavarja, kjer ni imel komande tako krvolocen birič.

No in prišlo je leto 1848. In je napočila zarja zlate svobode, razpela je svoje peroti in tu in tam je celo zaplapolala narodna zastava. Pa so se zlate svobode spomnili tudi fantje tam okoli in so sklenili, da je tudi za fante tam okoli prišel davno zaželeni dan, da starejo okove suženjstva in se otrejejo jarma in sramote.

Zbrali so se fantje in so korakali v mesto. Bilo jih je okoli sto, pa jih je bilo vzad več kakor spred, in so vpili: »Frajgajt, frajgajt!« so kričali in ko so prišli pred glavarstvo, je eden fantov izpod srajce potegnili zastavo, drugi jo je nataknil na palico in sta mahala z zastavo, vsi pa so se drli kakor na raznju: »Frajgajt, frajgajt, Kebra dol!«

Položaj je bil jako kritičen in so dejali meščani, ki so včasih čitali novine in vedeli, kaj se godi drugod: »Hvala Bogu, pri nas vsaj nimamo cestnih svetilk!«

Tedaj so zaškripala težka vrata in se počasi odprla. Venkar je stopil birič Keber. Korak za korakom se je bli-

žal fantom, strmo jih je gledal, stisnjene je imel zobe, ne besedice ni izpregovoril. Roke pa je skrival na hrbtu.

So fantje v prvih vrstah previdno umolknili — kakega zlodja peklenskega neki kuha birič in čemu roke nosi na hrbtu?

Pa je birič nenadoma planil z obema rokama izza hrbta in se je razodelo svetu, kaj je imel v rokah: silne škarje! Zoper fante je imel naperjene in je z njimi strigel po zraku: »Rrsk, rrsk, rrsk!« in je zlovešče kazal zobe.

Zavreščalo je med fanti. Oberoč so si pokrili klobuke in tiste šope izpod klobukov — obrnili so se in jadrno razbežali po ulicah in čez most. Eden je padel v blato in bi ga bili drugi skoraj pomendrali; pa ga je pobral in obrisal birič Keber, niti šopa mu ni odstrigel.

Pa sta bila tisti dan končana revolucija in »frajgajt«.

Vsak naročnik "Jutra" je zavarovan za 10.000 Din!

Slovenstvo in jugoslovenstvo

Nekateri ljudje bi hoteli po vsej sili iznajti nasprotja med jugoslovenstvom in slovensko idejo, in njihovo desperatno iskanje začenja omahljivo navdajati z malodušjem in nezaupanjem. Na prvi pogled bi se zdelo, da so bili pojmi o tem že zdavnaj razčiščeni in da bi se zdaj morali boriti samo zoper napačno prakso, ki je v takih zadevah človeško umljivo povzročila. Toda ne. Ljudje so pozabljivi in je treba začeti vedno znova.

Jugoslovenstvo se je pojavilo v zgodovinskem procesu na slovenskem jugu kot ideja, ne pa kot imperialistično stremljenje. Zaradi tega je bilo jugoslovenstvo že izpočetka živo nasprotje velikosrbskemu in velikohrvaškemu stremljenju, ki sta imela imperialistične smotre in ki sta obnem hotela ustvariti na slovenskem jugu izrazito separatistične politične in kulturne tvorbe. Jugoslovenska ideja se ni pojavila kot negacija vsega dosedanjega ali kot valjar, ki naj vse izenači, marveč kot kohezija, ki naj vse dele strne v čvrsto celoto in ustvari na slovenskem jugu večjo, odpornejšo državo nego bi bile separatne države in ki naj da vsem, doslej razkosanim delom zavest nacionalne skupnosti, ker je taka zavest nujen pogoj notranje in zunanje sile.

Umljivo je tedaj, da Slovenci nismo sprejeli jugoslovenske državne in narodne ideje zaradi tega, da bi se čim prej pretvorili v nekaj drugega kakor smo po naravi in po svoji kulturni individualnosti. Sprejeli smo jo marveč zaradi tega, da se strnemo s Srbi in Hrvati v odpornejšo narodno-državno telo in tako naslonimo obrambo svoje zemlje in svojega obstoja na širše zaledje in da se v tej svobodni domovini lažje razmahne in kulturno boljše izživljamo. Tudi Srbi in Hrvati se niso zedinili s Slovenci zaradi tega, da bi nam vsilili same sebe in izrinili iz nas to, kar je po naravi in po zgodovinskih pridobitvah našega. Namen njihovega zedinjenja z nami je bil ta, da si ustvarimo skupno državo, skupno domovino, skupno nacionalno zavest, ki nas bo vse skupaj varovala in vodila skozi viharje zgodovine, ako še kdaj zavre neč nam ali okoli nas. Način tega sožitja je zadeva politične prakse, načelo pa zadeva narodne usodnosti, ki nas je vodila od istega izvora preko tisoletne razcepljenosti in sedanjo skupnost.

Največje napeke pri tolmačenju našega narodnega edinstva nastajajo iz napačnih zgodovinskih nalik. Naše zedinjenje je docela svojsko, ima torej čisto svoj značaj in svoje posebnosti, zato ga ni treba primerjati n. pr. z nemškimi ali italijanskimi zedinjenjem. Vse analogije te vrste so površne; v resnici se vsak narodnostni proces odigrava po svoje, v svojih razmerah in v svojem času in je treba, da dobi sebi najbolj adekvatne oblike.

To zedinjevanje seveda zahteva žrtev, vendar ne takih, ki so bistvenega značaja, ker bi to bilo v nasprotju s samo idejo jugoslovenstva. Slovenci smo se prostovoljno in iz nedvomnih narodnih interesov včlenili kot samostojna kulturno-narodna individualnost v višje organiziran državno-politični narod. Tudi o pojmu narod smo prešli iz ogromno črnih, čeprav je znano, da beseda »narod« izprena in v raznih geografskih širinah in višinah svoj smisel. Vsekakor je narod vzhle svoj biološki in kulturni zakoreninjenosti vsesok dinamičen pojav in podvržen družabnemu in gospodarskemu procesu v zgodovinskem razvoju. Prehod Slovencev v politično edinstveni jugoslovenski narod (če tega naroda ne bi bilo, bi bili Slovenci v tej državi narodnostna manjšina), v narod, ki je nositelj sedanje države in v vseh svojih delih enakopraven, ne pomeni degradacije v nekaj nižjega. Nasprotno: pomeni povišanje v višje organiziran narod in v močnejše narodno-državno telo. V jugoslovenskem narodu ostanjejo in morajo ostati vsi atributi srbsstva, hrvatstva in slovenstva, toda jasno je, da morajo biti nekako uglaseni med seboj in da tu ni prostora za separatisti-

ne tendence, ki razkrajajo nujno potrebno zavest edinstva. Potemtakem višje organiziran narod kot živa sinteza tradicionalnih in še vedno aktivnih narodnih, ali če hočete, plemenskih individualnosti, ne more in ne sme uničevati tako bistvenih znakov, kakor so n. pr. jezik, kulturni karakter i. dr. Nadaljnje oblike te podreditve skupnosti pa si bodo uredile one sile, ki so tako tvorbi imanentne, sile, ki vodijo narode na njihovi zgodovinski poti od postanka do smrti.

Fran Levstik, o čigar korenitem slovenskem značaju in narodni zavesti ne more nihče dvomiti, je sredi preteklega stoletja, ko še ni mogel doledati obrisov bodočega političnega razvoja na slovenskem jugu, odločno odklonil idejo o opustitvi slovenščine kot pismenega jezika v korist srbskohrvaškemu jeziku. Oba jezika (on pravi: narečji) sta se mu videla kakor dve reki iz istega vira, ki sta se vsaka po svoje zasukali, a tečeta druga blizu druge. Ni treba kopati vodotočin, pravi Levstik, po katerih bi eno strugo popolnoma osušili v korist druge, marveč se nam je ravnati po naravi vode same, ki vedno spremeni strugo. Po njegovem mnenju moramo celo skrbeti, da se obe strugi zlijeta počasi zopet v eno, kakor sta izpočetka imeli samo en izvor.

Sli bi predalec, če bi si v imenu jugoslovenske ideje nalagali skrb za to, da se obe jezikovni strugi zlijeta v eno, kakor je hotel Levstik. Hočemo pa, da tečeta vsaj vzporedno in da se ne oddaljujeja med seboj, ker bi vsako duhovno odtujevanje trgalo dragocene vezi našega državnega in narodno-političnega edinstva. Ločevanje je bilo skozi stoletja taktika naših sovražnikov, umetno ali celo nasilno izenačevanje pa bi pomenilo, da bi osuševali vire, iz katerih nam pritekajo dragocene kulturne vrednote. Namesto ločevanja in izenačevanja stavi današnje jugoslovenstvo načelo skupnostne zavesti na vseh področjih in v vseh tradicionalnih oblikah našega kulturnega izživljanja. Ta zavest pomeni več kot sodelovanje, ki je mogoče tudi z drugimi narodi: to je kulturno so-

ustvarjanje za zavestno celoto, ki jo imenujemo jugoslovenska kultura. Le ta zopet ni po svoji naravi negacija obstoječih kulturnih individualnosti, marveč je njih organična spojitev za najvišjim smotrom samohranitve vsega zedinjenega naroda. Slovenci, ki smo bili stoletja pod vplivom nemške kulture, moramo zdaj aktivno sodelovati pri izgradnji skupne jugoslovenske kulture, ki bo človeštvo vsilila spoštovanje pred nami. Kakor za jugoslovensko kulturo ni potrebna ena vera (in vera je tudi kulturna sestavina naroda), tako ni potreben en jezik, treba pa je, da smo enega narodnega duha.

Za tako jugoslovenstvo, ki je edino pravilno, je treba garancij; te pa so samo v pozitivnem sodelovanju s Srbi in Hrvati, nikakor ne v separiranju, ki izziva imperialistične težnje. Nasprotnikov jugoslovenstva je namreč več in niso samo separatisti. Nasprotniki so tudi oni, ki bi hoteli dati jugoslovenski ideji imperialistično smer in pod njeno krinko izvajati n. pr. hegemonijo srbskohrvaškega jezika. Bistvo jugoslovenstva je podrejenost višji sintezi, nikakor pa ne premoč močnejšega dela nad slabjšim. Tudi to je bilo premalo naglašeno: odtod nesporazumljenja, odtod odvišna hrana demagogom.

Treba nam je širokega duha, zaupanja in vere. Jugoslovenstvo ne ustvarja samo zavesti skupne države in skupne narodne usode, marveč tudi toplo zavest iste domovine. Jamstvo slovenskega obstoja je samo v tem, da bo Srb iz Južne Srbije videl pod Triglavom kos svoje domovine, za katerim bo stala njegova narodna čast prav tako kakor stoji n. pr. narodna čast Francoza za vsakim krajem njegove domovine. Prav tako moramo Slovenci videti ob Vardarju kos svoje domovine in v dalmatinskih zalivih morje, ki buta ob naše skale. Z Jugoslavijo je bil izpolnjen sen naših najboljših rodoljubov in naša dolžnost je zdaj, da besedo izpremenimo v meso in da zaživi jugoslovenska domovina v vseh naših srcih, ne glede na jezik, preteklost in vero.

rodoljub raji ostal katoličan, nego Slovenec luteran. Ker kaj bi nam pomagalo, ko bi luteranstvo rešilo (slovenski) jezik, a izgubilo nebesa! Je vendar boljše v nebesih govoriti kitajski, nego v peklju slovenski... Prav napačno ravna pisatelj v vsakem oziru, ako mu je narodnost prva stvar, a vera vsaka dobra, samo da je narodnega mišljenja.

Zaščitniki slovenskega šolstva

»Sekovski škof, ki v odporu proti Solam za kmeta pa ni bil osamljen, je 1752 zadrževal, da ostaja slovensko in kranjsko ljudstvo katoliški veri zaradi tega tako zvesto, ker ne zna čitati.« (Univ. prof. dr. Fr. Kidrič: Zgodovina slovenskega šolstva.)

»Prvi slovenski katoliški shod je zahteval narodno enakopravnost v šoli in uradu, pri čemer je pri srednjih in visokih šolah poudarjal glavno verski moment in se izrekal za podpiranje svobodnega katoliškega vseučilišča v Solnogradu proti slovenski državi in univerzi v Ljubljani. Izražal je željo, naj se postavi v ljubljanskem mestu spomenik škofu Hrenu, očetu slovenske protireformacije.« (Dr. Dragotin Lončar: Politično življenje Slovencev.)

Danes se isti krogi izigravajo kot zaščitniki slovenske univerze. Toda z atributom »neokrnjene« univerze in samo s tem atributom. V tej besedi pa je skrita teološka fakulteta in samo zanjo jim gre. Zaščitniki univerze, ki je nihče ne ruši, so tki pred vojno porabili v druge namene vseučiliški sklad deželnega odbora.

Prijatelji slovenske knjige

»Pavel Bizancij, generalni vikar oglejskega patrijarha, je pisal v poročilu, ki ga je v 16. stoletju poslal o svoji vizitaciji v Ljubljani nadvojvodi Karlu, med drugim tudi naslednje: ... sem uničil knjige Martina Luthra, Trubarja in drugih heretikov, ki so mi prišle v roke na tej vizitaciji. Uničil sem jih več kot dvatisoč in štiri stotine, ki so čitali te preste in razlage po dnevu in ponoči brez strahu in ozira na papeško izobčenje.« Med zaplenjenimi knjigami so bile n. pr. Trubarjeve knjige novega zakona (v Šmarjahi, St. Rupertu na Koroškem), Dalmatinove izdaje (v St. Rupertu) itd. (Kidrič.)

O dobi Bachovega absolutizma na Slovenskem piše univ. prof. dr. Lj. Hauptman v Narodni enciklopediji pod iztočnico »Slovenec« naslednje: ... »Razen tega je država sprejela načelo konfesionalne šole, podredila vse učitelje osnovnih šol cerkvenemu nadzorstvu, se obvezala, da uredi vsaj potek po zahtevah katoliške vere in je dala škofom celo pravico, da cenzurirajo književnost. Bilo je povsem prirodno, da je vodilni stalo slovenskega naroda, duhovništvo, v snalo izjemo stopil v najožj zvezo s reakcijo in takoj uporabljal svojo novo oblast, da pobije že tako skromne začete slovenskega šolstva.«

Tradicija škofa Hrena tudi kasneje ni izumrla, saj je vladika Jeglič izvršil isto delo nad Cankarjevo »Erotiko«. Duhovnika cenzorja sta Prešernova lirika označila kot klanfarske glasove (Sauglockenläuten). Akerca so preganjali z ono železno doslednostjo, ki jo navdihne lahko samo skrajni fanatizem, o Mahničevi nestroptnosti do pesni goriskega slavka Gregorčiča pa piše Lj. Hauptman: »Mereč slovenstvo po katokizmu je Mahnič ostal pri svojem mišljenju, — da je pri Slovincih težko najti pesmi, ki bi naši veri, resnici in morali bile nevarnejše nego nekatere Gregorčičeve.«

Brez opazke spada v to poglavje še naslednja ocena: »Latinski cerkvi, ki se v dobi 800 let ni opramila niti z eno slovensko knjigo, a komaj z 12 beležkami iz 6 rok v taki zvezi, da so se ohranile, ne pritiče niti izpričevalo, da bi bila storila svojo dolžnost v preteklosti, niti izgovor, da bi bila iz sebe v doglednem času izpremenila svojo miselnost o literarnosti slovensčine.« (Fr. Kidrič, Zgodovina slovenskega šolstva.)

Slepomišenje z Levstikom

»Ljubimo in čislamo dobro znano miloglasje, bogastvo in sposobnost hrvaško-srbskega govora; toda ljubimo in čislamo tudi slovensčino, ki je v miloglasju za srbsčino prva med slovenskimi narečji, v bogastvu pak skoraj enaka hrvaško-srbskemu, iz katerega pa tudi lahko zajemljemo besede, kolikor in kadar jih koli hočemo, ako nimamo svojih.« (Iv. Levec: Levstikovi zbrani spisi.)

Ta Levstikov izrek se danes tolmači kot njegovo priznanje k samoslovenstvu in kot afront proti jugoslovenstvu. V tem smislu nam ga je citiral nekdo tudi na Levstikovi proslavi lanske jeseni v opernem gledališču. V pravi luči pa bi bil pokazal Levstika in dopolnil gornji citat, ako bi bil omenil se tele Levstikove besede:

»Slovensko in hrvaško narečje se nam zdita podobni dvema rekama, tekočima iz istega vira, zasukanimi pozneje vsaka po svoji, blizu druga druge tekočiji strugi, vprav zato je naša sodba, da ni treba kopati vodotočin, po katerih bi eno strugo popolnoma osušili, vode iz nje obrnove v sosednjo strugo; ampak ravnati se nam je po naravi same vode, ki vedno premirja svojo strugo; Skrbeti nam je, da se obe strugi zlijeta počasi zopet v eno, kakor sta iz početka imeli samo en izvor.« (Fr. Levec.)

Ker ga ni citiral, da si ne pokvari koncepta in cenega aplava, je delal silo Levstiku, hoče ga označiti kot nasprotnika jugoslovenskega duhovnega edinstva. Ta postopek je morda taktično spreten, drugih vrlin pa nima prav nobenih.

Nedostojna groteska je navajati Levstika kot pristaka današnjega samoslovenstva. Še nedostojneje pa je, da si njegova dela lasti danes tisti tabor, ki ga gonil ko zver od Olomouca preko Dunaja in Ljubljane v Trst, mu stregel po časti, kranju in življenju.

Ilirstvo in jugoslovenstvo

»V Bleiweisu je zbudilo narodno zavest ilirstvo in sicer posredno. Zahajal je namreč v družbo mož, ki so se kot dijaki na hrvaških gimnazijah navzeli ilirskih idej in jih, prišedi zopet nazaj na Slovensko, razširjali med svojci. To so bili glavno duhovniki Luka Jeran, Lovro Pintar in Anton Zakej.« (Lončar.)

»Jugoslovensko gibanje v letih 1875. do 1878. je povzročilo tudi pri Slovincih živahno narodno utripanje. Slovence je razvil v dveh člankih z naslovom »Ilirija oživljena« sledeče misli: Namen ilirizma je bil vselej zedinjevanje južnoslovenskih dežel in narečij, dasi se je kazal v različnih podobah. Prešern je odobral ilirsko idejo v načelu, a jej nasproval v praksi, ker so se Hrvatje premalo ozirali na naše narečje.« (Lončar.)

»Vseslovenska ljudska stranka«, ki se je leta 1909. osnovala iz sorodnih pokrajinskih strank, da izvrši — kakor je napisal tedaj v »Slovenec« dr. Krek — politično komasacijo in se namesto političnega čarstva prične obrat v velikem, se je leta 1912. v Opatiji in na Dunaju dogovarjala z zastopniki hrvaške »stranke prava« in priznala v celoti njen državno-pravni program iz 1894. leta, na kar so je pri skupnem zborovanju v Ljubljani dne 20. oktobra sprejela sledeča resolucija: »Izjavljamo, da tvorimo Hrvati in Slovenci narodno celoto. Zato hočemo pristajati SP in VLS skupno delovati v duhu in pravcu programa SP za edinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvaško-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije.« (Lončar.)

Naprednjaki in slovenstvo

Slovenskim interesom stori prav slabo uslugo, kdor očita naprednjakom, da so nenaklonjeni ali celo sovražni slovenstvu. Če bi to bilo res, bi se bil moral tak obtoževalec vprašati: Kaj pa je prav za prav a tem našim slovenstvom, da mu je nenaklonjena cela plast naroda, v kateri je zbran največji del našega izobraženstva in ki sega tudi v vse druge sloje, prav v kmečko jedro našega naroda? Narodni tabor naj bo nenaklonjen narodnosti misli? — Očitno je, da so taka obrekovanja zelo nepremišljena in da najbolj škodujejo naš ugodu in moči slovenstva.

Napredna misel je nastopila pri nas z isto najnostjo kot pri vseh drugih narodih, in sicer pri nas dokaj pozno. Značilno oboležje tega nazora je bil že izpočetka njegov donos do narodnosti in kulture. Nasprotni konservativnemu stališču klerikalnih krogov so že naši prvi naprednjaki poudarjali velik pomen narodne misli in kulturne svobode. Narodna misel je postala najjačje gibalno slovenskega naprednjaštva. Med tem ko so se klerikalni krogi z malimi izjemami trdostravno oklepali avstrijske državne misli in precej časa s simpatijami podpirali stremljenja dunajske politike, da

Vprašanja naši mladini

Zgodopisec, ki bo v bodočih letih proučeval našo borbo za narodno edinstvo, bo ravno za sedanjo dobo stal pred nezarešljivo uganiko. Videl bo vzplamtavajo separatizma in raznih sličnih razdiralnih teženj in bo zanje zamaš iskal vzrokov. Spoznal bo, da je v našem državnem življenju res mnogo neveseljen pojavov, ki delujejo slabo kri v širokih slojih državljanov, in da so ti pojavi s pomočjo duševnega ozračja svetovne krize povzročili psihozo, ki je zamenjala vzroke in začela biti po temeljih našega narodnega obstoja.

Ta psihozo se je do bolelostni razpasla najbolj med našo učeno se mladino. Ljubljanski meščan ne bo zlepa pozabil nedavne stavke na naši univerzi. Vzrok je bil sam na sobi malenkosten, tajne sile pa so ga napolnile do velikanskega obsega; s hujškajočimi falzifikati so povzročile zmedo v vrstah mladeži, močno pa so vplivale tudi na ostale sloje. Vse mesto je bilo uverjeno, da velja boj mladine »pociriličevanju«, dasi v nepromišljenem in neumestnem pismu nekega beograjskega študenta sploh ni bilo govora o cirilici. Temni agenti pa so raznesli vest, da zahtevajo najvišja državna oblastva iz Beograda zator latinice in našega jezika. Vsa stvar se je izkazala kot vihar v čaši vode in mora se reči, da je zapeljani del mladine sam močno doprinesel, da je akcija dobila značaj nelepe farse in zelo škodovala ugledu akademskega inteligentnega naraščaja.

V zadovoljstvu pa so si meli roke arnizerji in podpivovalci ter pristavljali k temu ognju mladine svoj politični lonček, čigar vsebina se je bila že močno ohladila in se ohlaja še vedno. Ali se naša visokošolska mladina že zaveda, komu je naselila in komu je ustregla s svojim čudnim izpadom? Bojimo se, da še ne vsa. Zato ne bo odveč, ako označimo začetnike in idejne

voditelje današnjega pseudo-slovenstva s nekaterimi citati iz naše zgodovine!

Pojmovanje narodnosti

»Anton Martin Slomšek, lavantinski škof in Anton Wolf, ljubljanski škof, sta podpisala pastinsko pismo dunajske škofovske konference z dne 16. junija 1849, ki pravi, da je različnost jezika le posledica greha in odpadništva od boga in ki vidi v narodnosti le zlato tele, v narodnostnem pokretu one dobe pa ne zdrave ljubezni do naroda, marveč sramoto pred bogom in gnus pred človečanstvom.« (Univ. prof. dr. Ljudmil Hauptman: Narodna Enciklopedija, geslo »Slovenec«.)

Ni mogoče tajiti Slomškovih zaslug za slovensko stvar, takisto pa se ne da prezreti njegovo še kasnejše mišljenje, kjer pravi, da slovenščina ni tako važna, »saj v nebesih ne bomo govorili niti slovenski niti nemški, ampak angeljski. Mahničovo pojmovanje o narodnosti kot modernem poganstvu lahko mirne duše izpustimo, saj je itak dovolj znano.

Naj navedemo samo še dva citata iz »Rimskega Katolika«, ki je polagal idejne temelje kasnejši Slovenski ljudski stranki. V poročilu o I. katoliškem shodu v Ljubljani beremo: »Narodnosti odkazalo se je, kakor drugače ne more in ne sme biti, drugo mesto. Pa ravno to ne ugaja tistim, kateri trbijo v rog absolutne narodnosti, češ, »Slovenci smo pred vsem narodnjaki — in potem še le vse drugo«. Ne premislijo, da je to evangelijski framoski, poganški. Ne, gospoda: mi smo pred vsem katoličani, potem še le narodnjaki in vse drugo.«

In iz »Rimskega Katolika« 1896: »Dentno, da bi bilo prišlo do usodopolne alternative: Slovenci, ali se odrečite narodnosti ali veri. Menim, da bi vsak slovenski

„Kulturni problem slovenstva“

Pričujoči članek smo prejeli iz kroga slovenskih kulturnih delavcev. Avtor je, kakor kažejo tudi njegova izjavljana sama, odlični prevajalec našo kulturne in narodne zgodovine.

Slovensko slovenstvo ni bogato na publicističnih delih, obravnavajočih probleme našega naroda, vendar pa imamo že precej del, ki slovenstvene panoge, ki se odlikujejo po svoji temeljitosti, objektivnosti ter globokem poznavanju obdelavane snovi. Šlo bi preko okvira tega članka, ako bi naštevati deli, ki jih imamo v mislih, obenem pa bi delali krivico pisateljem, ako bi nie in njihova dela omenjali v isti sapi s knjižico, ki je nedavno izšla kot publikacija zbirke »Slovenske poti«. Gre za knjigo »Kulturni problem slovenstva«, ki jo je napisal Josip Vidmar. Poleg izvrstnih smo imeli doslej tudi šibkejša dela te vrste, slabotnejše pa, nego je Vidmarjevo, še ni pri nas zagledalo beleza dne.

Komur je prišla pod roke ta knjižica se je predvsem zavzel vprašal, kaj da se je moralo ravno v zadnjem času zgoditi takega, kar ograja obstoj slovenstva, in kdo so vendar tisti, ki so si po trditvah Josipa Vidmarja vzeli za svojo življenjsko nalogo popoln zator slovenstva. Odgovor je na moč enostaven: Niti takega dogodka ni bilo, niti take skupine ni med nami. Edini

razlog za Vidmarjevo delo je njegova fikcija o ogroženem slovenstvu.

V predgovoru, kjer je ta blodna utvara prišla najbolj do izraza, je pisec razdelil slovensko javnost na tri taborove: »slovensko-katoliškega«, »protislovensko - svobodnomošnega« in v tabor neke skupine, ki da je sol našega naroda. Natančnejše opredelbe, kdo spada v ta ali oni tabor, Vidmar ni podal. Ko je tako opredelil slovensko javnost in z enostransko prijavo prigrabil svoje duhovno sorodstvo z ono skrivnostno skupnico, ki je baje sol naroda, je svečano zapretel, da bo zadušil v sebi glas svobodnomerja ter s svojo družino uskočil v »katoliško slovenski« tabor, kadar pride do kakor važne odločitve v zgodovini našega naroda. Trdno se nadejamo, da bo pri tem prehodu v drugi tabor pustil na tej strani črte vso svojo prtljago, iz katere sedaj črpa temelj za svoje šibke argumente in površne sklepe: Trubar, Vodnik, Prešeren, Levstik in Cankar bi bili na oni strani preveč kompromitantna družčina.

Preden se lotimo v podrobnosti Vidmarjevega opuscula, moramo pribiti stališče slovenskega naprednega človeka do slovenstva. Iz tega tabora ni nikoli nihče podvzel česa takega, kar bi se vsaj približno dalo tolmačiti kot protislovensko. Vidmar pavšalno insinuira slovenskim naprednjakom protislovensko usmerjenost. V vrstah naprednih Slovencev se je res čisto pojav-

ljala težnja po jugoslovenskem kulturnem in jezikovnem zbliznanju, se pojavljala še vedno in se bo pojavljala vedno krepkeje kakor se je ta postulat pojavljal v dobi Vodnika, Prešerna, Levstika in Cankarja. Ta postulat pa izhaja iz najmanj tako čišega slovenskega rodoljublja, kakor ga je morda zmožna družina Vidmarjevega duhovnega sorodstva. Res je tudi, da je ta težnja živa in da je zopet najmanj toliko moralna, kakor težnja ozkosrčnega in nadržutega samoslovenstva Vidmarja in njegove družine. Daleč bi prišli, ako bi bilo pametno, pravilno in moralno samo ono, kar sklenejo in določijo nekatera omizja.

V tej zvezi je treba naglasiti še to, da je bil ta večni problem slovenstva v vseh omenjenih dobah rešen modro in pravilno: Pustiti stvari tako, kakor so, bodočnost in razvoj bosta zadevo dokončno uredila. Res palativna, ali edina možna rešitev. V enakem smislu so svoj nazor o Jugoslovenskem združenju izpovedali Vodnik, Prešeren in Levstik, ki jih Vidmar kratkovidno vprež v svojo argumentacijo. Ta rešitev, ki je tudi danes še vedno maksima slovenskega naprednega tabora, ima za seboj slavno tradicijo naš v Vodniku, Prešernu in Levstiku.

Prvi del Vidmarjeve knjige podaja nekoliko definicij in analiz pojmov naroda in narodnosti. Definicije so znane in bi se dale pomnožiti še s številnimi variantami. Vendar pa vse ne zadostujejo, kajti še vedno

lahko kdo na primer vpraša: Kaj pa z Malajci, naseljenimi v Južni Afriki? Malajci so, muslimani so, angleški državljani so, imajo arabski obredni jezik, v vsakdanjem življenju pa govorijo neko polomljeno burško narečje. Definicije so mrtva formula, ki jih je treba prikrajati in prekrajati od primera do primera.

Med to teoretično razglabljanje je vpletel Vidmar idilo o ugodnem položaju malih narodov v svetu in obkrojuje nesrečo velikih, ki jim je njihova velikost v samo napotje. Takole pravi: »Majhen narod je kakor močno razčlenjen polotok: vsepovsod pluska morje in njegove bregove in osvežili veter neprestano preveva vs njegovo površino. Prostranstvo velikega naroda pa je kakor širna, zatohla celina, nad katero se vseda gnilo ozračje, ki ga more izvertiti samo vihar in divje neurje.«

Ta lepa sličica in nie odurno nasprotje pa menda ne zadostuje, da bi nas Vidmar prepričal o silno ugodnem mednarodnem položaju, ki ga imajo majhni narodi v kulturnem, političnem in gospodarskem oziru. Tudi nam naštevaje malih narodov, s katerimi pisec operira, ne bo vilo v duše veselja in zadovoljstva, češ, nismo samo mi majhni. »Deželi gobavcev je slaba tolažba, da bivajo gobavci tudi drugod.« je nekje zapisal Cankar. Tolažba nam nudi tem manj, ker je pisec odkril v evropskem svetu le še tri manjše narode: Estonce, Baske in Bretonce, na Lužiške Srbe se že ni spomnil. Vsi trije pa niso taki primeri, da

bi Slovincu žnjimi dokazal ugodnost in prednost majhnega števila.

Inferiorno število Slovencev je dejstvo, preko katerega nam ne pomaga ugotovitev, da je bilo Atencev še manj. To je svedoča resnično samo v številčnem pogledu; v tedanjem znanem svetu so bili Aienici vele-sila, mi Slovenci v našem nismo. Toda to je Vidmar: nobene stvari ne domisli do konca. Nič manj paradokсна ni trditev, da je malim narodom na svetu prav za prav poslano z rožicami: Tvorijo interesne sfere velikih, uživajo njih zaščito in ostajajo ob krvavih vojnah lepo ob strani, ako le hočejo. Vidmar ima v mislih Dance, Švede in Norvežane, ker stvari zopet ni domislil do konca. Narodi namreč ne teže na sever marveč na jug. Zato so Islandci ostali lepo v zatišju, Slovenci, Srbi in Hrvatje pa so se morali klati celo med seboj zaradi svojih zaščitnikov — velikih narodov. Ni tako vesela vloga naroda, ki je »interesna sfera«, kakor bi rad prikazal Slovincem Vidmar. Ti že sami dobro vedo, kako je s to stvarjo.

Vidmar toče s svojimi šibkimi argumenti v prazno. Slovenstvo je ogroženo samo ob Dravi in Soči. Osrednji del še nikoli ni bil tako varen, kakor je v Jugoslaviji; saturiran je v vseh svojih zahtevah, kolikor je to v danih prilikah sploh mogoče, in kakor ni bil nikoli ter bi ne bil v nobeni drugi politični tvorbi. Vidmarjev alarm je neumestn in škodljiv; vasa njegova obramba slovenstva je fikcija in njegova

bi se narodnostna nevarnost kolikor mogoče omejlja. Klerikalna politika v Avstriji nam nudí vse polno dokazov, da je ta struja smatrala narodnost za neko državi in Cerkvi vsiljeno zlo in Mahničevi nauki o narodnosti kot paganstvu so bili samo teorija neiskreni klerikalni praktiki v narodni politiki. Šele zadnja desetletja so v narodno-ogroženih krajih nastopile spremembe v tej neodločni narodno-obrambni taktiki slovenskih klerikalcev.

Slovensko napredništvo pa se je med tem razvijalo v vedno bolj izrazito nacionalno gibanje, ki je doseglo v narodno-radikalni in preporodovski mladini tih pred balkansko in svetovno vojno očitne protiaustrijske oblike. Naprednjakom narodna misel ni bila in ni samo sredstvo, samo orodje za dosego drugih ciljev; oni so videli in vidijo v narodnostnem izživljanju največjo in najnaravnejšo pravico vsakega naroda. Zaradi tega srečujemo napredne ljudi v prvih vrstah, kjer je šlo za obrambo in zaščito slovenstva. Naprednjaki so v narodno-ogroženih krajih ustanavljali prosvetna društva in knjižnice, napredna Družba sv. Cirila in Metoda, ki so jo klerikalci skušali oslabiliti z nedelavno slovensko stražo, je vzdrževala na vročih obmejnih tleh slovenske šole. Nepregledna je vrsta dejanj, ki kažejo, s kakšno vero in s kolikšno verno so se baš napredni Slovenci vrgli v narodnostno borbo z Nemci in Italijani, pri čemer so le redkokdaj našli podporo preveč vzdržnih klerikalcev.

Naravno je, da so bili zaradi ognjevitega nacionalnega dela slovenskih naprednjakov tudi klerikalci prisiljeni k večjemu udeleževanju v narodnem življenju, tembolj, ker je ojačeno pomembnejše gibanje z Dunaja in Gradca postalo že tako agresivno, da celo mladenčevci Slovenci ni smel ostati ravnodušen. Ne tajimo, da je zlasti izven Kranjske storila duhovščina marsikaj dobrega za povzdigo našega naroda in za ojačanje njegove narodne zavesti, toda nepobitno dejstvo ostane, da so se samo slovenski naprednjaki razvijali v edino pravilno smer, v protiaustrijsko jugoslovenstvo in da so naši najradikalnejši ljudje imeli najhujše nasprotneke baš v slovenskih klerikalcih. Tudi dr. Krek je bil s svojim jugoslovenskim programom do zadnjega precej osamljen v lastnih vrstah. Protiaustrijsko gibanje je pri nas docela naravno, organsko razvijalo v jugoslovenstvo, zakaj protiaustrijstvo je bilo le negativna plat in jugoslovenstvo pozitivna stran novega narodnega pokreta. Ta pokret klerikalcem ni mogel ugajati zaradi tega, ker je bil preveč narodno-radikalen, torej paganski, ker je nasprotoval ideji habsburške države, ki je imela avstrijskega vladarja in je veljala za najzgodnejši zid pravoslavijem, organično razvijalo v jugoslovenstvo, zakaj protiaustrijstvo je bilo le negativna plat in jugoslovenstvo pozitivna stran novega narodnega pokreta. Ta pokret klerikalcem ni mogel ugajati zaradi tega, ker je bil preveč narodno-radikalen, torej paganski, ker je nasprotoval ideji habsburške države, ki je imela avstrijskega vladarja in je veljala za najzgodnejši zid pravoslavijem, organično razvijalo v jugoslovenstvo, zakaj protiaustrijstvo je bilo le negativna plat in jugoslovenstvo pozitivna stran novega narodnega pokreta.

Naprednjaki pa so svojo nalogo v novi državi, ki so jo pozdravili kot narodno in ki je našla v njih brezkompromisne zagovornike, razumeli tako, kakor jo mora razumeti vsak resničen narodnjak. Ta država je naprednim Slovincem nekaj, brez česar si ne morejo in nečejo predstavljati naše bodoče zgodovine. V priznavanju te države ni za nas nič sence pogojnosti. V Jugoslaviji so naprednjaki dali svojemu nacionalizmu strogo pozitivne naloge: notranjo izgradnjo te države, njeno upravno ureditev na temelju čim večje decentralizacije, gospodarsko povzdigo in socialno napredno reformo, ki bo zaščitila ekonomsko šibke sloje.

Nikdar ni pri tem slovensko napredno izobraženstvo mislilo na kakršnokoli demontažo slovenstva: narobe, skušalo ga je ojačiti s pozitivnim in konkretnim kulturnim delom in spravi v delotvoren sklad s srbskimi in hrvaškimi interesi. Po nastanku Jugoslavije je bilo videti, da je za nas v tej državi narodnostno vprašanje rešeno in da gre poslej samo za pereče konkretne naloge, za velike gospodarske in socialne probleme, ki ležijo v sedanjih dobi. Zato na-

predna stran res ni bila preveč zgovorna o slovenstvu in o drugih podobnih zadevah: smatrala je, da so te reči v narodni državi dane same po sebi in zagaranirane ne le z ustavo, temveč tudi s samim smislom narodne države in jugoslovenstva.

Konkretno pozitivno delo — to je bilo in bo tudi v bodoče največji in najdražji prispevek slovenskih naprednjakov za prosp in razvoj slovenstva. To konkretno delo se ne razteza samo na področje duhovne kulture (književnost itd.), marveč tudi na področje materialne in socialne kulture, ki nista manj važni od prve. Ali si je mogoče zamisliti poveljno slovenstvo brez tega obsežnega in mnogostranskega konkretnega dela slovenskih naprednjakov? Ali niso bili n. pr. uspehi v socialni politiki pozitivni za slovenstvo in slovenskega človeka? Ali ni delo naprednjaka obrodilo številnih listov,

revij in knjig, ki so v vseh plasteh širile vpliv in pomen slovenske besede? V tem stvarnem delu torej, ko pa Slovincem ne separirano od Srbov in Hrvatov, a ki jih tudi ne asimilirajo, marveč celo dviga in na širši podlagi uveljavlja slovensko delo, vidijo slovenski naprednjaki svoj najpozitivnejši donesek slovenstvu. Takemu delu se ne bodo nikdar odpovedali na ljubo ceneni demagogiji, ki ji je blesk besed več od stvarnosti. In samo s takim delom in s takim stališčem bomo lahko uspešno odpravljali napake, ki jih vsi opažamo in ki jih nihče ne zagovarja: Napake, ki potekajo bodisi iz malomarnosti in nepoučenosti, bodisi iz krivega tolmčenja našega narodnega edinstva. Tudi tu bo pozitivno delo več zaleglo kakor onemoglo vpietje o »zatiranem in ogroženem slovenstvu«.

vedno jačji, je postajala ta zastava Dunaju silno neprijetna, ker so bile njene barve enake kakor v srbski in hrvaški zastavi, z rusko pa so imele celo isto razporeditev. Da bi ustregli habsburgovskemu nemštvu in odvzeli zastavi njen jugoslovenski značaj, so takratni klerikalni voditelji — ni še dvajset let tega — sklenili zamenjati v trobojničji belo barvo z žolto. Le na splošnem odporu javnosti se je ta namera razbila.

Jugoslavija si je ob zedinjenju določila za svojo državno zastavo modro-belo-rdečo trobojničjo, torej iste barve, ki so tvorile i slovensko, i srbsko, i hrvaško zastavo, samo v drugačni razporeditvi. Na ta način je bilo simbolizirano, da je država enako skupna vsem trem svojim bistvenim sestavnim delom. Da se ojačita duh skupnosti in zavest državnega in narodnega edinstva ter

onemogoči zloraba zgodovinskih zastav v separatistične in razdirajoče namene, je bila državna zastava l. 1929. proglašena tudi za vsenarodno zastavo, ki edina naj se javno razobeša. Svoj pristane na ta ukrep je dal tudi g. dr. Anton Korošec, ki je bil takrat član vlade, s tem je pač dovolj jasno pokazal, da ga smatra za koristnega in potrebnega in da v njem ne vidi nikakega ograjanja slovenske stvari. Skrajno neokusno, izizvalno in od dr. Korošca tudi ne-taktno je bilo zato, da so na Koroševi proslavi v Unionu hoteli jubilarita slaviti z demonstrativnim razvijanjem častitljive slovenske zastave.

Toda to je stvar politične morale, druga zadeva pa je, da nasleda takim zlorabam tudi del omladine, ki zatrjuje, da je ne vodijo politični motivi. Nje v premislek so pred vsem napisane naše besede.

Slovinci smo Jugosloveni

Ivan Cankar, dr. Janez Ev. Krek in dr. Ivan Prijatelj o jugoslovenski skupnosti

Dne 12. aprila 1913 je Ivan Cankar v ljubljanskem Mestnem domu predaval o temi »Slovinci in Jugosloveni«. V svojem predavanju je, kakor čitamo v »Cankarjevem Zborniku«, rekel med drugim:

»Če kdo doslej ni vedel, je mogoče spoznati zdaj, da nismo samo Slovenci, temveč da smo ud velike družine od Julijskih Alp do Egejskega morja. Ko je počil na Balkanu prvi strel, se je oglasil njegov odmev v naši najzadnji zakotni vasi.«

V isti knjigi je članek univ. prof. dr. Ivana Prijatelja. V članku so tudi naslednji stavki:

»Tudi ta navidezni problem (nasprotstvo slovenske kulturne avtonomije in jugoslovenstva) se razreši v najlepše soglasje, če se stvar pogleda pri umetniški luči, katere ogenj je navdajal v tem vprašanju vse resnične, v narodovih globinah vkoreninjene duševne delavce od Prešerna preko Levstika, Stritarja, Jurčiča, Županičca, Kraigherja, Vladimirja Levstika itd.: umetnik vidi naprej in sluti, da pride tudi v naši prihodnji razviti južnoslovenski kulturi čas, ko bomo Slovenci s Srbom govorili, kakor govori Dolenjec z Gorenjcem ali Štajercem...«

Kako je mislil o jugoslovenstvu dr. Janez Ev. Krek, je pač še splošno znano. Vendar pa so tudi mnogi, ki se proglašajo za njegove učence, pozabili na njegovo sveto oporoko, s katero je naročil njim in vsem Slovincem:

Radio

Torek, 28. junija.

LJUBLJANA 8.45: Ob zaključku šolskega radia. — 9: Vidovdanska proslava (šolski radio). 11: Salonski kvintet. — 12.15: Plošče. — 12.25: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Salonski kvintet. — 19.30: Akademski poklici. — 20: Esperantsko predavanje. — 20.30: Prenos komorne koncerta iz Zagreba. — 21.30: Prenos orkestralnega koncerta iz Beograda. — 22.30: Čas, poročila, plošče.

Sreda, 29. junija.

LJUBLJANA 10: Prenos cerkvene glasbe. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Kristan: »Kdo je blažen«. — 16: Salonski kvintet. — 16.45: Zabavni kotiček. — 17: Nadaljevanje koncerta. — 20: Ženski zbor pevskega krožka Vič-Glince. — 20.45: Klarinet solo, igra g. Beranek. — 21.30: Salonski kvintet; vmes napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio-ork. — 16: Popoldanski koncert. — 20: Mešan glasbeni program. — 20.30: Prenos koncerta salonskega orkestra iz Apatina. — 22.50: Laha glasba. — ZAGREB 17: Plesna glasba. — 20: Prenos iz Beograda. — 22: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 19: Prenos opere »Boris Godunov« iz gledališča. — BRNO 19: Prenos opere iz Prage. — VARŠAVA 18.20: Plesna glasba. — 20: Večer lahke glasbe. — 21.10: Literarni program. — 22.05: Plesna glasba. — DUNAJ 9.30: Zbovrosko petje. — 10: Prenos otvoritve evropskega narodnostnega kongresa. Med drugimi govori predsednik dr. Jos. Wilfan. — 10.50: Orkester. — 12.40: Opera »Manon« na ploščah. — 15.45: Komorna glasba.

16.30: Koncert šolske deca. — 17.15: Plesna glasba. — 18.55: Predvajanje zvočnega papirja. — 19.25: Brucknerjeva šesta simfonija. — 21.05: Arje in pesmi. — 22.05: Laha glasba. — BERLIN 19.15: Plesni večer. — 21.20: Dramski večer. Zabaven program. — KONIGSBERG 19: Stare violinske sonate. — 19.30: Moderne pesmi. — 20.05: Plesni večer. — Zabaven program. — MTHLACKER 19.30: Porenjske pesmi. — 21.20: Komorna glasba. — 22.45: Nočni koncert.

Očetek, 30. junija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Italijanska. — 19.30: Srbohrvaščina. — 20: Il. ruski recitacijski večer. — 20.30: Klavirski večer g. Pavla Sivica. — 21.15: Samospevi gđc. Milene Verbičeve. — 22: Orkester Grafika. Vmes napoved časa in poročila.

BEograd 12.05: Radio-orkester. — 17: Laha godba. — 19.30: Pesmi. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.50: Laha glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncert iz Ljubljane. — 22.40: Jazz. — PRAGA 20: Koncert na čelo. — 20.20: Ruske vojaške pesmi. — 21: Orkester. — 22.20: Orgle in violina. — BRNO 20: Chopinove skladbe. — 20.20: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 18.20: Laha glasba. — 20: Orkester in solisti. 21.20: »Sen kresne noče«. — 22.20: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.30: Pevski in klavirski koncert. — 16.55: Orkester. — 19.35: Koncert na dveh klavirjih. — 20: Veseloliga. — 22.05: Godba za ples. — BERLIN 20: Opera »Carostrelce«. — Plesna glasba. — KONIGSBERG 20: Wagnerjeve skladbe. — 20.35: Shuhogra. — MÜHLACKER 19.30: Večer lahke glasbe. — 20.30: Shuhogra. — 21.15: Schönbergova glasba.

Izjava

jugoslovenskega naprednega starešinstva

Zveza jugoslovenskih naprednih akademskih starešin obravnava v svojih odsekih in na članskih sestankih razne aktualne pojave in probleme. Tako je razpravljala tudi o nedavnih pojavih samoslovenskega separatizma in na sestanku svojih ljubljanskih članov, ki je bil v petek, odobrila naslednjo izjavo:

V našem narodnem življenju so se pod krilatico »Obrambe slovenstva« pojavile tendence, ki se deloma utemeljujejo s kulturnimi momentii, ki pa se netižno, podžigajo in pretiravajo iz prozornih političnih nagibov. Te tendence se kažejo čisto v naravnost grotesknih oblikah, ki lahko zlasti mladino sugestivno zapeljujejo. Iz tega bi mogla nastati nevarnost, da krene del slovenskega naroda na stranska pota fantastičnih in v svojih posledicah pogubnih dejanj.

Jugoslovensko napredno starešinstvo, ki si je vedno znalo ohraniti treznost v presojanju, čuti dolžnost, da te pojave premosti s stališča naše narodne preteklosti in bodočnosti ter opozori na možnosti, ki lahko nastopijo, ako se zdravi naš narodni samoobrambni nagon izpremeni v bolezensko-čuvstveno stremljenje po politični, gospodarski ali kulturni izolaciji.

I.

Predvsem moramo ugotoviti, da je v slovenski inteligenci narodna slovenska zavest danes prav tako globoko zasidrana, kakor je bila v preteklosti. Toda prava slovenska zavest je bila vedno in je še danes obenem tudi jugoslovenska in splošno slovenska. Iz nje so se rodili vsi nacionalni podvigi od Trubarja preko Prešerna pa do Županičca, od Vodnika in Janeza Bleiweisa pa preko Janeza Ev. Kreka in Cankarja — politika do današnjih dni. Na osnovi take narodne miselnosti ter iz prirodnega čuta skupne pripadnosti Slovincem, Hrvatov in Srbov je vzniklo tudi pri nas jugoslovensko gibanje, ki je že s svojim prvim navalom stvorilo Jugoslavijo.

II.

Naše sožitje s Srbi in Hrvati v državni, politični in gospodarski skupnosti omogoča, da se slovenski narodni značaj uveljavlja v polni meri, ne da bi moral žrtvovati kakoli od svoje narodne dote. Naravno in logično pa je, da se mora ostreti tistih svojih lastnosti, ki so mu bile vcepljene po življenju v tujerodni državi. Čuvstveno razmerje Slovincem do nekdanjih sodržavljavov Nemcev se je izražalo v odporu in sovražstvu. Čuvstveno razmerje do naših današnjih sodržavljavov Hrvatov in Srbov, takega odpora in sovražstva seveda ne more in ne sme poznati. A tudi jugoslovenstvo mora — ako nočemo zatajiti vse svoje nacionalne preteklosti — z ljubeznijo urediti svoje odnose do zagrebškega, beograjskega in ljubljanskega kulturnega kroga. To ni odpoved, ne žrtvovanje, to je dolžno spoštovanje svoje lastne osebnosti. To ni jezikovno izenačenje, to ni kulturna nivelacija, to je kulturno sotrudištvo.

III.

Z naznačenih vidikov se nam zdi nelogično in nenaravno, da nekateri politični in kulturni krogi s poudarjanjem izključnega slovenstva ustvarjajo ozračje hladnega nezaupanja in ovirajo organski razvoj duhovnega zedinjevanja.

Pa tudi pri Srbih in Hrvatih se podobna stremiljenja po narodni izolaciji pojavljajo v vehementnih oblikah in pod raznimi pretvezami. Tudi tam silijo na površje tendence, ki hočejo dokazovati, da tiči v srbstvu in hrvaštvu edina rešitev in možnost kulturnega izživljanja.

Taka stremiljenja po politični, gospodarski ali kulturni avtarkiji ne ustvarjajo temeljev za boljše bodočnost, marveč razdvajajo in slabijo ono, kar se lahko razvija in procvita samo v širši skupnosti. Za nas Slovence pa so še celo pogubna ne le zaradi našega zemljepisnega in gospodarskega položaja, temveč zlasti tudi zato, ker nas težijo usodni nacionalni problemi ob Dravi in Soči.

IV.

Stremiljenja po izolaciji in avtarkiji so tem bolj pogubonosna, ker od narave dane razlike povečavajo, administrativne in politične greške pa pretiravajo in celo zlorabljajo. Tako se rapidno širi jarek med sodržavljani in tako se umetno odtujujemo drug drugemu. Najprej naj se drug drugemu odtujimo, potem bo samo po sebi prišlo sovražstvo in sovražstvo bo nazadnje služilo kot orožje, s katerim bo nekdo tretji lahko duhovno in telesno zavladal nad nami. Ali podjarmljenje ali propast: to sta edini mogoči posledici bolnega izključnega nacionalizma.

V.

Historična dejstva komaj pretekle zgodovine narekujejo zlasti nam Slovincem silno opreznost in stalno pozornost v borbi za narodni obstoj. Jugoslovensko napredno starešinstvo hoče zastaviti zato ves svoj vpliv, da se pogubne struje obrnejo v pravo smer, da se pretirana samoslovenska nacionalna čuštvenost podredi zakonom realnosti in nalogam bodočnosti.

Zloraba slovenske zastave

Separatistični elementi pri svojem hujkanju in beganju ljudstva zelo radi zlorabljajo tudi slovensko zastavo. Nasledel jim je celo del akademikov, ki se je dal vpreči v separatistični voz. Ker zlasti mladina tako rada pozablja na prošlost, ne bo odveč, ako obudimo par spominec.

Kdor pozna našo zgodovino, ta ve, da je bila belo-modro-rdeča trobojnica narodnemu taboru na Slovenskem vedno neprimer-no bolj sveta in bolj pri srcu kakor klerikalnemu. Saj so bili časi, ko so se vršili pravi boji med njo ter med papeško in habsburško zastavo.

Belo-modro-rdeča zastava je bila prvotno le kranjska deželna zastava. L. 1848. pa sta jo Anton Globočnik in Peter Kozler proglasila za splošno slovensko in se je kot taka tudi kmalu uveljavila. Ko je postajal jugoslovenski in splošno slovenski pokret

borba za namišljenim sovražnikom slovenstva je pravo pravcato publicistično donkihotstvo.

★

II. del Vidmarjeve knjizice je naravnost klasičen primer za neumiljivi čudež, kako se dajo iz pravihni podmen skovati povsem nasprotni zaključki. Vodnik je o jugoslovenskem jezikovnem problemu dejal: »Dokler si ne podamo rok, naj ostane vse kakor je.« Prešeren želi »panilizmu« najboljši uspeh in prepučča Gospodu (to Pan) naj odloči, kaj je dobro in kaj je slabo. Levstiku pa je jezikovno združenje naravnost načelo in program za bodočnost, kar mora priznati sam Vidmar. Kljub temu se sklicuje na omenjene tri genije in zaključuje, v njih imenu, da je težnja po jugoslovenskem jezikovnem združenju nemoralna in odpadniška! Vidmar hoče to dokazati prav z Vodnikom, Prešernom in Levstikom, zato dela izjavam vseh treh nedopustno silo. S Cankarjem ima več sreče, zato citira njegovo izjavo doslovno, česar si pri Levstiku seveda ni upal. Cankar je dejal: »Po krvi smo si bratje, po jeziku vsaj bratranci — po kulturi pa smo si veliko bolj tuji, nego je tu naš gorenjski kmet tiroškemu ali pa goriški viničar furlanskemu.« Cankar (ki ga njegovi sodobniki močno cenijo zaradi njegovih pesniških del, o njegovih političnih nazorih pa niso enakega mnenja) je v gornjem stavku začel posredno v konstatacijo, da sta si Goričan in Gorenjec po kulturi skoro tako tuja, kakor Tirolec in Furlan. Vidmar tega subtilnega spodsrljaja seveda ne opazi, marveč slepo ponavlja citirano Cankarjevo izjavo, ki vsebuje trditve, da Goričan in Gorenjec iz istega raz-

loga ne moreta tvoriti narodne in jezikovne enote, kakor ova ne moreta s Srbohrvatom v narodno zajednico. Ker pa jo tvorita, bi jo tvorila lahko tudi s Srbovratom.

Brezglasovost Vidmarjevih zaključkov iz Vodnikovega, Prešernovega in Levstikovega pojmovanja o jugoslovenskem jezikovnem združenju, se ponavlja pri vsaki drugi priliki. Že pri Meilletovi definiciji narodnosti pisec ne vidi, da mu ta citat ne sodi v zgradbo. Francoz postavlja zelo nedvoumno tezo: »Naj eksistira med ljudmi, ki govore, še take razlike, za svoj jezik gre povsod tam, kjer imajo ljudje, ki drug drugega razumejo, zavedno ali nezavedno čustvo in voljo pripadati eni in isti jezikovni skupnosti.« Človek bi dejal: Slovenci razumemo srbohrvaščino, ova naroda se razumeta tudi, kadar govorita vsak svoj jezik; zavedne in nezavedne volje in čustva za pripadnost k eni in isti narodni skupnosti je pri nas dovolj. Proti vsaki logiki izjava Vidmar, da je jezikovno združenje nemogoče, nesmiselno in nemoralno. Zakaj potem vlači kot dokaz Meilleta v razpravo? Samo zato, ker ga peče oblica volje po skupnosti, ki ji je dal osobito Levstiki dovolj izraza.

Tudi Kadlčeve izjave Vidmar ne razume. Shakespeare v Župančičevem prevodu pravi menda nekje: Pametna beseda spi v zabith ušesih. Prof. Kadlec vidi eno izmed bistvenih ovir jugoslovenskega kulturnega edinstva v tem, da Slovenci in Srbohrvatle niso politično združeni. Nasemu apologetu samoslovenstva se ne osveti v glavi, da glavne ovire že od l. 1918. ni več.

Pri ljubljani dokaz so piscu Norvežani in pri tem ga zopet ne moti, da razlogi za

norveško emancipacijo ne morejo biti odločilni za nas, kjer je težnja po ravno nasprotnem procesu. Glede Flamcev moramo piščevo mnenje odločno popraviti. On jih je prišel med one male narode, ki hočejo za vsako ceno postati samosvoja narodna individualnost. Res, ostre si hočejo valonske nadvlade, toda osamljenosti jih le strah in so proglasili svoje narodno, kulturno in jezikovno edinstvo z Nizozemci. V novem belgijskem jezikovnem zakonu so črtali besede »langue flamande« in jih nadomestili z besedami »langue néerlandaise«. Vidmar jih kljub temu meče v en lonec s Katalonci in Estonci in tudi v tem pogledu greši zoper objektivno resnico. Katalonci so pristali na primat kastiljsčine, Estonci pa resno pomišljajo na edinstvo s Finci. Vidmarjeva stavba temelji na občutnem nepoznavanju dejstev in na frapantni nelogičnosti njegovih zaključkov.

★

Da se dotaknemo tudi poglavja o slnem odporu slovenstva proti tui asimilaciji. Samo dejstvo, da smo se Slovenci ohranili v tolikem in tolikem številu, še ne priča o takem odporu, kakršnega bi vsekar želeli našemu ljudstvu. Vidmar govori o znanih nemških otokih, ki so se poslovenili v teku vekov, molči pa previdno o največjem jezikovnem nemškem otoku Kočevju, proti kateremu smo bili v defenzivi vse do l. 1918. Najagilnejši kočevski Nemci so nosilci slovenska imena.

Naš odpor napram Italijanom je bil take: dobra polovica tržaških in goriških Italijanov je nosila slovenska imena. Proti Nemcem na severu: od l. 1900 do 1910. smo na Koroskem nazadovali za ogromni

minus 8283 duš, na Štajerskem pa napredovali za nezadno številce 153 duš, čeprav je bil naš prirodni prirastek daleko večji nego nemški! Od l. 1880—1910 znaša nemški prirastek na naših tleh 266.134 duš ali 24 odstotkov, laški 79.842 ali 28 odstotkov, naš pa le 112.327 ali 9 odstotkov! Vidmar vsega tega ne ve, njemu predvojni Tržič, Jesenice, Šiška in celo Domžale ne govore ničesar. Ali naj poudarimo, da na Koroskem, na Primorskem in na Štajerskem ni bilo niti ene mestne občine v naših rokah, skoroda tudi trške ne? To pač postavlja našo odpornost v čudno luč. Radi bi videli, da bi imel Vidmar prav, ker bi v tem primeru ne doživeli koroskega plebsicita, toda, na žalost, resnica ni taka, kakor jo slika on. S Cankarjem je treba reči: »Bodi tega kriva zgodovina, bodi kriv kdorkoli — jaz, ki to dejstvo konstatiram, ga čisto gotovo nisem zakrivil.« Dejstvo pa je, da smo pred vojno bili narod, ki umira.

V zvezi s to našo odpornostjo, ki je menda osnovna črta značaja Slovanov, pa Vidmar zagreši klerikalno, ki bi lahko zelo škodila slovenski stvari. V času, ko se neprestano čujejo tožbe, da preko Kolpe in Drine ni smisla za našo kulturo, napiše Vidmar tele krilate besede: »In še sem skušal pokazati, da je odpad od narodnosti in jezika za nas prav za prav praktično nemogoče, kajti asimilujočo moč imajo samo jeziki in narodnosti, ki prinašajo večje in pomembnejše kulture, česar pa o srbohrvaščini v primeri s slovenščino ravno ni mogoče trditi.«

V tem stavku je ves Vidmar in vsa ona družina, sol naroda, ki ji je v duhovnem sorodstvu. Človek bi se pri taki ugotovitvi

najprej vprašal: »Proti komu pa vihtiš svoje kopje, ako je odpad od narodnosti in jezika praktično nemogoče?« Obenem pa bi se silno začudil, zakaj ima Vidmar o asimilujoči sili srbohrvaščine tako slabo mnenje. Saj vendar temu nasprotni stoji dejstvo, da se vsak Slovenec asimilirajo, da se le naseči onkraj Sotle in Kolpe, ne morda šele v prvem pokolenju ali celo v drugem, ne, ker sam že zapada asimilaciji. Še bolj značilno za piščevo povrnost pa je zopet dejstvo, da je sto in sto tisočev kajkavcev izginilo v okrilju srbohrvaščine in vendar so se kajkavske županije pred dobrimi sto leti nradno še nazivale »slovenske županije«. To so dejstva, ki jih ne more nihče utajiti, pa naj gleda na nie kakor hoče. Z omalovaževanjem srbohrvaščine pa je Vidmar vsekar izkazal slovenstvu prav slabo uslug.

Kulturne vrednote, ki jih ustvarja naš mladi, so občudovanja vredne. Ako dvignemo iz francoske, nemške, ruske ali druge pokrajine klerkoli enako število duš s tako majhnimi meščanskimi centri, težko da bi našli skupino, ki bi toliko pomenila v vsakem pogledu kakor naš milijon. Vendar nam pa to še ne jamči našega narodnega obstoja. Jamči ga nam samo Jugoslavija, zgrajena na načelu narodnega edinstva. Vidmarjevo pojmovanje našega problema, ki je problem obstoja in evolucije v jugoslovensko smer, pa je kaj slabo povračilo za to jamstvo. Ali je slučaj, da so z njegovim delom zadovoljni prav posebno tisti, ki jim je slovenstvo aktualno le v današnjih prilikah in ki nosijo vsi njihovi postulati le pečat enodnevnne politične taktike?

B. Bostjak

Iz življenja in sveta

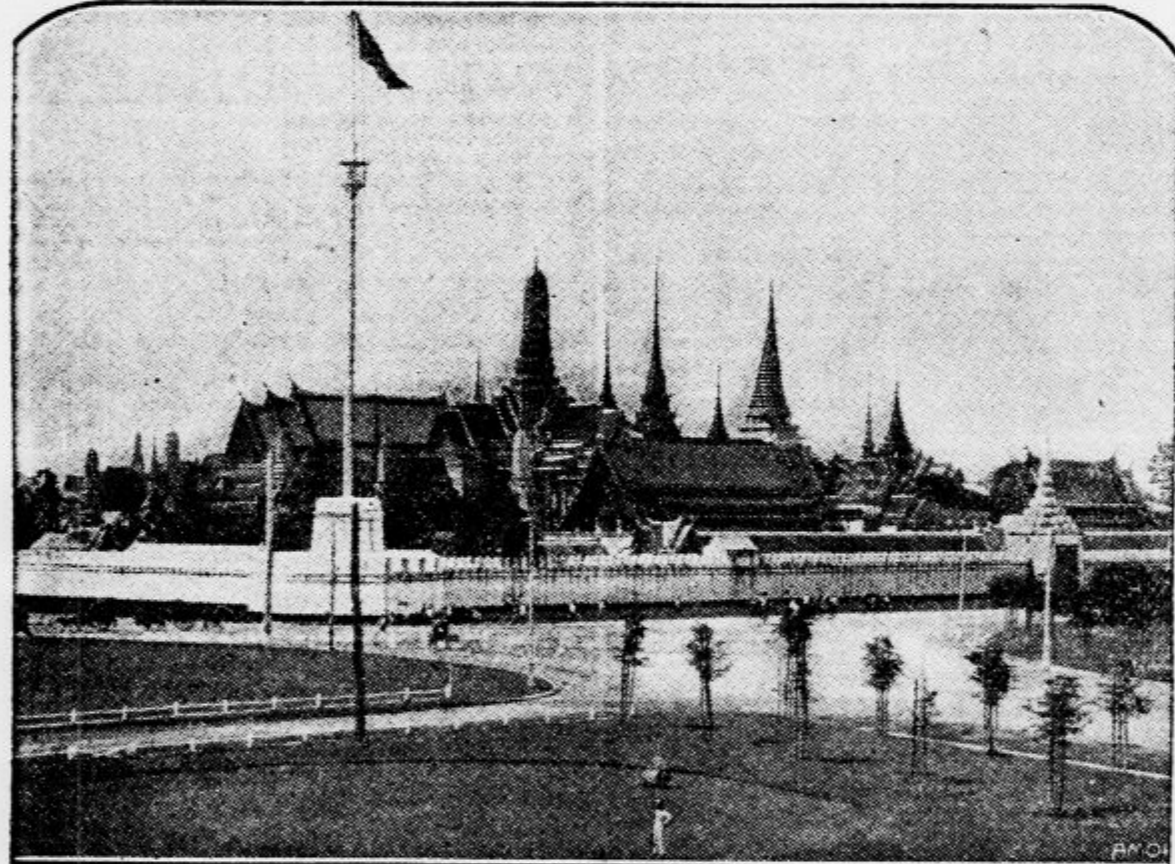
Prevrat v deželi belega slona

Poldrugo stoletje stara azijska dinastija

Minili teden je izbruhnila v Siamu vojaška revolucija. Pred njenim izbruhom je vladalo v deželi splošno nezadovoljstvo z razmerami. Svetovna gospodarska kriza je poslabšala položaj tudi v tej azijski državi, ki je p. preprodajala z lepim dobičkom kavčuk. Tem nevesočnostim se je pridružila še slaba riževa letina. Srebrni siamski denar je izgubil del veljave, vlada pa je kijub temu zvišala davke.

Ljudstvo je pripisovalo odgovornost za vse te negativne pojave absolutistični obliki vladavine. Ljudska stranka, ki sta jo podpirali vojska in mornarica, se je postavila na čelo prevratniškega gibanja, ki pa je minilo brez prelivanja krvi. Ustreljen je bil samo en višji častnik. Voditelj revolucije so polovili in zaprli mnogo princem in drugih mogotcev, ki so imeli nedopusten vpliv na razmere v državi, kralju pa so prizanesli pod pogojem, da proglasi ustavno monarhijo. Kralj je na to pristal, prekucni pa so proglasili nad deželo obredno stanje, ki naj bo jamstvo za izvedbo obljubljenih reform. Princi in drugi mogotniki, ki so s svojimi metodami zakrivil revolucijo, so v oblasti revolucionarjev kot talci.

Kraljeva palača v Bangkoku

Težko je hraniti neodvisnost državi kakor je Siam, stisnjeni med Indijo, Kitajsko in Indokino, ležeči precej vstran od velikih celinskih in morskih potoev. Še težje pa je ohraniti samonikli izraz, če se ne brani prizemati pridobitev civilizacije. Siamu se je oboje dokaj dobro posrečilo.

Državna vera v Siamu je budhizem, ki mu je ljudstvo slepo vdano. Ta vera je globoko vtisnila svoj pečat ne samo prebivalstvu, ki je odlično mirnega in dobrotljivega značaja, marveč tudi v vsemu stavbarstvu, tisočim templom, katerih arhitektura se kar krivi pod težo ornamentov. Siamski arhitekturi se sicer neizbrisno pozna indski vpliv, toda ker je že zelo stara, se je počasi izoblikovala v samoniklo siamski slog, ki ga na prvi pogled lahko ločiš od izvirnega.

Največ templom je seveda v prestolnici Bangkoku. Od njih ima mesto nekaj luksuzen in veličasten značaj. Bangkok je zares krasno mesto in ker leži v obliki podkve ob bregovih reke Ménam, po pravici zasluži ime »orientalske Benetke«. Velikih trgov, vrtov in nasadov je toliko kakor malokje. Povsod stoji kip in spomeniki. Ob svečanih prilikah, kakor n. pr. zadnjič, ko se je proslavljala 150-letnica sedanje dinastije, nudi mesto pod bo najpristnejšega orientalskega življenja.

Sedanjo siamsko dinastijo Ramandhibadijev je ustanovil 1872 kralje Čakri. Od 1916 je bil Siam absolutistična monarhija. V kraljevi osebi je bila združena zakonodajna in izvrševalna oblast. Pri vladnih poslih mu je pomagal svet desetih ministrov, ki jih je sam imenoval. Poleg tega sveta je kralj ustanovil še drugega, ki ga je tvorilo pet princem njegove rodbine, v posebno kočljivih prilikah pa je odločal še neki tretji, tajni svet.

Sedanjemu siamskemu kralju je ime Prajadhipok in se je rodil 1893. Njegov oče je bil Rama V., zaradi mladostnosti sina pa je vladal vmes še njegov brat Rama VI. Prajadhipok je bil kronan za siamskega kralja februarja 1926, a 1918 se je oženil s princeso Rambai Barni.

Proslava 150-letnice dinastije se je izvršila z nepopisnim pompom in je trajala nepretrgoma tri dni. Prvi dan se je pričel z revijo vojaške garnizije Bangkoka na Kraljevem trgu, ležečem sredi najlepših palač, templom in pagod. Kralj se je pripeljal v kraljevi kočiji, spremljan od gardne konjenice v cinoblasto rdečih uniformah. Kočijo so vlekli trije pari konj, bogato okrašenih z zlatom. Kralj, oblečen v belo uniformo, je stopil na trg iz kočije, pregledal čete in se nato vrnil pred svojo palačo. Ves čas so nosili nad njim baldahin. S stopnišča svoje palače je imel najprvo slavnosten govor, na katerega so

Kralj Prajadhipok in kraljica

v imenu ljudstva odgovorili nekateri dostojanstveniki, potem pa je sedel na prestol, služabništvo je prižgalo sveče in pričele so se molitve. Kralj je molil naprej, za njim pa deset tisočglava množica naroda. Po molitvah je odšel monarh v kraljevi paviljon in razdelil poveljnikom svojih polkov nove vojaške zastave.

Ves naslednji dan je bil posvečen verskim obredom po raznih Budhavih svetiščih.

Najslajnejši je bil tretji dan proslave. Še rano zjutraj je odšla veličanska procesija k otvoritvi novo zgrajenega mostu čez reko Ménam. Most je dolg 250 m in vsesokoli odlično tehniško delo. Na srednjem delu, ki se odpira, da ne ovira plovbe, je bil postavljen veličasten prestol. Kralja so to pot prinesli v pozlačeni nosilnici in ga posadili na prestol. Po govoru princa Paribatra je nestrani minister najprvo odkril pred vstopom na most postavljeni spomenik kralja Rama I., potem pa je bil po častni topovski salvi svečano izroččen prometu tudi most. Reka je kar mrgolela vsakovrstnih plovil. Zbrana je bila vsa siamska vojna mornarica, vsevišji stare bojne čolne, zgrajene v obliki pozlačenih zmajev. Vse te ladje so se zvrstile v neskončno procesijo in zaplele pod novim mostom. Sprevedu sta načelvala

kralj in kraljica v dvorni galeriji s 60 rdeče oblečenimi veslači.

Ce se že enkrat začne, je težko nehati in tako je bila četrti dan še velika vojaška parada, razkazujoča vso siamsko vojno silo, ki gotovo ni majhna in starinska.

če je naenkrat krožilo v zraku 68 vojnih letal. Višek in zaključek proslave je bila velika ljudska veselica s plesi, bengalčinim ognjem in tisoč drugimi lepimi stvarmi, ki spadajo zraven.

Z lausanske konference

francoska delegacija z ministrskim predsednikom Herriotom

Dva milijona novih radio poslušalcev

Na zboru radio interesentov v Montreux se je ugotovilo, da se je število poslušalcev radia od marca 1931 do istega datuma 1932 pomnožilo za 2 milijona novih odjemalcev. Prirastek je tem značilnejši, ker ga gospodarska kriza naravnost pospešuje, ne pa zmanjšuje, kakor se je prvotno mislilo. Eni vidijo v tem kulturno silo, drugi pa menijo, da je vse to le posledica poplitenja, ki ga radio prinaša v ljudi.

Izopuzana univerzitetna blagajna

V Cluju imajo nenavadno senzacijo. Na medicinski fakulteti omdotne univerze je vršil posle tavnika dr. Jon Dadiću, mož uglednega nastopa in evropskih manir. Vrata so mu bila odprta v najboljši družini. Bil je zaročen s mladenko iz zelo ugledne hiše. Zato je meščane v Cluju silno osupnila vest, da so dr. Dadiću te dni ozračniki aretirali zjutraj, ko je še ležal v postelji. Odvedli so ga na univerzo, kjer so v njegovi navzočnosti preiskali blagajno in ugotovili, da jo je mož dobesedno izropal. Poverili je med 320.000 lejev. Aretiranec sedi pod ključem.

Ukraden Rasputinov red

Nekemu berlinskemu draguljarju je bil pred kratkim ukraden iz trgovine Rasputinov red, ki ga je bil pokojni ruski car Nikolaj I. poklonil umorjenemu menihu. Ko so pred časom snemali Rasputinov film, so bili lastniki tega redu posodili filmskemu podjetju originalen red, ki je eksistiral v samo enem primerku. Red je nosil predstavitelj Rasputinovega žika na platnu. Sumijo, da je ukradel red kakšen fanatičen zbiratelj redov ali pa celo kakšen privrženec pokojnega Rasputina.

Jeleni na Kavkazu

Moskovska vlada je odredila zaščito jelenov v narodnem parku na Kavkazu. Posledice njenega ukrepa so že vidne. Jeleni, ki so se bili pred nekaj leti v tem ozemlju skrili na 200 glav, so se dobro pomnožili in danes lih je v kavkaškem narodnem parku že 1100.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzročil »Franz Josefov« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo mlo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah, z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nenavadna ekspedicija

Angleška raziskovalna ladja »Discovery II.« je nedavno zapustila Kapsko kolonijo in nastopila vožnjo, ki se po drznosti ne more meriti z nobeno dosedanjo silno ekspedicijo. Namenjena je v kraje južnega polarnega kroga in bo objadrala ves antarktični pas.

V nasprotju z dosedanjo prakso bo »Discovery« skušala absolvirati svojo vožnjo v zimskih mesecih, ko divjajo v antarktičnem vodovju hudi viharji in najneugodnejše vremenske razmere. Tudi ne bo ladja sledila običajni morski poti trgovskih ladij in kitolovcev. Poleg meteoroloških smotrov zasleduje »Discovery II.« tudi biološke svrhe. Člani posadke hočejo študirati živali, ki žive v vsakovrstnih globinah antarktičnih vodah, in način njihovega življenja.

Ta ekspedicija utegne postati posebno važna za izsledke iz življenja kitov, o katerih danes prav malo vedo učenjaki, kam potujejo po antarktičnih vodah in kakšni morskimi toki jih zanašajo v Ocean.

Vrtne knjižnice

Po vzoru nekaterih španskih vrtnih knjižnic so nedavno otvorili tudi knjižnico v parku vile Borghese v Rimu. Sprehajalec, ki ozleduje znamenitosti v vili in parku, lahko sede na klopi in vzame iz posebnega kioska poljubno knjigo ter jo čita na klopi. Pri odhodu mora seveda knjigo vrniti, sicer mu ne dovolijo oditi iz parka.

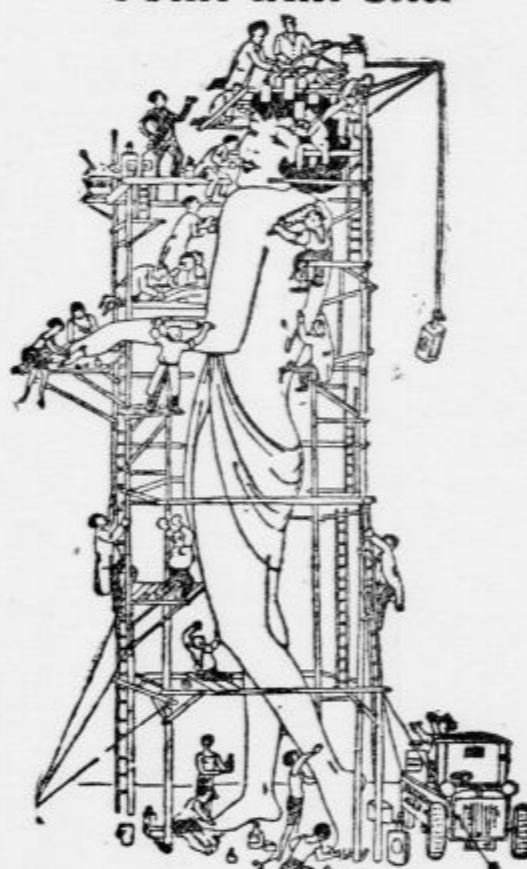
Novi francoski poslanik v Pragi

Leon Noel

Je bil imenovan za novega francoskega poslanika v Pragi in je že odšel na novo službeno mesto

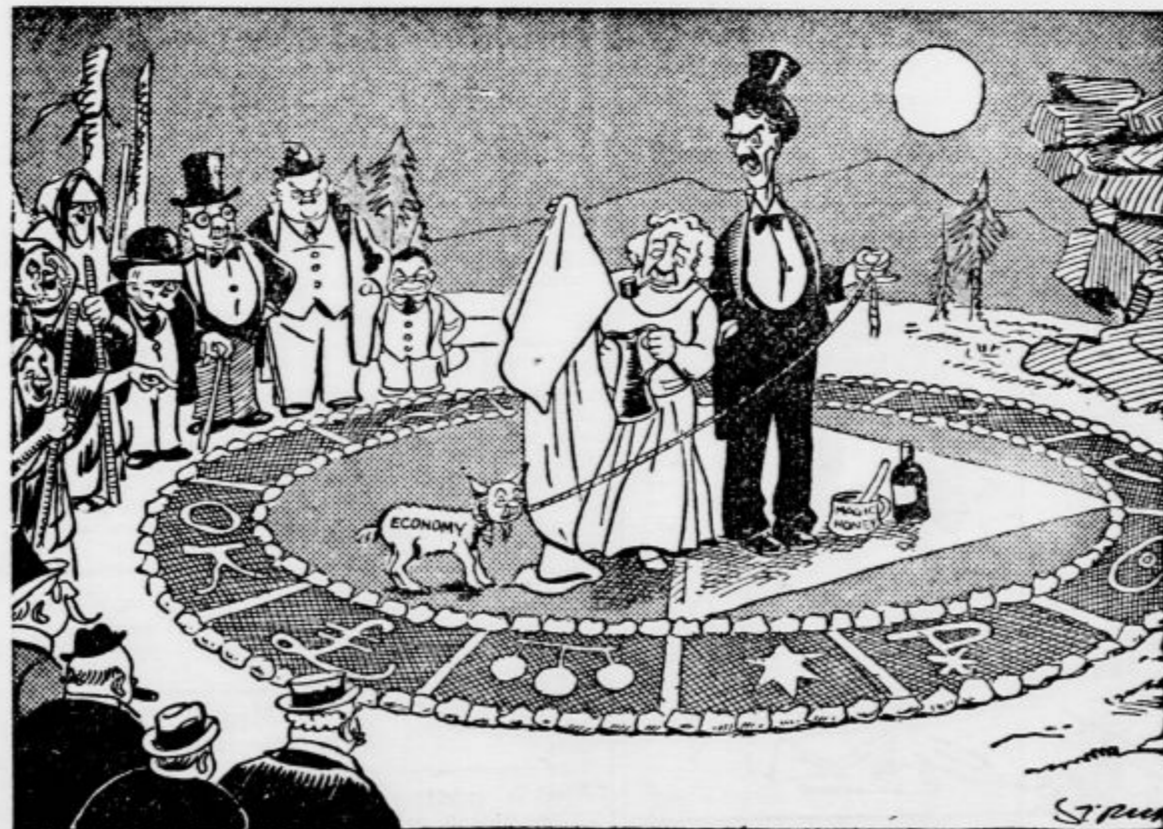
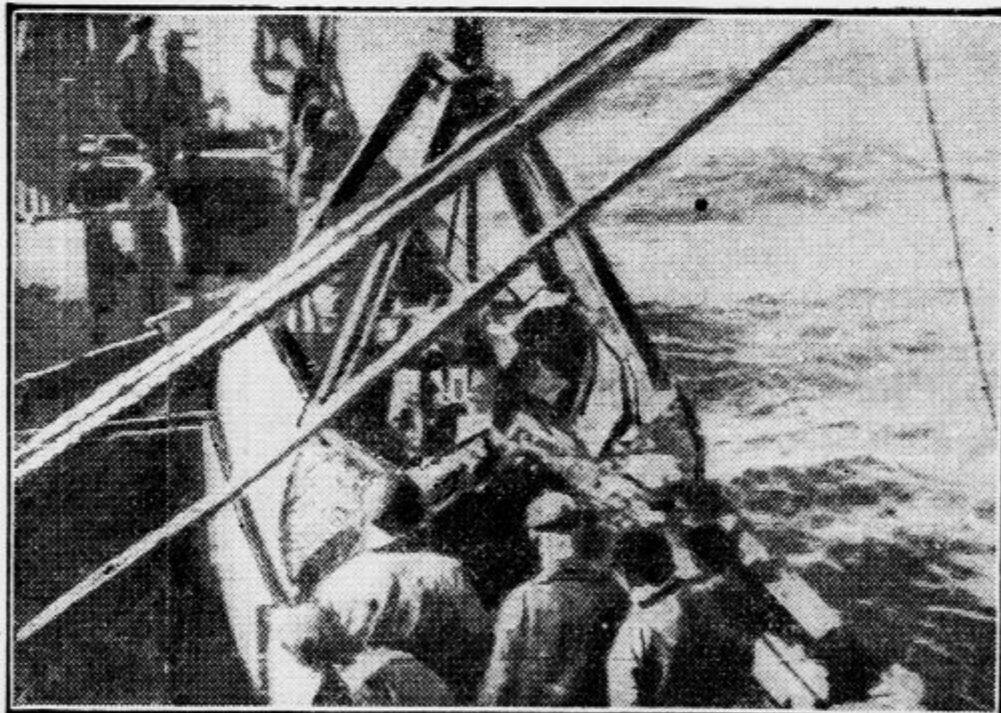
Vsak dan ena

Lepotni sežon za velike dame (Nebelspaltter)

Dviganje zlata iz morskih globin

Pred dvanaajstimi leti se je pogreznila v bližini pristanišča Brest v morje angleška ladja »Egipt«, ki je vozila zlato za neko angleško zavarovalno družbo. Osem let je zlati zaklad ležal na morskem dnu, potem je prišla italijanska ladja »Artiglio« in je otipala trup »Egipta« v globini 130 m. Priprave za dvigovanje zlatega zaklada so trajale štiri leta. Šele po napornem razstreljevanju »Egipta« v morju se je posrečilo priti do zlatega zaklada in dvigniti prve zaboje. Doslej so dvignili iz morja nad eno tona zlata v palicah. Slika na levi kaže šerjave »Artiglia«, ki dvigajo iz morskih globin prvi zlati zaboj. — Spodaj: Posadka »Artiglia« čaka v največji napetosti, kaj se bo prikazalo iz morja

Po angleški čarovnji na nemškem Kleku

Pred dnevi smo poročali o angleškem poskusu na Brockenu, kjer je predsednik angleškega psihološkega društva Price z devico miss Gordon skušal spremeniti kozlička v zalega mladeniča. V Angliji je ta poskus izval nenavaden komentar, nanašajoč se na sedanost in dejanske razmere: »Daily Express« je posnel po sliki brockenske ceremonije motiv za karikaturu, ki predstavlja angleškega finančnega ministra Nevilla Chamberlaina z »devico« Stanleyem Baldwinom, ki se trudi, da bi napravil iz suhega kozlička »gospodarstva« dobre rejene mladeniča, ki naj bi predstavljali »Bladen«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

24

Jehan Hrabri je bil zapustil Concinija nič hudega ne sluteč. Niti za trenutek mu ni prišlo na um, da bi utegnil snovati kako zavrtno ukano. Mislil je, da se mu le mudi osvoboditi svoje služabnike.

Ko je začutil, da se mu tla udirajo pod nogami, je nehote razprostrl roke in od presenečenja zakričal. Padel je dokaj hudo, a vendar ne tako, da bi se bil poškodoval.

Samo trenutek je ležal v nekakšni omami. Nato je planil pokoncu in zarjovel:

»O, vigliacco! Strahopetec zavrtni!... Jetra ti izrujem! Pokaži se!... Doli pridi, vigliacco!«

Jehan Hrabri, rejnec Florentinca Saette, je govoril italijanščino takisto gladko kakor francoščino. Concini, ki je bil sam florentinski rojak, ga je moral slišati in razumeti. A jetnikovega kričanju je odgovarjala samo grobna tišina. Utihi je. Okoli in okoli njega je zevala črna tema. Skrinjica, ki jo je držal pod pazduho, mu je bila pri padcu ušla iz roke.

To ga je najprej zaskrbelo. Tipaje jo je poiskal. Odprla se je bila in papirji, ki so bili v njej, so se bili raztresli, kakor tudi ključi. Pobrval jih je, jih spravil nazaj in še dolgo tipal po temi, češ, da ne bi bilo kaj ostalo. A našel ni ničesar več.

Pomirjen je zložil svoj plašč, ga pogrnil ob zidu na tla in postavil skrinjico nanj.

Nato je jel misliti nase. Treba je bilo dognati, kje je.

78

Najprej se je prepričal, da ni bilo v prostoru nikakega poliščva. Niti ni našel sedeža, niti ne vsaj snopa slame, ki bi bil mogel leči nanjo. Iskal je neizogibnih pritklin vsake ječe; vrča z vodo in hlebca črnega kruha. Pa tudi tega ni bilo. Nikjer ničesar! Samo štiri stene, ki jih je rosila voda, prihajajoča iz bližnje Seine.

Prostor je bil pet majhnih korakov dolg in štiri korake širok. In nikjer niti najmanjše odprtine, ki bi bila spuščala v ta grob vsaj trohico svetlobe. Zrak je bil gost in poln smradu po plesnobi.

Vrata!... Dolgo jih je otipaval. Bila so močna, z železjem okovana in obita z debelimi žbljji. Ključavnice ni mogel najti. Bržkone so bila dovolj krepko zapahnjena z vnanje strani.

Mladi mož je nehote zažvižgal in z občudovanjem zamrmra!:

»Ta reč je bogne dobro napravljena. Ni ji česa reči!«

A vendar je jel obdelovati vrata z rokami, nogami in rameni. Ves njegov napor jih ni mogel omajati. Lotil se jih je z bodalom. Že ob prvem poizkusu se je jeklo zlomilo in zažvenketalo na tla. Škoda orožja, ki ga je bilo stalo dva zlatnika!

Naveličal se je in do nadaljnjega opustil svoj jalovi trud. Vso noč ni bil zatisnil očesa. Razburjenja in naporu so ga bili utrudili. Razen tega sta ga jela mučiti lakota in žeja.

Sedel je na plašč. Njegov duh je bil tako miren, da se je samemu sebi čudil. Pred osemindesetimi urami ne bi bil tako hladnokrvno prenesel svoje nesreče. Tegoti bi ga bila zanesla kdo ve kam.

»Kaj bi mi pomagalo?« je zamišljeno rekel sam pri sebi. »Nič... A vendarle, kako se clovek izpremeni!«

Ni se zavedal, da je vplival nanj dotik s Pardaillanom, njegovim četom, s katerim je bil prebil malone vso nocojšnjo noč. In duša mu je bila še polna dojma sladkega in strašnega prizora z njo, ki jo je smel zdaj smatrati za svojega zaročenko...

Ali je mogla Concinijeva zavrtnost izbrisati tolikšno srečo? Kje neki! Bertillina ljubezen se mu je zdela kakor talisman, ki ga je delal nepremagljivega. Naj je bil njegov položaj še tako obupen, vendar ni dvomil, da se bo rešil iz njega.

In tako je Jehan mirno sedel v svoji ječi in hladnokrvno pre-mišljeval:

»Kaj bo storil Concini z menoj? Ali misli spustiti name krdelo ubijalcev, da me na tihem spravijo s sveta? Ne, ker ve, da sem oborožen in me ni volja, da bi se dal zaklati kakor ovca. Razen tega pa poznam Concinija: vem, da mu je do prekanega, strahovitega maščevanja. Kaj pomeni temu lopovu sunek z bodalom! Taka malenkost ne izbrise zaušnice, ki jo je tale roka priložila njegovemu bojazljivemu obrazu! Ne, ne, Concini kani nekaj posebnega, kar čisto temnega in ostudnega.«

Tiho se je zasmejal in nadaljeval:

»Najbrže me misli pozabiti tu, da poginem od glada in žeje. Taka smrt bi bila dovolj grda, da bi mu ugajala. A za zdaj imam še meč in tole bodalce, s katerim se je ona izkušala braniti. Torej sem gospodar svoje usode. V skrajni stiski si še vedno lahko pomorem na oni svet.«

S podbradkom v dlaneh, kolokolci uprtimi v kolena, ki jih je bil pritegnil k prsim, in nagrbnjenimi obrvmi je nekaj trenutkov napeto premišljeval. Nato je izrazil svojo misel z besedami:

»Concini se bo hotel naučiti zmagoslavja. Ne bo se mogel upreti izkušnjam, da me pride nekoliko opsovati. Preteto slabo ga poznam, če ne bo tako.«

»Porogljivo se je nasmehnil.

»Na mojo dušo da pride! In če pride, ga imam v rokah! Sam mi bo moral odpreti vrata!«

A že ga je izpreletela skrb.

»Da bi ga je mogel dovolj zastrašiti! Če ne, sem izgubljen.«

Radost v sredo

Ponedeljek Torek Sreda
Za tri nianse — bolj beli zobje!

Lepi beli zobje

Poskusite to čudovito antiseptično peno KOLYNOS! Ako se vam zobje goli, rumenkasti, pokvarjeni, so temu vzrok mikrobi v ustih. Znanstveniki imenujejo to: »Usta se polna bakterije. Odpravite te vzroke in zobje zadobe spet svoje prvotno belino. Običajna sredstva za zobe niso dovolj močna, toda KOLYNOS jemlje nase in agonizirajoč napre v mikrobo. Kislina so neutralizirana, zobje se očisti in ponovno dobo svoje naravne belino.

Antiseptična
KREMA ZA ZOBE KOLYNOS

'Frote' za kopalne plašče
priporočila tordka
A. & E. Skabernè Ljubljana

Ležalne stole

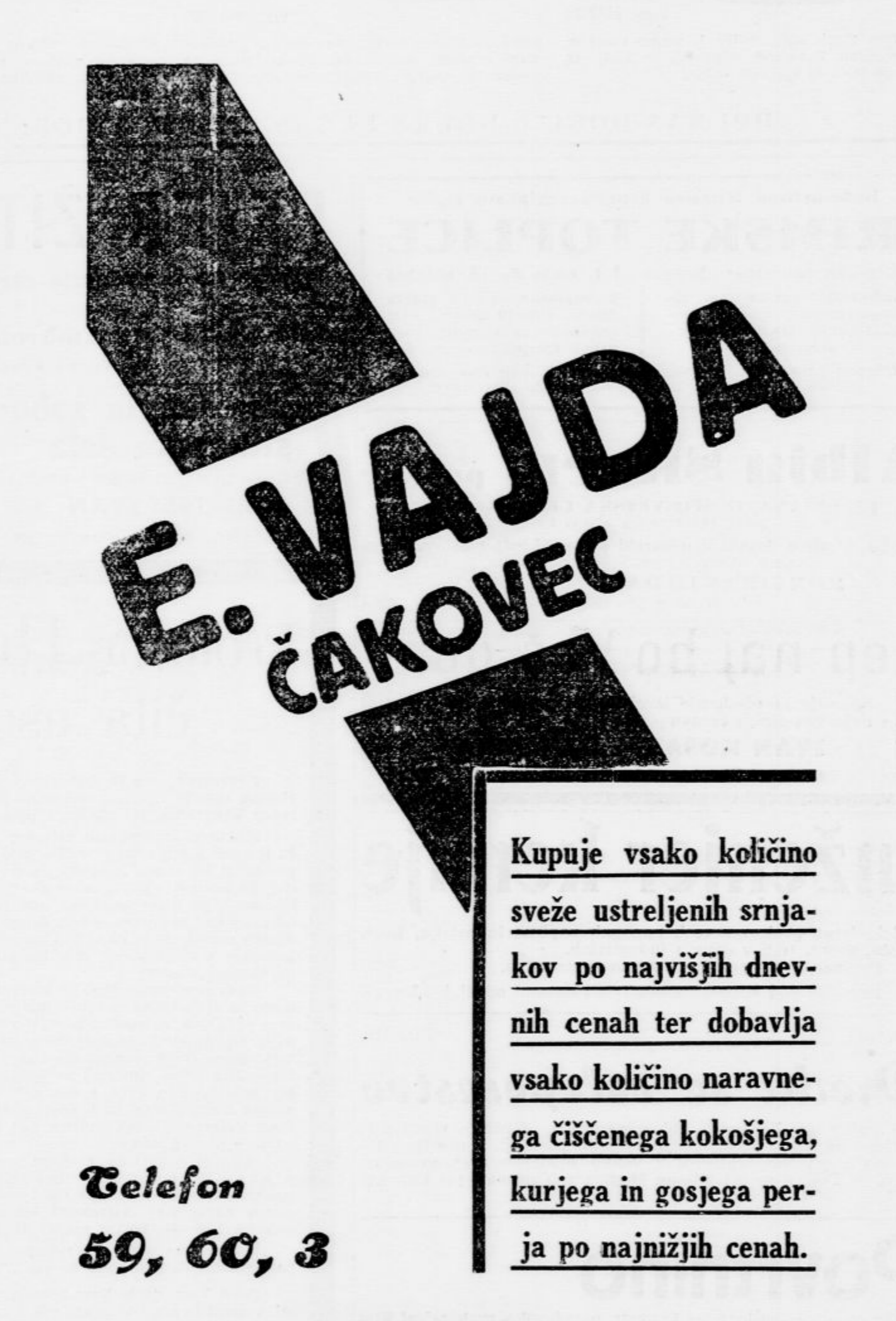
130. po povzetju 130 Din

Spalne fotelje

patent. divane, stonane, garniture, modroce, postelje, mreže, železne sloziljive postelje in tapetinske izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik
Mestni trg št. 13

E. VAJDA ČAKOVEC

Kupuje vsako količino sveže ustreljenih srnjakov po najvišjih dnevnih cenah ter dobavlja vsako količino naravnega čiščenega kokošjega, kurjega in gosjega perja po najnižjih cenah.

Telefon 59, 60, 3

Najfinejše surovo maslo

Tafelbutter
kilogram po 25 Din dobavlja od 4 kg naprej v vsaki množini 7326

Franc Kolleritsch
v Apačah pri Gornji Radgoni.

RAB — DALMACIJA Hotel „Central“

kompletni pension vključivo vse takse od Din 55—60. Izvrstna dunajska, madžarska ter primorska kuhinja.
7404 Ivica Krmpotič.

Pozor! Pozor!

Kemično čiščenje in barvanje vseh vrst oblek, (izvršitev žalne obleke v 24 urah) nadalje zaves, preprog ter kožuhovine izvršuje po najnižjih cenah

ANTON BOC, Ljubljana
Selenburgova ulica 4 (dvorišče) in Vič cesta IX., št. 9. 173

Inserirajte v „Jutru“

Slabotni možje!

Odpovedanje odpravite, manjkajočo spolno moč in energijo dosežete že v nekaj urah s popolnoma neškodljivim, življenjske moči osvežujočim, zdravniško priporočenim preparatom, »WIRIT« - tabletami.

Starost posttrunška zadeva. Trajna spolna svežost in energija. — Poročja za desetkrat Din 60.—, za daljšo dobo Din 100.—. Po pošti pošilja proti v naprej poslanemu znesku edino diskretno Mdm laboratorij

V. HAVELKA
Praga XIII, Vrškovec, Ruska 12. VI. Poštini preda 12.

Ledenjake

(omare za led) nov sistem, neverjetno ekonomične. — Zahtevajte cenik od F. Kadleca, Temerin. 252

Senzacija pri COMMERCE D. D., LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica št. 2, prvo nadstropje.

Cenjeno občinstvo opozarjamo, da smo prevzeli večjo partijo MANUFAKTURNEGA blaga in bomo od četrtega dne 30. junija dalje prodajali zaradi ugodnega nakupa manufakturno blago po ceni od **20-40% pod tovarniško ceno** in sicer

Beli šifon, 80 cm	Din 5.50
Beli šifon prima, brez apreture 80 cm	Din 10.—
Platno za rjuhe, 150 cm	Din 17.—
Platno za rjuhe prima, 150 cm	Din 20.—
Švicarski etamin v vseh barvah, 120 cm	Din 9.—
Volneni delci s svil. karo vzorci Din 11.—	
Poldelani 80 cm, moderni vzorci Din 9.—	
Crep de chine	Din 25.—
Crep marocaine	Din 25.—
Crep georgette	Din 25.—
Foulard svila	Din 25.—
Taft svila	Din 15.—

Najfinejši francoski crep de chine, čista svila Din 52.—
Češki cefirji za moške srajce Din 13.—
Najfinejši angleški svileni poplini za moške srajce Din 18.—
Volneni poplin v gladkih barvah, 110 cm Din 25.—
Volneni ripsi in krepji v raznih gladkih barvah, moderni vzorci 140 cm Din 39.—
Češki stofi za moške obleke od Din 50.— do Din 90.—
Prima angleški kamgarni za moške obleke od Din 160.— do Din 220.—

BREZOBVEZNO ZA NAKUP SE PREPRIČAJTE O KVALITETI IN CENI BLAGA

Pri stalnem zaganju, trdi stolci

ni dobro jemati ona zbiranja in čaja, ki naglo čisti, ker se ustvarja potem navada, da potem tudi najmočnejša sredstva ne učinkujejo.

ALPINAC-ČAJ

čisti mleko, ne ustvarja navade in preprečava nastop zapeke. Osebam, ki so se navadile, da jemljejo močn a sredstva za čiščenje, pomaga, da se jih odvadijo. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Originalni zavojčki 10 in 20 Din. Depot: Trifolium drogerija, Beograd (Slavija)

KRUŠNO MOKO

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN Ljubljana**
Stari trg št. 32. 180

Najnoveša služinska patetna železna zelo praktična sloziljiva postelja s tapetiranim madracom — praktična za vsako hišo, hotele, za putujoče osebe in nočne službe. Stane Din 390.—. Razpošiljam poštom in železnico po povzetju.

Engleski sloziljivi patent stolci.
Stoji Din 140.—

spaljni. patent fotelji stane Din 1300

Liegestuhl praktičan za ležanje in sedenje. Stane Din 130.—

po tem imam čist dohano perje kg Din 48.—, čist belo gosje kg Din 130.—, čist puh kg Din 250.—, modroci punjeni z volnom Din 750.—, žične mreže za postelje Din 150.—, otomani Din 650.—.

L. BROZOVIĆ, ZAGREB Ilica 82.

Hedvigo Iglič

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 30. t. m. ob 6. uri zjutraj v župni cerkvi v Hajdini.

Breg pri Ptujju, dne 27. junija 1932. 7750

39.-

Vel. 19-26 Vrsta 4441-05 Za deklice: Zračni in lahki platneni polčevlji okusne oblike, z gumastim podplatom in peto.

VESELE POČITNICE V NAŠI OBUTVI

Ni pravega poletnega počitka brez naše praktične obutve. V poletni vročini in v soparnih dneh nosite lahko in zračno obutev. Vse naše prodajalne smo preskrbeli z bogatimi vzorci poletne obutve v raznih kombinacijah modernih barv. Naša obutev je cenena in dobre kvalitete.

Lufov vložek Din 5.-

Aata

Vežalke 1 par Din 1.-

69.-

Moške sandale: Sandale ne žulijo niti nog, niti žepa. Otroške št. 22-26 Din 39.-, št. 27-34 Din 49.-, ženske št. 35-38 Din 59.-, moške št. 39-46 Din 69.- Vrsta 2947-00

49.-

Za deklice: okusni platneni čevlji z belim gumijastim podplatom in peto, v nijansah raznih barv. K poletni oblecki. Vrsta 4762-74

29.-

Naši gumijasti kopalni čevlji Vas najbolje obvarujejo, ko hodite po razjarjenem pesku in ostrem kamenju. Lahki so in udobni. Vrsta 1805-61

69.-

Lahki in udobni ženski čevlji iz svega platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom. Za malo denarja, veliko zadovoljstva. Vrsta 2145-09

99.-

Apertni platneni čevlji v raznih barvah in vzorcih. Imamo jih z visoko in nizko peto. Vrsta 1265-71

69.-

Specijalni platneni čevlji za tenis z izredno močnim gumijastim podplatom. Izdelani po navodilih najboljših tenis-igralcev. Vrsta 4337-25

69.-

Ce ima otrok nove čevlje, je vedno vesel in razpoložen. Zato smo napravili te čevlje iz finega laka in rjavega boksa. Vrsta 2642-05

49.-

Ženski platneni čevlji sive barve z gumijastim prožnim podplatom. Praktični so za vsakdanjo nošnjo. Otroški Din 39.-. Vrsta 4435-37

79.-

Elegantni platnane pumpe čevlji z gumijastim podplatom, v okusnih kombinacijah raznih barv. Oblika tega čevljička je vedno moderna. Vrsta 5725-77

149.-

Poleti v krasnih sončnih dnevih ne morete biti brez teh elegantnih čevljev. Imamo jih v vseh modernih barvah. Vrsta 1185-36

99.-

Okusni moški polčevlji iz rjavega ali črnega boksa z močnim usnjatim podplatom. Udobna oblika daje čevlju posebno eleganco. B 23-Ju Vrsta 2927-151

PRI NAS DOBITE DOBRE IN CENENE NOGAVICE: MOŠKE DIN 5.-, OTROŠKE DIN 7.-, ŽENSKÉ DIN 19.-

Radio-aktivno termalno kopalnišče ogljikove kisline

RIMSKE TOPLICE

Dravska banovina: Sezona od 1. maja do 15. oktobra

Indikacija: revmatizem, ishias, ženske bolezni, pomanjkanje teka, arterioskleroza itd.

Penzionske cene v glavni sezoni: Din 70 dnevno. Priananja pri vseh uradih »Putnika«. Izčrpní prospékti itd.

Izčrpné prospékte brezplačno potóm Kopalniščne uprave RIMSKE TOPLICE. Termalno kopalnišče na prostem.

Albin Šifrer, puškar

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 12
poleg restavracije »Novi Svet«

Orožje, strelivo, lovski in ribarski pribor. Lastna delavnica za vsa v to stroko spadajoča popravila.

MONTRANJE DALJNOGLEDÓV.

Telefon 33-49. 6234

Lep naj bo Vaš dom!

Slikanje in pleskanje izvršuje najsolidneje in po najnižjih cenah tvrdka

IVAN KOŠAK, LJUBLJANA

Rimska cesta šte. 23 249

Inženjer kemije

z dolgoletno prakso v vseh panogah papirne industrije, ISČE mesta, event. tudi v drugih industrijah.

Prevzame zastopstvo za tu- in inozemstvo. 7682

Ponudbe pod šifro »Rationell« na oglasni oddelek »Jutra«.

POZOR!

Prodaja se veleposestvo

340 oralov smrekovega in bukovega gozda, 35 oralov travnikov, velika hiša z obsežnimi gospodarskimi poslopji, z gostilno, trgovino in mostno tehtnico, z veliko moderno urejeno parno žago. — Poizve se pri Milanu Modicu v Novi vasi pri Rakeku. 7731

Povrtnino

vsake vrste, na debelo, mlad krompir, paradiznike, grah, zeleni fižol v strokah itd., pozne melone (lubnice) in dinje nudijo združeni pridelovalci.

Blago se bere pred odpošiljativjo.

Naslov: »BASTOVAN«, Srem — Mitrovica. 7703

ŽENSKÉ

ne mučite se pri ponehanju periode in motnjah.

Skrbi vas reši takoj lagodno, brez ovire v poklicu samo moj pristen, nedosegljiv, v vsakem primeru zajamčeno učinkujoč Ellwytheerol

Znamka z zakonom zaščitena, ki se je že v tisočih slučajih obnesla. Celó v starih trdovratnih slučajih ni odrekla. Radi svojega svojevrstnega in presenetljivega uspeha ga smatrajo tudi strokovnjaki kot najboljše in najmočnejše sredstvo. Kot pošteno sredstvo ne špekulira z ženskimi težavami, temveč učinkuje po številnih priznanjih naravnost čudovito. Tisoči zahvalnic za uspešen učinek.

Posvetite meni svoje zaupanje, po kratkem času boste zopet srečni in brez skrbi. Za uspeh in neškodljivost prevzamem polno jamstvo, sicer vrnem denar! Cena 90 Din, močnejši Din 150, za stare motnje in močne narave Din 180. — Diskretno, brez navedbe vsebine dobavlja samo

Ord. damski Institut W. H. Olxwidd
Laboratorij Praga XIII., Vršovice, Ruska 12, VI.
pošt. pred. 12. 103

Inserat izstrižite in spravite!

PETER ŽITNIK

SPLOŠNO KLEPARSTVO

špecialna instalacija strelovodov

»Conco«
izolacije za Dravsko banovino

LJUBLJANA, Ambrožev trg 9. Telefon št. 31-46

Cene zmerne. — Delo najsolidneje.

Pleskarska in sobo-slikarska dela

izvršuje po najugodnejših pogojih

GENUSSI IVAN 7660

LJUBLJANA, Igriška ulica št. 10.

TRGOVINO

prvovrstno, 30 let obstoječo, zelo dobro vpejlano, konfekcijske in modne stroke, v lepem letovišarskem mestu Slovenije, vsled zaposlenja v drugem obratu takoj **PRO-DAM**. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Ugodna prilika 1932« 7571

Profesor Helen, astrolog, čita usodo ljudi...!?!

Neprestano me iz vseh držav vprašujejo in prosijo, naj prijateljem prof. Helena opišem njegovo življenje. Kot njegov osebni tajnik si dovoljujem sporočiti vam o načinu življenja profesorja Helena to-le:

Slavni g. profesor in astrolog je star 86 let. Njegova sila in videz pa sta še povsem mladostna in nihče bi mu ne prisodil te lepe starosti. Živi zelo preprosto in skromno. Njegova glavna hrana je sadje in mleko. Vstaja zelo zgodaj, že okoli 6. zjutraj in se posveča proučevanju zvezd do 11. ure, za tem se izprehaja po vrtu, nato nekoliko leže, potem pa dela horoskope, za katere je bil ravnokar naprošen. S tem delom, ki ga napravi vsakomur zastoj, se bavi do poznih nočnih ur in ga v tem času ne sme nihče motiti. G. profesor napiše vsak horoskop s svojo lastno značilno pisavo, moja naloga pa je, da to prevedem in narekujem v stroj.

Naravnost neverjetno je, kakšna množica ljudi se vsak dan obrača nanj pisмено in kako točno se izpolnjujejo njegova prerokovanja. Na stotine zahval do-biva vsak dan, na stotine poročil o točnem prerokovanju, vendar g. Helen ne želi da bi bile napovedi objavljene, kajti horoskop in dopisovanje z njim je baje najbolj osebna stvar vsakega človeka, ki je tujci ne smejo onečaščati. Ako to pre-mislimo, ima prav. Nihče bi ne verjel, kaj se skriva v zvezdah in kaj le-te pome-nijo za človeštvo. Prof. Helen je Vaš dobitnik. On vam pove, da-li se bo izpol-nil sen Vašega srca, da-li boste našli srečo v ljubezni, v zakonu, v poslih itd. Pove vam popolnoma odkrito, kaj Vas čaka, naj je to že dobro ali zlo. Tako se lahko v naprej čuvate.

Ako si želite, da bi vam g. prof. Helen napravil popolnoma brez-p-lacno Vaš horoskop, pišite na zdolaj navedeni naslov svoje polno ime, naslov, poklic, dan, mesec in leto rojstva in priložite Din 10.- za stroške. Naslov na pismo napravite: **Astrološki laboratorij g. K. Havelka, Praha - Vinohrady, Slezská 116—Je, poštni predal 28. CSR.**

S tem sem odgovoril mnogim prošnjam prijateljev prof. Helena, o priliki pa vam napišem o njem še več.

Želeč vam, da bi vam horoskop g. profesorja pokazal pot k boljši bodočnosti, veselju in sreči, ostajam vdani

Karel Havelka,
osebni tajnik profesorja-astrologa Helena. 182

KAJ ŠE BO!

To izveste iz zanimivega letalskega romana

Gusar v oblakih

Din 28.-, vezan Din 38.-. Dobite ga v upravi »Jutra«.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških in grač-nih vozičkov, tri-ciklji, razna najno-vejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika iz-bira. Najnižje cena Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Sode vseh velikosti za vino in žganje, a osobito izdelujem sode za transportir-nje vina, kakor tudi za hrambo. — Solid-na in trpežna izdelava. — Sprejem vsa v to stroko spadajoča popravila po naj-nižjih cenah. 8809

Postrežba točna! Delo solidno!

FRANJO REPIČ
sodarsko podjetje
Ljubljana—Trnovo, Kolezijska ulica 10.

Entel
raznovrsten, akur, takoj pri Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Struželj 7639

„OLLA“ GUM. ?

Čuvajte svoje naj-večje blago — ZDRAVJE

Dokazano nenad-kriljiva. 249IV

SMRT leti na krilih KOMARJA!

Hiter vpik in strašna, počasna ter mučna smrt prihaja. Samo komar prenaša malarijo ali rumeno mrzlico, za katero umira tisoče in tisoče ljudi. Varuj sebe in družino, ubij tega nez-nosnega okuževalca.

Škropi Flit in ugonablaj hitro in eno-stavno muhe, komarje in ves drugi mrčes. Flit je na glasu po celem svetu kot nenadkriljivo tovrstno sredstvo. Pazi na vojaka na rumeni konvi z črnim robom.

Ako ni v ...

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni svet

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem preža-lastno vest, da je naš iskreno ljubljani, nepozabni brat, stric in svak, gospod

BORIS SOKLIČ

magistratni uradnik

dne 25. junija ob polnoči nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega, dragrega pokojnika bo v torek, dne 28. junija 1932 ob 1/2 3. uri popoldne iz mrtvaške veže na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališče k Sv. Križu. 7737

Ljubljana, dne 26. junija 1932.

Globoko žalujoči ostali.

Čitajte Jutrove male oglase, ki imajo uspeh!